

ባንስማማ፥
ላለመስማማት
እንስማማ

ግጭትን በአግባቡ መያዝ

ዶክተር መለሰ ወጉ

በዶ/ር መለሰ ወጉ ተጽፈው የቀረቡ ሌሎች መጻሕፍት

- ስሜት ያለበታው
- በጸሎት፣ የማይቻለው ይቻላል
- የአዕምሮ ጭንቀት
- ከእውነት መሳይ እምነቶች ተጠንቀቁ
- የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማወቅና ማድረግ
- ጋብቻ፣ እስከ ሞት ወይስ እስከ መፋታት?
- የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን ማወቅና በእግዚአብሔር መጠቀም
- እስቲ ምላሳህ!
- የዘመናችን ቤተ ክርስቲያንና አገልጋዮቿ - ክፍል አንድ
- የዘመናችን ቤተ የመሪዎቿ መሠረታዊ የአመራር ስልት - ክፍል ሁለት
- ክላሲካል ስው ጋር አብሮ መኖር፣ መካከለኛ መሥራት፣ ጥምረት፣ ጥምረት ይቻላል?
- አሥርቱ ትእዛዛትና የዘመኑ የሞራል ውድቀት
- የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ፣ በቅድስና ኑሮ እግዚአብሔርን መምሰል

ባንስማማ፣ ላለመስማማት እንስማማ
"Banismama, Lalemesmamat Inismama"
Let Us Agree To Disagree

የመጀመሪያ አትም፤ ጥር 2008 ዓ.ም.
 First Edition, February 2011

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች የተወሰዱት ከመጀመሪያውና ከሁለተኛው አትም የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱሶች፣ እንዲሁም በኢንተርኔት ላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ማሳበር ከታተመው 'አዲሱ መደበኛ' መጽሐፍ ቅዱስ ነው።
 ይህን መጽሐፍ በክፍልም ይሁን በሙሉ በማንኛውም ዓይነት መንገድ ለማባዛት፣ በቅድሚያ ከኢትዮጵያውያን የወንጌል አገልግሎት ዋና ጽሕፈት ቤት የጽሑፍ ፈቃድ ማግኘት ያስፈልጋል።

Copyright © 2011 by Ethiopian Outreach Ministry
 All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any manner without written permission from Ethiopian Outreach Ministry except in the case of brief quotations in critical articles and reviews.
 Produced by:
 Ethiopian Outreach Ministry
 P.O. Box 2241
 York, PA 17405
 United States of America
 http://www.comusa.org
 Ethiopia Office Address:
 P.O. Box 7888
 Addis Ababa, Ethiopia
 Phone: 011-251-1-156-4268
 Printed in Ethiopia

ማውጫ

መግቢያ..... 5

ክፍል ፩

ግጭትን ለመረዳት

1. ከግጭት ፍጹም ነጻ ሆኖ መኖር አይቻልም..... 13
2. በባልና በሚስት መካከል የሚፈጠር ግጭት..... 50
3. በወላጆችና በልጆች መካከል የሚፈጠር ግጭት..... 86
4. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚፈጠሩ ግጭቶች..... 119
5. የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና የምዕመናን ግጭት..... 150
6. ጥቂት ጠብ ጫሪዎች ለቤተ ክርስቲያን ግጭት ምክንያት ይሆናሉ..... 178

ክፍል ፪

ግጭትን ለማርገብ

7. ሁልጊዜ "እሺ!" ማለት ግጭትን አያረግብም..... 205
 8. ሳያጣሩ መፍረድ ግጭትን ያባብሳል..... 239
 9. ይቅር መባባል፣ ግጭትን ለማርገብ በር ይከፍታል..... 263
 10. ፊት ለፊት መነጋገር ግጭትን ለማርገብ ይረዳል..... 292
 11. ባንስማማ፣ ላለመስማማት እንስማማ..... 327
- ዋቢ ጽሁፎች..... 362

በየጊዜው በወላጆቻችን መካከል ይፈጠሩ የነበሩትን ግጭቶች፣ የግጭቶቻቸውን ምክንያትና እንዲሁም ግጭቶቻቸውን ለማርገብ ይጠቀሙበት የነበረውን መንገድ ከሕጻንነት ዕድሜያችን ጀምሮ በቅርብ ሆነን እያየን ያደግን በመሆናችን ለብዙዎቻችን መጋጨት ይህን ያህል እንግዳ ነገር አይደለም። ምንም እንኳን በዕድሜያችን ገና ህጻናት ብንሆንም፣ ወላጆቻችን በተደጋጋሚ የሚጋጩ መሆናቸው ብቻ ባይሆን፣ የግጭቶቻቸው ምክንያት ምን ያህል ደካማ እንደ ነበረ እናስታውሳለን። ወላጆቻችን ግጭታቸውን እንዴት ማርገብ እንዳለባቸው ቀደም ሲል ትምህርት ወይም መመሪያ የሰጣቸው ሰው ሰላልነበረ፣ ግጭታቸውን የሚያረግቡት ሰላማዊ በሆነ መንገድ ሳይሆን፣ ኃይልን በመጠቀም ወይም እርስበእርሳቸው በመደባደብ ነበር። ይህን ዓይነቱን መንገድ የተከተሉት ወላጆቻቸው ሲጠቀሙበት ሰላዩ፣ ያ መንገድ ትክክለኛነት ያለው መስሎ ስለታያቸው ይሆናል ብለን እንገምታለን። የእኔም ወላጆች በወቅቱ በመካከላቸው አንዳንድ አለመስማማት ሲፈጠር፣ ያልተሰማሙበትን ነገር መስመር ለማስያዝ ይጠቀሙበት የነበረው መንገድ በራሳቸውም ሆነ በእኛ በወላጆቻቸው ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርስ መሆኑን በመረዳቴ፣ ወላጆቼ አለመስማማታቸውን መስመር ለማስያዝ የተጠቀሙበትን ትክክል ያልሆነውን መንገድ ደግሜ ላለመጠቀም ወሰንኩ። በልጅነቴ በወላጆቼ ግጭት ምክንያት እኔም ሆንኩ እህቶቼ በጣም ስለተሳዳን፤

- “...እኔ ትልቅ በው ስሆን፣ ከኑሮ ጓደኛዬም ሆነ ከሌላ ሰው ጋር የሚያጋጥመኝን ማንኛውንም ዓይነት ግጭት በውይይት እንጂ በመደባደብ ወይም ኃይልን በመጠቀም ለማርገብ አልጥነርም” በማለት ለራሴ ቃል ገባሁ።

ገና በሕጻንነት ዕድሜ ውስጥ ሆኜ ያንን የመሰለ ውሳኔ መወሰኔ እኔን ብቻ ባይሆን በወቅቱ በአካባቢዬ የነበሩትንም ሰዎች እስደንቋቸው ነበር። እሁን እስከ ደረሰኩበት ዕድሜ ድረስ፣ ከሰው ጋር የሚኖረኝን አለመስማማት በሰላማዊ መንገድ ለመፍታት በልጅነት ዕድሜዬ ለራሴ የገባሁትን ቃል ኪዳን መጠበቅ እንድችል ጉልበት የሰጠኝን እግዚአብሔርን በጣም አመሰግናለሁ። ግጭት ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ሊኖር እንደሚችልና

እንዲሁም ለመጋጨት ሁልጊዜ ትልቅ ምክንያት እንደማያስፈልግ የተረዳሁት ገና በወጣትነት ዕድሜዬ በግል ሕይወቴ አንድ ያጋጠመኝን ነገር ካየሁ በኋላ ነው።

አንድ ምሽት ላይ የቤተ ክርስቲያናችን የጸሎት ፕሮግራም እንዳለቀ ሁላችንም እጅ ለእጅ ተያይዘን እንዘምር ነበር። በዚህ መካከል የተሰማኝን የደስታ ስሜት መቆጣጠር ከማልችል በስተ ደረጃ ስደርስ በቀኝ በኩል ያለውን አንድ ወንድም እቅፍ አድርጌ “እወድሃለሁ!” አልኩት። በዚህ ዓይነት ፍቅሬት መግለጹ በዚያ ወንድም ላይ ቅሬት ይፈጥራል ብዬ እላለብኩም ነበር። ይሁን እንጂ ያን ወንድም በጣም አስቆጣው “...እሁን ‘እወድሃለሁ’ የምትሉኝ ከዚህ በፊት ትጠላኝ ነበር ወይ?” ብሎ ጠየቀኝ። የሚያሳዝነው ከዚያን ቀን ጀምሮ ያወንድም ከእኔ ጋር ያለውን ግንኙነት ያቋረጠ መሆኑ ነው። ቤተ ክርስቲያንም መምጣት ካቆመ በኋላም እንኳን መንገድ ላይ ሲያየኝ ፊቱን ያዘር ብኝ ነበር። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ያለው እኔን የሚመለከተኝ እንደጠላቱ እንጂ እንደ ክርስቲያን ወንድሙ አልነበረም።

ይህ የግል ልምምዴ በስዎች መካከል ለሚፈጠሩት እንዳንድ ግጭቶች ትልቅ ምክንያት እንደማያስፈልጋቸው እንዳውቅ አደረገኝ። ሰው የምንኖረውን እንጂ በልባችን ውስጥ ያለውን ስለማያውቅ መልካም ነው ብለን የተናገር ነው ነገር ግጭት ሊያመጣብን እንደሚችል እውቀን እስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። ለዚህም ከላይ እንደ ምሳሌ የገለጽኩት የግል ልምምዴ መረጃ ይሆናል። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እልፎ እልፎ እንዳንድ ግጭቶች ሊፈጠሩ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች በቀላሉ የሚበረግጉት ለምን ይሆን? ብዙ ጊዜ የግጭቱ ዋና ምክንያት ጥቂት ጠብ ጫሪዎች መሆናቸውን ካለማወቅ ይሆን? ወይስ እነዚያን ጥቂት የደፈጣ ተዋጊዎች ማንነታቸውን በግልጽ ካለማወቅ የተነሳ ይሆን? ወይስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሁልጊዜ ሰላም እንጂ ግጭት እይኖርም ብሎ በማስብ ይሆን? ያምሆነ ይህ ብዙ ጊዜ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጥቂት ተቃዋሚዎች ሲያጋጥማቸው የቤተ ክርስቲያን አባሎች በሙሉ የተቃወማቸው ይመስል፤ አገልግሎታቸውን ትተው ለመሄድ እንደሚቃጣቸው የታወቀ ነው። ለዚህ ነው ማርሻል ሼሊ፤

- “የፖለቲካ ሰዎች ሃምሳ አንድ ከመቶ (51%) ደጋፊ እስካገኙ ድረስ ስለማይደግፉባቸው አርባዘጠኝ ከመቶ (49%) ሰዎች ግድ

የለውም። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ግን ከአንድ ሰው ነቀፉ ሲሰሙ ይደነግጣሉ” ያለው።¹

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ስለ ጥቂት ጠብ ጫሪዎች ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስለሚያካሂዷቸው ጦርነቶች በሰፊው እንመለከታለን። ይህ “ባንስማማ፤ ላለመስማማት እንስማማ” የሚለው መጽሐፍ የፈጠራ ችሎታ ያለው ሰው የፈጠረው ሳይሆን ከጸሐፊውም ሆነ በግጭት ውስጥ ካለፉ ከእንዳንድ ሰዎች የሕይወት ልምምድ የተገኘ ነው። ከዚህ በፊት አዘጋጅቼ ለእንባብያን ያቀረብኳቸው መጽሐፍት “በዚህ እርዕስት ልጻፍ” በማለት እርዕስት መርጫ የጻፍኳቸው ሳይሆኑ እያንዳንዳቸው የራሳቸው የሆኑ መነሻ ምክንያት ያላቸው ናቸው። ይሄ “ባንስማማ፤ ላለመስማማት እንስማማ” የሚለው መጽሐፍም ከዚህ የተለየ ዓላማ የለውም። በዚህ መጽሐፍ አማካኝነት፤

- እኔን የጎዱኝ አንዳንድ ሁኔታዎች ሌሎች እንደ እኔ እንዳይጎዱበት ለማስጠንቀቅ መልካምም ሆነ ክፉ የሆኑ አንዳንድ ሁኔታዎች አጋጥመውኝ ከዚያ ውስጥ ያገኘኋቸውን ጠቃሚ ትምህርቶች ለማከፈል እንዲሁም ትክክል ሳይሆኑ ትክክል መስለውኝ የፈጸምኳቸው ስህተቶች እኔን እንደጎዱኝ ሌሎችም ተሳስተው እንዳይጎዱበት ለማስጠንቀቅ ነው።

ሁላችንም “ዛሬ የማውቀውን ቀደም ሲል አውቄው ቢሆን ኖሮ ብዙ ነገር በሕይወቴ አላበላሸም ነበር” በማለት የምንጸጸትባቸው ብዙ ነገሮች አሉን። ቀደም ሲል ስላበላሸናቸው ነገሮች መጸጸታችን ክፉ አይደለም። የከፋ የሚሆን ብን ግን የትላንትናውን ስህተታችንን ዛሬም ደግመን የፈጸምን እንደሆነ ነው። ይህን መጽሐፍ አዘጋጅቼ ያቀረብኩት ትላንትና በፈጸምናቸው ስህተቶች የበደለኝነት ስሜት እንዲሰማን ለማድረግ ስይሆን ትላንትና የፈጸምናቸውን ስህተቶች እንዳንደግማቸው ለማስጠንቀቅ የትላንትናው ስህተታችን ለዛሬው ትምህርት እንዲሆን እንዲሁም ሌሎች ከዚህ እንዲማሩ በማስብ ነው። በግል ሕይወቴ ከተለማመድኩትና እንዲሁም ካብብኳቸው መጽሐፍት ጨምቄ፤ ይሄን “ባንስማማ፤ ላለመስማማት

¹ Edward G. Dobson, Speed B. Leas & Marshall Shelley. Mastering Conflict & Controversy, Multnomah, Portland, OR 1973.

ማማት እንሰማማ" የሚለውን መጽሐፈን እዘጋጅቼ ያቀረብኩ ስለሆነ፤ ብዙዎች ይጠቀሙበታል ብዬ ተሰፋ አደርጋለሁ።

"በሕይወቴ ምንም ዓይነት ግጭት አጋጥሞኝ እያውቅም" ማለት የሚችል ለው በዚህ ዓለም ውስጥ ይኖራል ብለን እናምንም። ግጭት ለውን አይመርጥም፤ የተማረ ወይም ያልተማረ፤ ድሃ ወይም ህብታም፤ መንፈሳዊ ወይም ዓለማዊ አይልም። ሁሉንም ይነካል።

- በጣም የተቀራረቡ የሥጋዘመዶች እርስ በእርሳቸው ይጋጫሉ።
- ወላጆች ከልጆቻቸው ጋር፤ ወንድማማቾችና እህትማማቾች እርስ በእርሳቸው መጋጨት ብቻ ሳይሆን ግጭታቸው የከፋ ሆኖ ተቆራርጠው ወይም ተለያይተው የሚቀሩ አሉ።
- በአንድ ጣራ ሥር የሚኖሩ፤ አንድ ብርድ ልብስና እንሰላ ለብ ለው አንድ አልጋ ላይ የሚተኙ ባልና ሚስትም አልፎ አልፎ መጋጨታቸው አይቀርም።
- አማኞችም ብንሆን ሥጋ ለባሽ ሰዎች ስለሆንን፤ ከሌሎች ጋር ብቻ ሳይሆን እርስ በእርሳችንም መጋጨታችን አይቀርም። በሥጋ ከተወለድናቸው ወንድሞቻችንና እህቶቻችን ጋር ብዙ ጊዜ እንደምንጣላው ሁሉ ከመንፈሳዊ ወንድሞቻችንና እህቶቻችን ጋር አልፎ አልፎ የማንሰማማበትና እርስ በእርሳችን የምንጋጭበትም ጊዜ አለ።

ግጭት መጠጥ ቤትና ዳንስ ቤት ብቻ ሳይሆን፤ ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ሊፈጠር ይችላል። ግጭት በእግባቡ ካልተያዘ ቤተ ክርስቲያንን መከፋፈል ብቻ ሳይሆን፤ የማፍረስም ኃይል አለው። ተራ ምዕመናን ብቻ ሳይሆኑ ታላላቅ መንፈሳዊ መሪዎችም በግጭት ውስጥ ያልፋሉ። ከምን ጊዜውም የሰለጠነ በእሁኑ ዘመን በአማኞች መካከል ግጭት ጎልቶ የሚታይ በመሆኑ፤ አማኞች ከሌሎች ተለይተው የሚታወቁበት መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚለው "በፍቅራቸው" ሳይሆን "በግጭታቸው" ይመስላል። በክርስቲያኖች መካከል አልፎ አልፎ ግጭት የማይቀር ከሆነ፤ ግጭታችን ይበልጥ አመርቅዞ ፍጹም ሳይለያየን፤ ግጭቶቻችንን ሰላማዊ በሆነ መንገድ በማርገብ አንድነታችንን የምናጠነክርበትን መንገድ መፈለግ አለብን። አልፎ

አልፎ በሃሳብ ባንሰማማ ወይም እንደ ዓይነት አስተያየት ባይኖረን፤ ባንጎዳዳ በሃሳብ መለያየት እንደምንችል ማወቅ አለብን።

ስው ግጭትን የሚለማመደው ገና በሕጻንነት ዕድሜ፤ ፍላጎቱንና ስሜቱን ገና በቃላት መግለጽ ስማይችልበት የዕድሜ ክልል ውስጥ ሆኖ ነው። ግጭቱም የሚጀምረው ወደዚህ ዓለም እንዲመጣ ምክንያት ከሆኑት ወላጆቹ ጋር ነው። ወላጆቹ ፍላጎቱን እንዲያሟሉበት በለቅሶ ሲገልጽ ጥያቄውን ካለመረዳት የተነሳ የጠየቀውን በመስጠት ፈንታ ያልጠየቀውን የሰጡት እንደሆነ፤ ወይም ለጥያቄው ፈጣን መልስ ካላገኘ፤ የበለጠ ያበሳጨውና ለቅሶው በእጥፍ ይጨምራል። ወላጆቹ ምን እንደሚፈልግ ቢገባቸው እንኳን ጥያቄው ምን ያህል አስፈላጊና እንዲሁም አስቸኳይ እንደሆነ ሳይረዱለት ይችላሉ። አዕምሮውም ገና ያልዳበረ በመሆኑ፤ የራሱን ፍላጎት መሟላት እንጂ፤ ፍላጎቱን የማሟላት ኃላፊነት ያለባቸው ወላጆቹ፤ ፍላጎቱን ለማሟላት እቅም እንዳላቸውና እንደሌላቸው፤ እንዲሁም ሌሎች ኃላፊዎች እንዳሉባቸው ተረድቶ መታገስ ስለማይችል፤ "ፍላጎቴ አሁኑኑ ይሟላልኝ" ብሎ ከመጠን በላይ ያለቅሳል።

ለምሳሌ እርቦት ምግብ ፈልጎ ከሆነ፤ ጡጦው ውስጥ ወተት እየተሞላለት እያየ እንኳን፤ ትንሽ ለመታገስ እቅሙ በጣም ውስን ስመሆኑ፤ "እረ!" ብሎ ያለቅሳል። "ጥያቄዬ ለምን ቶሎ መልስ አላገኘም" በማለት ቁጣውን በለቅሶ ይገልጻል። የወላጆቹ ትዕግሥት ጫፍ ደርሶ ያበቃለት ከሆነ፤ ወይም ለልጃቸው ያላቸው ፍቅር ካላሸነፋቸው፤ በማባበል ፈንታ "እረር... ተቃጠል..." የሚል መልስ ሰጥተው አልጋው ላይ እንስተው ይወረውሩታል። ወይም ቆላው እስኪላጥ ድረስ በቁንጥጫ ያደብኑታል። ለመከላከልም ሆነ መልሶ ለማጥቃት እቅም ቢኖረው ወደ ኋላ እይልም ነበር ብለን እንገምታለን። ይሄም ልጆች ከወላጆቻቸው ጋር የሚኖራቸውን የመጀመሪያውን ግጭት ያባያል። ልጆች ከወላጆቻቸው ጋር የሚያጋጥማቸው ግጭት በሕጻንነት ዕድሜ ላይ ባሉበት ጊዜ ብቻ ሳይሆን፤ ሲጎረምሱም፤ ራሳቸውን ችለው ከወላጆቻቸው ቤት ከወጡም በኋላ የሚቀጥል ነው። በልጅነት ዘመናቸው ከወላጆቻቸው ጋር መጋጨቱ የሚጎዳቸው መሆኑን፤ በዚያች ትንሽ እዕምሯቸው ሲረዱ፤ ግጭቶቻቸውን በአግባቡ ለመያዝ፤ ራሳቸውን ለማረም ከፍተኛ ጥረት ማድረግ ይጀምራሉ። ልጆች ከሕጻንነታቸው ዘመን ጀምሮ መማር ያለባቸው የግጭታቸውን ምክንያት

ማወቅ ብቻ ሳይሆን ግጭታቸውን ማርገብ የሚችሉበትንም መንገድ ጭምር ነው። ልጆች በሥጋም ሆነ በአዕምሮ አያደጉ ሲመጡ ወስኖቸው ሰፋ ይልና ክቢታቸው ወጣ ብለው የውጪውን ዓለም ጥሩውንም ሆነ መጥፎውን ቀስበቀስ ለይተው ማወቅ ይጀምራሉ። ከነረቤቶቻቸው ልጆች ጋር ሲጫወቱ ከሁለቱም ወገን "መብታችንን አናስነም ድንበራችንን እናስጠብቃለን" ሲሉ መጋጨት ይጀምራሉ።

የተለያዩ ግጭቶች በእኛም ሆነ በሌሎች ሰዎች ሕይወት ውስጥ ሲደርሱ አይተናል። ግጭት በሰው ሕይወት ውስጥ አንድ ጊዜ ብቻ ደርሶ የሚያበቃ አይደለም። ግጭቶቻችንን ማርገብ የምንችልባቸውም ዘዴዎች አንድ ጊዜ ተምረን የምንጨርሳቸው ሳይሆኑ በሂደት ወይም በረጅም ጊዜ ውስጥ የምንማራቸው ናቸው። ግጭት ሲደርስብን "ለምን ደረሰብኝ" በማለት ቁጭ ብለን ለራሳችን ከማዘን ይልቅ ግጭታችንን ማርገብ የምንችልባቸውን እንዳንድ ጠቃሚ የሆኑ መመሪያዎችን መፈለግ አለብን። የዚህም መጽሐፍ አንዱ ዓላማ ሰው በሕይወቱ ግጭት እንደሚያጋጥመው ለማሳወቅ ብቻ ሳይሆን የሚያጋጥሙትን ግጭቶች ማርገብ የሚችልባቸውን እንዳንድ ጠቃሚ የሆኑ መንገዶችን ለማመልከት ነው። ይህ መጽሐፍ ሁለት ዋና ዋና ክፍሎች የያዘ ነው። አንደኛው ክፍል ከሰው ሁሉ ጋር ሁልጊዜ ያለግጭት መኖር እንደማይቻል የሚገልጽ እንዲሁም ግጭት ጎልቶ የሚታዩበትን እንዳንድ ሁኔታዎችንና አካባቢዎችን የሚጠቁም ነው። በወላጆችና በልጆች መካከል በባልና በሚስት መካከል በክርስቲያኖች መካከል በቤተ ክርስቲያን መሪዎችና በመዕመናን መካከል እንዲሁም ጥቂት ጠባሚዎች ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለሚፈጥሩት ግጭቶች እንዴት ምክንያት እንደሚሆኑ ይገልጻል። የዚህ መጽሐፍ ሁለተኛው ክፍል ደግሞ ግጭትን ማርገብ የሚቻልበትን እንዳንድ ሀሳቦችን ይጠቁማል። ሁሉን በማስደሰት ግጭትን ማርገብ እንደማይቻል ከመፍረድ በፊት በሁሉም አቅጣጫ ያለውን እውነት ማወቅ ይቅርታ መስጠትና መቀበል ፊት ለፊት በመነጋገር ግጭትን ማርገብ እንደሚቻል እንዲሁም በአንድ ሀሳብ መስማማት ባንችል ላለመስማማት መስማማት እንዳለብን ጠቃሚ የሆኑ ሀሳቦችን ይሰጣል።

የብዙዎቻችን ችግር ከግጭት ሁሉ ነጻ ሆነን መኖር የማንችል መሆናችንን አለማወቃችን ብቻ ሳይሆን ስንጋጭ ክርስቲያኖች መሆናችንን እንዘነጋና እንደ ዓለማውያን አርሰ በርሳችን የምንጠፋፋ መሆናችን ነው።

ለዚህ ነው ሐዋርያው ጳውሎስ ለገላታያ ቤተ ክርስቲያን አማኞች በጻፈው መልዕክቱ ላይ "…እርስ በእርሳችሁ ብትነክሱና ብትበሉ እርስ በእርሳችሁ እንዳትጠፋቱ ተጠንቀቁ" (ገላት. 5:15) የሚለውን ምክርና ማስጠንቀቂያ የሰጠው ለዚህ ነው። ሁላችንም የየራሳችን የሆነ የተለያየ ባሕርና ምርጫ ያለን በመሆናችን በሁሉ ነገር ከሰው ሁሉ ጋር ሁልጊዜ መስማማት እንችልም። ለዚህ ባንስማማ ላለመስማማት መስማማት እንዳለብን ማወቅ አለብን። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተገለጡትን እንዳንድ መመሪያዎች ተግባራዊ ማድረግ ከቻልን ምንም ያህል ሀሳቦችን የተለያየ ቢሆን አርሰ በእርሳችን ሳንጠፋፋ ወይም ጠላቶች ሳንሆን "ላለመስማማት መስማማት" እንችላለን። በኢትዮጵያውያን ሕብረተሰብ ውስጥ ባንስማማ ላለመስማማት እንስማማ የሚለውን ሀሳብ ካለመረዳት ወይም ተግባራዊ ማድረግ ካለመቻላችን የተነሳ "ከእኩል የተለየ ሀሳብ ባቀርብ ይቀየመኝ ይሆናል" ብሎ በመፍራት ሀሳባቸውን የማይገልጹ ብዙዎች አሉ። ሀሳቦችን ፊት ለፊት ለመግለጽ ስለምንፈራ ሰብስቦ ላይ "አሜን" ብለን የተቀበልነውን ከሰብስባው ሰንወጣ ተቃውሟችንን እናስማለን። በመካከላችን ሆሜትና አሉባልታም የሚበዛው በዚህ ምክንያት ነው። የሚያሳዝነው "ባንስማማ ላለመስማማት እንስማማ" የሚለውን ሀሳብ መቀበልና መለማመድ የሚያቅታቸው ትምህርት የሌላቸው ሰዎች ብቻ ሳይሆኑ "ትምረናል" የሚሉትም ሰዎች መሆናቸው ነው።

"ባንስማማ ላለመስማማት እንስማማ" ለሚለው አቋም በምሳሌነት ጥሩ ትምህርት ሲሰጡ የሚችሉት ጳውሎስና በርናባስ ሲሆኑ ግጭታቸውን እንዴት እንዳረገቡ በዚህ መጽሐፍ ላይ በሰፊው ተጠቅሷል። ከምን ጊዜውም የበለጠ በተለይ በአሁኑ ጊዜ በግጭት ምክንያት ልጆችና ወላጆች ወንድማማቾችና እህትማማቾች ባሎችና ሚስቶች ሲለያዩ እንዲሁም የክርስቲያኖች ሕብረት ሲደፈርስ ቤተ ክርስቲያናት ሲከፋፈሉ ስናይ "ችግራችን ምንድነው?" ብለን መጠየቃችን አይቀርም። የሁኔታውን አሳሳቢነት አያየሁ ዳር ቆሜ ከመተቸትና ከመታዘብ ይልቅ በመጠኑም ቢሆን ችግሩን ሊቀርፍ የሚችል ትምህርት ለምን አልሰጥም በማለት ነው ይህን "ባንስማማ ላለመስማማት እንስማማ" የሚለውን መጽሐፈን አዘጋጅቼ ያቀረብኩት። ይህን መጽሐፍ አዘጋጅቼ ለአንባቢያን ወገኖቼ እንዳቀርብ ለረዳኝ አስጀምሮ ሳስጨረሰኝ ጌታዬ ምስጋናዬ ትልቅ ነው። በቅርብም ሆነ በርቀት በጸሎት በምክርና በገንዘብ ያለማቋረጥ

ከነኔ በመቆም የረዱኝን የአገልግሎት ተባባሪዎቼን ከልብ አመለግናለሁ።
 አንባቢዎቼ በሕይወታቸው የሚያጋጥማቸውን ግጭት ስላማዊ በሆነ
 መንገድ ማርገብ የሚችሉበትን እንዲሁም አርስ በእርሳቸው ተቻችለው
 መኖር የሚያስችላቸውን ጠቃሚ ትምህርት በዚች መጽሐፍ ውስጥ እንዲ
 ያገኙ ምኞቴና ጸሎቴ ነው።

መለስ ወጉ

ጭምዕራፍ አንድ

ከግጭት ፍጹም ነጻ ሆኖ መኖር አይቻልም

“በእናንተ ዘንድ ጦርና ጠብ ከወዴት ይመጣል? በብልቶቻችሁ
 ውስጥ ከሚዋኑ ከእነዚህ ከምቹቶቻችሁ አይደሉምን? ትመኝላችሁ
 ለእናንተም አይሆንም? ትገድላላችሁ፣ በብርቴም ትፈልጋላችሁ
 ልታገኙም አትችሉም፣ ትጠላላችሁ፣ ትዋጉማላችሁ፣ ነገር ግን
 አትለምኑምና ለእናንተ አይሆንም...”

(ያዕ. 4:1-2)

ግጭት የሌለበት፣ ፍጹም የሆነ ሰላም የሞላበት ዓለም እንደሌለ
 ሲያውቁም፣ ብዙዎች አንዳንድ አለመስማማት በሕይወታቸው ውስጥ
 ሲያጋጥማቸው፣ በመደናገጥ ከሁኔታው ሮጠው ለማምለጥ ሙከራ ሲያደርጉ
 ይታያሉ። ግጭትን ፈርቶ መሸሽ ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ የሚያመዝን
 መሆኑን የተረዱት አንዳንድ ሰዎች ደግሞ ካልተስማሙት ሰው ጋር
 ያልተስማሙበትን ነገር ስላማዊ በሆነ መንገድ ለመፍታት በመሞከር
 ፈንታ አሸናፊው አስኪታወቅ ድረስ ብርቱ ትግል ያደርጋሉ። በዚህ ውስጥ
 እንደ ግጭቱ መጠን በሁለቱም ወገን ጉዳት ይደርሳል። አንዳንዶች “ግጭት”
 የሚለውን ቃል ሲሰሙ፣ ጥሩ ካልሆነ ነገር ጋር፣ ሊፈርስ ከተቃረበ ግንኙነት
 (ሕብረት) ጋር፣ እንዲሁም መጥፎ የቃላት ልውውጥና እንዲሁም ከመደብደብ
 ባደብ ጋር ስለሚያያይዙት፣ ያልተስማሙበትን አንዳንድ ነገር በውይይት
 በመፍታት ፈንታ ሁኔታውን ችላ ብለው ሊያልፉት ወይም ሊሸሹት
 ሙከራ ሲያደርጉ ይታያሉ። አርግጥ ነው “ግጭት” በአግባቡ ካልተያዘ፣
 እነዚህ ከላይ የጠቀስናቸው መልካም ያልሆኑ ሁኔታዎች ሁሉ በሰው

ሕይወት ላይ ሊደርሱ ይችላሉ። በሀሳብም ሆነ በምርጫ በመለያየት ምክንያት የሚፈጠረውን ግጭት ለማርገብ አስፈላጊውን ጥረት በማድረግ ፈንታ፣ “ግጭት የለም...ሁሉም ሰላም ነው” ብሎ ለማለፍ መሞከር፣ በግጭት ምክንያት ሊደርስ ከሚችለው ጉዳት የበለጠ የከፋ ነገር ሊያስከትል እንደሚችል ብዙዎች የተረዱት አይመስሉም። ግጭትን በመፍራት የሚሰማንን ስሜት ደብቀን ስንይዝ በውስጣችን የተጠራቀመው መራራነትና ቅሬታ አንድ ቀን እመርቅዞ ከቁጥጥራችን ውጪ ይወጣና እኛንም ሆነ የተጋጨነውን ሰው ከባድ ችግር ውስጥ ሊከት እንደሚችል የታወቁት የሥነ ልቦና ምሁር የሆኑት ዶክተር ጄምስ ዶብሰን በመጽሐፋቸው ገልጸውታል።² ሁላችንም በተፈጥሮ ባሕሪያችን የተለያየን እስከ ሆንን ድረስ፤ እንዲሁም በሀሳብ በምንመርጠው ምርጫ፤ በምንወስነው ውሳኔ የተለያየን እስከ ሆንን ድረስ፤ አልፎ እልፎ በመካከላችን እለመስማማት ወይም ግጭት ሊፈጠር እንደሚችል ማወቅ አለብን። ይሁን እንጂ፣ ጠላቶች ነን ማለት አይደለም።

1. ስለ “ግጭት” ትክክለኛ የሆነ መረዳት እንዲኖረን ይገባል

ወደዚህ ዓለም ከመጣንበት ዘመን ጀምሮ ሁላችንም በሕይወታችን በተለያዩ ጊዜ፣ በተለያዩ “ግጭት” ውስጥ እልፈናል። የደረሰብን አንዳንድ ግጭት በሕይወታችን ላይ ያስከተለብን ጉዳት ከፍተኛ ከመሆኑ የተነሳ፣ በቀላሉ የምንረሳው አይደለም። የተሳዳነው እኛ ብቻ ሳንሆን፣ የተጋጨ ነውም ሰው ጭምር ነው።

- በአንዳንድ ግጭቶቻችን ውስጥ የተጋጨናቸውን ሰዎች በወቅቱ አሸንፈን ብንወጣም፣ ከነዚያ ሰዎች ጋር የአበረጋን መልካም ግንኙነት ወይም ሕብረት ግን አበላሽቶብናል።
- በሌሎች ግጭቶቻችን ደግሞ የተጋጨነው ሰው ከእኛ የበለጠ ብርቱ በመሆኑ፣ ያልጠበቅነውን ዓይነት ጉዳት አድርሶብናል። ካደረሰላቸው ጉዳት የተነሳ ግጭትን የበለጠ እንድንፈራ አድረጎናል።

- አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ግጭት እንዳለ እያወቅን ግጭቱን ለማርገብ አስፈላጊውን እርምጃ በመውሰድ ፈንታ፣ “ግጭቱ ራሱ አውቆ ይጠፋል” የሚል አቋም በመያዛችን ምክንያት ግጭቱን ችላ ብለን ለማለፍ የሞከርንባቸውም ጊዜያት አሉ። በዚህም ምክንያት በግጭታችን ውስጥ መልካም የሆነውን አንዳንዳችን ፅንቅፋት ሆኖብናል።

ግጭት በአግባቡ ከተያዘ መልካም ነገሮችን ሊያስገኝልን ይችላል። ግጭቶቻችን የሚረግቡበትን መንገድና ብልሃት በመፈለግ ፈንታ ችላ ብለን ስናልፋቸው ወደ ከፋ ችግር ውስጥ እንደሚከቱን ከልምምዳችን ተምረናል። እርግጥ ነው አንዳንድ ጊዜ፣ በተለይ ቀላል የሆኑትን ግጭቶች ችላ ብለን ስንተዋቸው ራሳቸው የሚጠፉበት ጊዜ አለ። የቅርባችን የሆኑ ወላጆቻችን፣ ጓደኞቻችንና እንዲሁም አስተማሪዎቻችን ግጭታችንን ለማርገብ “ይህንን አድርግ...ያንን አታድርግ” በማለት መልካም ነው ብለው የሚያስቡትን የተለያዩ ምክሮችና ሀሳቦችን ስጥተውናል። ለምሳሌ፡

- “ጥርስን በጥርስ...ዓይንን በዓይን...” የሚለውን አባባል ከብሎ ዚዳን በመጥቀስ ሊያጠቁን በሚሞክሩ ሰዎች ላይ የበቀል እርምጃ እንድንወስድ ያደፋፈሩን አሉ።
- “ሌላው በአንተ ላይ እንዲያደርግብህ የማትፈልገውን ነገር፣ አንተም በሌላው ሰው ላይ አታድርግ...” እንዲሁም “አንዱን ጉንጭህን በጥፊ ለሚመታህ፣ ሌላውን ጉንጭህን ደግመህ ስጠው...” በማለት ወርቃማውን ሕግ በመጥቀስ ግጭታችንን ሰላማዊ በሆነ መንገድ እንድንፈታ የመከሩንም አሉ።
- እንዲሁም ክርስቶስ በተራራው ሰብከቱ “የዋዮች ምድርን ስለሚወርሱ ደስ ይበላችሁ” (ማቴ. 5:5) እንዲሁም፣ “በእኔ ምክንያት ሰዎች ሲሰድቧችሁና ሲያላድዱችሁ፣ በውሽትም ስማችሁን ሊያጠፉ ደስ ይበላችሁ። በመንግሥተ ሰማይ የምታገኙት ዋጋ ትልቅ ስለሆነ፣ ደስ ይበላችሁ...” (ማቴ. 5:11-12) በማለት ያስተማረውን ትምህርት መሠረት በማድረግ የተለያዩ አስተማሪዎች ያስተማሩትን ትምህርት እየሰማን አድገናል።

² Dobson, James. Emotions, can you trust them. Regal Books. Ventura, Ca. 1980.

“የዋህ” የሚለውን ቃል እንዳንድ የዓለም ሰዎች የሚመለከቱት እንደ መልካም ባሕሪ ሳይሆን እንደ ደካማነት ስለሆነ እንዳንደቻችን በዓለም ዓይን ደካማዎች መሰለን መታየት ስለማንፈልግ “የዋህች ምድርን ይወርሳሉ” የሚለውን ቃል በሕይወታችን ተግባራዊ ለማድረግ ፈቃደኞች አይደለንም። እንዳንደቻችን የዋህነት ደካማነት እንዳልሆነ ብናውቅም እንኳን በየዋህነት እንድንታወቅ እንፈልጋለን። ግጭትን በሚመለከት ነጥብ ላይ ሁላችንም የራሳችን የሆኑ እንዳንድ ጥያቄዎች አሉን።

- እግዚአብሔር ከእኛ የሚፈልገው ሁልጊዜ ደካማዎች ለሁሉም ነገር “እሺ ባዮች” እንድንሆን ነው።
- ከሁሉም ጋር በማንኛውም ዓይነት ሁኔታ ውስጥ እንድንለ ማማ እግዚአብሔር ከእኛ ይጠብቃል ማለት ነው።
- በግጭት ውስጥ ካለፍን ወይም ከእንዳንድ ሰዎች ጋር በአንድ ንድ ሀሳብ ካልተሰማን በሕይወታችን ጋጠላት ሠርተናል ማለት ይሆን?

ለእነዚህና እነዚህን ለመሳሰሉ ጥያቄዎቻችን ትክክለኛ መልስ ካላገኘን ላቸው ወይም ስለ “ግጭት” ትክክለኛ የሆነ መረዳት ከሌለን፤ ግጭት ባጋጠመን ወቅት ሁሉ በቀላሉ መበርጋጋችን አይቀርም። ፍርሃታችንም እንደ አጋጠመን ግጭት መጠንና ዓይነት ይለያያል። ግጭት ህልውና ችንን፤ ዝናችንን፤ ገንዘባችንን የሚካብንን እንዲሁም “ቅርባችን ነው” ከምንለው ሰው ጋር የሚያራርቅን መስሎ ከታየን በዚያው መጠን ፍርሃታችን እየተለቀ ይመጣል። ኢየሱስ “...ከባላጋራህ ጋር ቶሎ ታረቅ...” ያለውን ቃል በትክክል ከልተረዳነው ለፍርሃት የተነሳ ግጭት ባጋጠመን ቁጥር መሸሻችን ወይም ቶሎ እጅ መስጠታችን አይቀርም። ግጭትን ለማርገብ በምንወስደው እርምጃ ሁልጊዜ የተጋጨነውን ሰውና የራሳችንን ፍላጎት ማሟላት እንዲሁም እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት የማንችልበት ጊዜ አለ። በግጭት ውስጥ የሚያልፉ እንዳንድ ሰዎች ለማሸነፍ ሲሉ ብቻ ትክክል ያልሆነ መንገድ የሚከተሉ ከሆነ ወይም ግጭታቸውን ለማርገብ የራሳቸውን ድርሻ መፈጸም ወይም ተሳትፎ ማድረግ የማይፈልጉ ከሆነ በግጭታቸው ውስጥ የሚፈልጉትን ዓይነት ጥሩ ውጤት ማግኘት አይችሉም። ግጭትን ስላማዊ በሆነ መንገድ ለማርገብ የምንወስ

ላቸው እርምጃዎች አስተዋይነትን፤ ዘዴኝነትንና ጥሩ ልምምድን፤ እንዲሁም ጊዜንና ጉልበትን ይጠይቃል።

እምነን ለመቀበል ይከበደን እንጂ፤ “ግጭትን” በአግባቡ ከያዝነው መልካም የሆነ ነገር ልናገኝበት እንችላለን።

- በሕይወታችን ግጭት ሲያጋጥመን፤ ግጭታችንን ለማርገብ በራሳችን አቅም እንደሌለን ሰናውቅ፤ ከሁሉ በላይ ጋይል ባለው አምላክ ላይ እንድንደገፍ ወደ እርሱ መጠጋት አለብን። የተፈጠርነውም በእርሱ ብቻ እንድንደገፍና ከእርሱ ጋር ሕዝብ ረት እንዲኖረን ነው። ከእግዚአብሔር ጋር የተቀራረብ ግንኙነት ሲኖረን፤ ዓለም የሚሰጠውን ዓይነት ሳይሆን፤ እርሱ ብቻ ሊሰጠን የሚችለውን ሰላምና ደስታ እናገኛለን።
- ግጭት መልካም አይምሰል እንጂ፤ በአግባቡ ከያዝነው በሕይወታችን ከፍተኛ ሥፍራ የምንሰጠውንና የምናምንበትን ነገር አጥርተን እንድናይ ዕድል ይሰጠናል።
- ግጭት በሀሳብ ካልተሰማን ሰው ጋር የሚያራርቅን ይምሰል እንጂ፤ በውሳኔ አስጣጣችን የሚያዘንን በቂ የሆነ መረጃ ወይም ዕውቀት እንድናገኝ ይረዳናል። ብዙ ጊዜ ተቃውሞ ሲደርስብን የማለብ ችሎታችን ከምንጊዜውም የበለጠ ይቀስቀሰና ለመስማማት መፍትሄ ወደሚሆን ደረጃ እንድንደርስ ያደርገናል።
- ግጭታችንን በአግባቡ መያዝ ከቻልን፤ የእኛም ሆነ የተጋጨነው ሰው ፍላጎት የተሟላ ይሆናል። በግጭት ውስጥ በምናል ፍብት ወቅት፤ የተጋጨነውን ሰው ከምንጊዜውም የበለጠ ሀሳብን ስለምንረዳ፤ ግንኙነታችን (ሕዝብነታችን) ከበፊቱ የበለጠ ጠንካራ ሊሆን ይችላል።
- በመጨረሻ ግጭታችንን በውይይት ማርገብ ከቻልን፤ በተሰማ ማንበት ነጥብ ላይ ከተጋጨነው ሰው ጋር ጥሩ ነገር እብረን የመሥራተዕድል ይኖረናል። ወደፊትም በሁሊታችን መካከል ተመሳሳይ የሆነ ግጭት ቢፈጠር፤ እንግዳለን ብለን አንፈራም።

2. ማንኛውም ሰው ግጭት ሊያጋጥመው ይችላል

መጠኑና ዓይነቱ ይለያይ እንጂ ሥጋ የለበሰ ማንኛውም ሰው አልፎ አልፎ በሕይወቱ ግጭት ሊያጋጥመው ይችላል። ዓለማውያን ብቻ ሳይሆኑ ክርስቲያኖችም እርስ በእርሳቸው ሊጋጨ ይችላሉ። ክርስቲያን በመሆናቸው ብቻ እርስ በእርሳቸውም ሆነ ከዓለማውያን ጋር በማንኛውም ነገር ሁልጊዜ ተስማምተው ወይም ከግጭት ፍጹም ነጻ ሆነው ይኖራሉ ማለት አይደለም። ይህንን የሚያውቀው ኢየሱስ ክርስቶስ በሰዎች መካከል የሚፈጠረውን ግጭት ለማርገብ እንዲሁም ሁለት የተጋጨትን ሰዎች ለማስታረቅ ወይም ለማስማማት ጥረት የሚያደርጉትን ሰዎች "የሚያስ ታርቁ ብፁእን ናቸው" (ማቴ. 5:9) ይላቸዋል። ክርስቲያኖች እንደ ዓለማውያን የመጋጨት ዝንባሌ አላቸው። ከዓለማውያን የሚለዩበት ነገር ግን በግጭታቸው ምክንያት ተቀያይመው ይቅርታ ሳይጠያየቁ፤ ወይም ግጭታቸውን መሥመር ሳያስይዙ ረጅም ጊዜ የማይቆዩ መሆናቸው ነው። የሚያሳዝነው ግን በአሁኑ ዘመን ያለው ክርስቲያኖች እንደ ዓለማውያን ግጭታችንን ሳናረግብ ቅሬታችንን በልባችን ውስጥ ለረጅም ጊዜ እንደያዝን የምንቆይ እንዲሁም እርስ በርሳችን የምንቆሳስልና የምንሳዳ መሆናችን ነው። የሚያጋጥመንን ግጭት በአግባቡ ማርገብ ካልቻልን መንፈሳዊ ሕይወታችንን የሚነካ ለጸሎታችን መልስ እንዳናገኝ እንቅፋት የሚሆንብን እንዲሁም ከሰዎች ጋር የሚኖረን ግንኙነት እንደሚያበላሽብን ብዙዎቻችን የተረዳነው አንመስልም። ከሰው ጋር አብሮ መሥራት፤ አብሮ መኖር ቀላል አይደለም። የሥጋን የእዕምሮን የሰሜትንና የመንፈስ ብርታትን (ጉልበትን) ይጠይቃል። ግጭትን የበለጠ የከፋ የሚያደርገው ግጭትን በመፍራት ብቻ ግጭት እያለ "ግጭት የለም" ሰላም ሳይኖር "ሁሉም ሰላም ነው" ብለን እውነቱን ለንክድ እንዲሁም በግጭት ውስጥ ካለፍን በኋላ ከግጭታችን ውስጥ እንዳንድ ጠቃሚ የሆኑ ትምህርቶችን ሳንማርበት የቀረን እንደሆነ ነው።

ኃጢአት በጠባብነት ፍጹምነት በሌለበት ዓለም ውስጥ እስከኖርን ድረስ ማናችንም ብንሆን ከግጭት ነጻ መሆን እንደማንችል ከላይ ገልጻል። ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳን ብቻ የሚለበሰበባት ሰላምና ቤተ ክርስቲያንም ከግጭት ነጻ አይደለችም። እውነተኛችን እንዲሁም በጎ ዓላማና በጎ ፈቃድ ያላቸው ብዙ ቅዱሳን ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዳሉት

ሁሉ የምዕመናትን እንድት የሚያበላሹ የመንፈሳዊ መሪዎችን ወጪ የሚገድሉ የቤተ ክርስቲያንን ዓላማና አገልግሎት የሚያቃውሉ አሰቸጋሪ የሆኑ ሰዎችም እንዳሉ መዘገጋት የለብንም። እነዚህ "አሰቸጋሪ" የምንላቸው ሰዎች ሆነ ብለው ለጥፋት የታጠቁ ሌሊቱን ሙሉ ቁጭ ብለው "እከሌን እንዴት እድርጌ ልጣለው?" ወይም "ልጋጨው? ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ምን ዓይነት ግጭት ልፍጠር?" ብለው ሰቅድ የሚያወጡ አይደሉም። የግጭቱ ምክንያት የሚሆኑ ሰዎች ብዙ ጊዜ የሕብረተሰቡ ምስሰዎች በተፈጥሮ ጠንካራ ጠባይ ያላቸው ሊሆኑ ይችላሉ። እመ ጸኞች በጎነት የሌላቸው ሳይሆኑ "እግዚአብሔርን እያገለገልን ነው" ብለው የሚያስቡ ሊሆኑ ይችላሉ። ይሁን እንጂ ላሉበት ሕብረተሰብ ከሚሰጡት ጥቅም ይልቅ የሚያደርሱት ጉዳት የሚያመዝንበት ጊዜ አለ። እነዚህ ላይስ ግጭት መሠረታዊ የሆኑ ሁለት ዋና ዋና ነገሮችን በቅድሚያ ማወቅ ይገባል። እነዚህም፦

1. ምንም ያህል ጥረት ብናደርግ ምንም ያህል ሰላም ወዳድ ሰዎች ብንሆን ምንም ዓይነት ግጭት በሕይወታችን እንዳይደርሰን የማድረግ ጋይል (አቅም) የለንም።
2. ግጭት ጥሩ ወይም መጥፎ መሆን ስለሚችል በአግባቡ ከያዝነው የሚጠቅመን ሲሆን በአግባቡ መስመር ማሲያዝ ካልቻልን ግን ሊጎዳን ይችላል።

በራሳችንም ሆነ በሌላው ሰው ሕይወት ውስጥ ሲደርስ ያየው ፈጽሞ የማንረሳው ግጭት ምን ይሆን? ማንኛውም ሰው የራሱ የሆነ መጥፎ ትዝታ እንዳለው ሁሉ እኔም የራሴ የሆነ መጥፎ ትዝታ አለኝ። በሕጻን እዕምሮ ውስጥ ተቀርጾ የቀረጠ እስከሁን የማስታውሰው በወላጆቼ መካከል ያየው በሥርዓት ያልተያዘ ግጭት ነው። ወላጅ አባቴ ከእናቴ ጋር የነበረውን እንዳንድ አለመስማማት መስመር ለማስያዝ የመረጠው መንገድ በዱላ መደባደብ ነበር። የሚያሳዝነው ይሄ እርሱ በተደጋጋሚ የተጠቀመበት መንገድ የሚፈልገውን ዓይነት ውጤት ሊያስገኝላት እንዳልቻለ ያልተረዳው መሆኑ ነው። በየጊዜው እርሱ በሚፈጥረው ሁከትና እረብሻ እኛ እብረነው የምንኖረው ቤተሰቦቹ ይሰማን የነበረው የፍርሃት፣ የጭንቀትና የስጋት ስሜት ምን ያህል እስከፈ እንደ ነበረ በወቅቱ የተገነዘበው እይመስለንም። በህጻን እዕምሮ ያ እባቴ ከእናቴ ጋር ያለውን አለመስማማት መስመር ለማስያዝ ወይም ግጭቱን ለማርገብ

የመረጠው መንገድ፤ የእኛን የልጆቹንና እንዲሁም የሳሪቤቱን ሰላም ምን ያህል ይነሳ እንደ ነበረ ስለተረዳሁ፤ ያንን ዓይነት መንገድ ላለመጠቀም በውስጤ ውሳኔ አደረግሁ። “ወደ ፊት ትልቅ ስሆን፤ ከኑሮ ንደኛዬም ሆነ ከሌላው ሰው ጋር የሚኖረኝን አስመስማማት በሰላም እንጂ በመደባደብ ለመፍታት አልሞክርም” ብዬ ወሰንኩ። ይሁን እንጂ፤ ግጭትን በመፍራት “መሸሽ” (Flee)፤ እንዲሁም ግጭትን “ማግለል” (Avoidance)³ ወይም ግጭት ሲያጋጥመኝ ችላ ብሎ ማለፍን፤ የግጭት ማርገቢያ መንገድ አድርጌ መጠቀም ጀመርኩ። ይሁን እንጂ፤ እነዚህ መንገዶች እኔን ከመጥቀም ይልቅ የጎዱኝ መሆናቸውን ለመረዳት ይህን ያህል ረጅም ጊዜ አልፈጀብኝም። ይህን መጽሐፍ አዘጋጅቼ ለማቅረብ የተነሳሁበትም ዋና ምክንያት፤ ግጭቱን ለማርገብ የመረጥኩት መንገድ፤ እኔ እንደተሳዳሁበት ሌሎች እንዳይጎዱበት በማሰብ ለአንዳንዶቹ አንዳንድ ጠቃሚ ምክርና ማስጠንቀቂያ ለመስጠት ነው።

ወላጆቼ አለመስማማታቸውን መስመር ለማስያዝ የመረጡት ጎጂ የሆነውን መንገድ እያየሁ ማደጌ፤ ወይም ይሄ ያለፍከበት መጥፎ ልምምድ፤ ግጭትን ሰላማዊ በሆነ መንገድ አለመፍታት በራስም ሆነ በሌላው ሰው ሕይወት ላይ ሲያደርስ የሚችለውን ጉዳት እንዳውቅ ትልቅ ትምህርት ሰጥቶኛል። “ግጭቱን ለማርገብ እንደ ወላጆቼ ኃይልን መጠቀም አልፈልግም” በማለት በልጅነቴ የወሰንኩት ውሳኔ፤ አሁን ላለኝ ባሕሪ ከፍተኛ እስተውጽኦ እንዳደረገ አልጠራጠርም። ሁላችንም ታሪካችንን መለወጥ አንችልም፤ ነገር ግን ያለፈውን ልምምዶችን ለጥቅማችን እንዲውል ማድረግ ግን እንችላለን። ወላጅ አባቴ ግጭቱን ለማርገብ በወሰደው እርምጃ ምክንያት የደረሰብኝ ጉዳት፤ በወቅቱ እንዳይደርስብኝ የማስቆም እቅም አልነበረኝም። ይሁን እንጂ፤ “በህጻንነት ዘመኔ በእባቴ ምክንያት ብዙ መልካም ያልሆኑ ነገሮች ደረሰብኝ” በማለት ቁጭ ብዬ ለራሴ በማልቀስ ፈንታ፤ ወደ ፊት እርሱ ግጭቱን ለማርገብ የመረጠውን ዓይነት ምርጫ ላለመምረጥ፤ እርሱ በሄደበት መንገድ ላለመሄድ የመወሰን ነጻነቴን ግን ማንም ሊወስድብኝ አይችልም። ምርጫዬን አበላሽቼ፤ ከሰው ጋር የሚያጋጥመኝን ግጭት ሰላማዊ በሆነ መንገድ በመፍታት ፈንታ እንደ አባቴ ተደባዳቢ ሆኜ፤ “እንዲህ ዓይነት ሰው መሆን የቸልኩት፤

በልጅነቴ አባቴ በዚህ ዓይነት መንገድ ሕይወቴን ስለ ቀረጸው ነው” በማለት ምክንያት ሰጥቼ ራሴን ከኃላፊነት ወይም ከተጠያቂነት ነጻ ማድረግ እንደማልችል እውቃለሁ። ለመሆኑ ስለ ግጭት አሁን ያለንን እምነት ወይም አቋም ያገኘነው እንዴት ይሆን?

- በከፊል ካለን የተፈጥሮ ባሕሪ እንደሆነ ምሁራን ይገልጻሉ። ተወልደን በኖርንበት ቤተሰብ ውስጥ ያየነው ግጭት፤ እንዲሁም እኛ በተለያዩ የድህረ ገጽ ዘመን ሆነን በሚያጋጥመን ግጭት ውስጥ የነበረን ተሳትፎ፤ እነዚህ ሁሉ በእኛ ሕይወት ውስጥ የራሳቸው የሆነ አስተዋጽኦ አላቸው። ያደግንበትም ባሕል ስለ ግጭት ላለን አስተያየትና አቋም የራሳቸው የሆነ አስተዋጽኦ አላቸው። ለምሳሌ፤ በኢትዮጵያ ባሕል ውስጥ፤ በአንዳንድ አካባቢ ልጆች ለወላጆች መልስ መስጠት፤ ወላጅን ካለማከዘር ጋር ስለሚያያይዙት፤ ለወላጆቻቸው መልስ የሚሰጡ ልጆች እናትና አባታቸውን እንደማያከብሩ ሆኖ ስለሚታይ፤ ልጆች የሚሰማቸውን ስሜት ሁሉ ዘውስ ጣቸው ደብቀው መያዝን እየተለ ማመዱ ያድጋሉ። በዚህ ዓይነት አድገው ራሳቸውን ሲችሉም፤ የሚያጋጥማቸውን ማንኛውንም ዓይነት ግጭት፤ ካልተሰማሙት ሰው ጋር ተወያይተው ዘመፍታት ፈንታ፤ ስሜታቸውን በውስጣቸው ደብቀው፤ ሰላም ሳይሆን “ሰላም ነው” ብለው አስመስሰው መኖር ይጀምራሉ። ይሄም በጤንነታቸውም ሆነ ከሰው ጋር በሚኖራቸው ግንኙነት ላይ ጎጂነት እንዳለው የሰነ ልቦና ምሁራን ይገልጻሉ።
- ያለን እምነት ወይም ሃይማኖት ስለ ግጭት የሚኖረንን አቋም የመወሰን ጉልበት አለው። “ጥሩ የሆነ ሰው በሁሉም ነገር፤ ከሰው ሁሉ ጋር መስማማት አለበት፤ በሁሉም ነገር ከሰው ሁሉ ጋር ሁልጊዜ የማይሰማማ ከሆነ ግን፤ ጥሩ ሰው አይደለም” ብለን እናምን ይሆን? እንዲሁም እንደናደርግ የተጠየቅነው ነገር ሁሉ “እሺ!” እንጂ “እምቢ!” ማለት የሰብንም ብለን እናምን ይሆን? አንዳንድ ሰዎች ለሚጠየቁት ነገር ሁሉ “እሺ!” በማለት ምንም ዓይነት ግጭት እንዳይደርስባቸው ለማድረግ

³ Susan Beekman & Jeanne Holenis, *Battles Hassles Tantrums & Tears*. New York, NY, 1993.

የሚሞክሩ አሉ። ይሁን እንጂ ሁልጊዜ “እሺ!” ማለት በሰማይችሉ ለሰማይ ተሰላሚዎች ሆኖታችሁ ይገኙ።

- በሌላ በኩል ደግሞ እግዚአብሔርን የምናየው እንዴት ይሆን? ለተጠያቂነት ነገር ሁሉ “እሺ!” በማለት ጥሩ ሰዎች ካልሆንን እግዚአብሔር የማይወደን ወይም የሚቀጣን መስሎ ይሰማን ይሆን? ስለ እግዚአብሔር ያለን አመለካከት በዚህ ዓይነት ትክክል ካልሆነ ግጭት ያመጣል ብለን ከምናስባቸው ነገሮች ሁሉ ለመሸሽ መሞከራችን አይቀርም። ከሰው ሁሉ ጋር ተሰማምተን መኖር ካልቻልን እግዚአብሔር የማይቀበለን ፍቅሩን የሚቀንስብን ከመሰለን ግጭታችንን ለማርገብ የምንሞክረው ሁልጊዜ በመሸሽ ይሆናል። ስለ እግዚአብሔር ያለን እምነት በግጭት ላይ ያለንን አቋም ይወስናል።

- ቤተ ክርስቲያንን የቅዱሳን ብቻ መሰብሰቢያ አድርገን እንመለከት ይሆን? ከሆነ “በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ምንም ዓይነት ግጭት ወይም አለመስማማት መኖር የለበትም” ብለን ማመን እንጀምራለን። ደግሞ እውነተኛነት ያለው አይደለም። ቤተ ክርስቲያን በክርስቶስ ደም የተዋጀ ኃጢአተኞች የሚሰበሰቡበት መሆኑን ሰናውቅ ግን ሁልጊዜ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ግጭት ሊኖር እንደሚችል ግጭታቸውም መልካም ውጤት እንዲያሰጥ የእግዚአብሔር ጸጋ ሁልጊዜ እንደሚያስፈልጋቸው እንገነዘባለን።

ግጭት ከቁጥጥር ውጪ ካልወጣ በስተቀር ጥሩ ውጤት ሊያስገኝ ስለሚችል ግጭትን ፈርተን መሸሽ አይገባንም። ግጭታቸውን ለመፍታት ከተወያዩ በኋላ “ንግግራችን ጥሩ ሁኔታ የያዘ ይመስላል። ባልተሰማማንበት ጉዳዩ ላይ በመነጋገራችን በጣም ደስ ብሎኛል። ያቆራርጠን ይሆናል ብዬ የፈራሁት ነገር እንደ ፈራሁት ሆኖ አላገኘሁትም። ከውይይታችን በኋላ ቀደም ሲል በመካከላችን የነበረው ልዩነት ሁሉ ጠፍቷል...” የሚሉ ሰዎች ብዙዎቻችን ሳያጋጥሙን እንዳልቀረ እናምናለን። ስለዚህ ግጭት ያመጣል ብሎ ጉዳዩን ገልጾ አለመወያየት ጎጂነት እንጂ ጠቃሚነት እንደሌለው እንወቅ።

- ዳኛቸው በመሥራያ ቤቱ ውስጥ ያጋጠመውን አንዳንድ ችግር ታግሶ ማለፍ ስላቃተው ሌላ ሥራ ለመቀየር እየተራራጠ ነው። “ከሥራ አለቃዬ ጋር ፈጽሞ መስማማት አልቻልኩም። ያለብኝን የሥራ ኃላፊነት በየጊዜው ይለዋውጠዋል። አንዱን ሥራ ሠርቼ ባልጨርስኩ ሌላ ሥራ ይሰጠኛል። የራሱን እንጂ የእኔን አሳብ መቀበል ፈጽሞ አይፈልግም። ከሌሎች ሠራተኞች ጋር ያለውን ሁኔታ አላውቅም። ለእኔ ግን በፍጹም አልተሰማማኝም። የሚያደርገው ነገር ሁሉ እኔን ሆን ብሎ ለማበሳጨት የሚሞክር ይመስለኛል። ሥራዬን ብወደ ውም በአለቃዬ ምክንያት የግድ ይሆንን መሥራያ ቤት ለቅቄ መውጣት አለብኝ” በማለት ቅሬታውን ያስማል። ዳኛቸው በሥራው ላይ ያጋጠመውን ችግር ለመወጣት የመረጠው መንገድ ለሜቱን ለሥራ አለቃው ባይገልጽ ቀስ ብሎ ሥራ ፈልጎ መሥራያ ቤቱን ለቆ መውጣት ብቻ ነው። ይሁን እንጂ መሥራያ ቤትም ቢቀይር ተመሳሳይ ችግር እንደሚያጋጥመው እርግጠኛ አይደለም። አብረውት የሚሠሩት ሠራተኞች ዳኛቸው ያለውን ዓይነት ቅሬታ ስለሌላቸው ችግሩ አለቃው ላይ ባይሆን የራሱ ይመስላል። ዳኛቸው የሚሰማውን ስሜት በአግባቡ መስመር ካልያስያዘ በጤንነቱ ላይ ከፍተኛ ቀውስ ሊያደርስበት እንደሚችል የተረዳው አይመስልም።

- ትዕግሥት በባሏ በወንዳፍራው ላይ አንዳንድ ቅሬታ አላት። ይሁን እንጂ የሚሰማትን የውስጥ ለሜቷን ግን ለባሏ አትገልጥለትም። በፊቷ ገጽታ ላይ ግን አንድ ያልተደሰተ ችበት ነገር እንዳለ በግልጽ ይታያል። ብዙ ጊዜ “ምን ሆነሽ?” ብሎ ሲጠይቃት “ምንም አልሆንኩም” እያለች መልስ ትሰጠዋለች። ረጋ ብላ ስሜቷን ለባሏ በመግለጽ ፈንታ በየጥቃቅኑ ምክንያት በቀላሉ ትበላጭለች። ባሏ ወንዳፍራው በባሕሪው ግድለሽነትና ዝርክርክነት የሚያጠቃው ሰው ነው። የለበሰውን ሽሜቱን ካልሲውን አውልቆ ባገኘበት ቦታ ይወረውራል። ገላውን ታጥቦ ያደረቀበትን ፎጣ መሬት ላይ ይጥለዋል። ትዕግሥት “ቤታችን ንጹህና ያማረ እንዲሆንልን

አፈልጋለሁ። ወንዲፍራው ግን በፍጹም ሊረዳኝ አልቻለም። አርሱ የጣለውን ሁሉ ከመሬት ማንሳቱ ስለቸኝ። ባኔጋግረው በመካከላችን ጥፎት ይፈጠራል ብዬ ስለፈራሁ ዝም ማለቱን መርጫለሁ። ይሁን እንጂ፣ ይኼ ሁኔታ ስለ አርሱ ያለኝን መልካም ስሜት ከውስጤ አያጠፋው ነው። ከዚህ በኋላ ምን ማድረግ እንዳለብኝ ግራ ገብቶኛል” ትላለች።

3. በመሸሽ ጥፎትን ማርገብ ይቻላል?

ማንኛውም ሰው ጥፎትን መስመር የሚያስይዝበት የራሱ የሆነ መንገድ አለው። ጄምስ ፌርፊልድ በመጽሐፉ ውስጥ ሰዎች ጥፎታቸውን ለማርገብ የሚወስዱትን አምስት ዓይነት መንገዶችን በዝርዝር ጠቅሷል። ከአምስቱ አንደኛው “መልቀቅ/መውጣት” (Withdrawal) ሲለው፣ ኬን ሳንዲ ደግሞ “ማምለጥ” (Escape) “መሸሽ” ይለዋል።⁵ አንዳንዶች ጥፎትን በጣም ለላሚፈሩ በተቻላቸው መጠን ከጥፎት ማምለጥ የሚችሉበትን መንገድ ይፈልጋሉ። “የሌላውን አላብ በትክክል የመረዳት አቅሜ የተወሰነ በመሆኑ፣ ከሰው ጋር ግንኙነት እስካለኝ ድረስ ጥፎት መፈጠሩ ለማይቀር፣ ሸሽቼ መኖሩን አመርጣለሁ። ጥፎትን በመፍራቴ ሰዎች የፈለጉትን ዓይነት ስም ቢሰጡኝ ግድ የለኝም” የሚሉ አሉ። ሰዎች ጥፎትን የሚሸሽቡበት የራሳቸው መንገድ አላቸው።

- ካልተስማማቸው ሰው አካባቢ ተነሰተው ይሄዳሉ (ቤቱን ጥለው ይወጣሉ)፣ በመናገር ፈንታ ዝም ይላሉ።
- ካልተስማሙት ሰው ጋር ቀደም ሲል የነበራቸውን ግንኙነት ያቆማሉ። (ከትዳር ንደኛቸው ጋር በአንዳንድ ነገር ካልተስማሙ ፍቺ ይጠይቃሉ።)

- ከአለቃቸው ጋር ካልተስማሙ መሥሪያ ቤቱን ለቅቀው ይወጣሉ። የቤተ ክርስቲያኑ መጋቢ ካልተስማማቸው ቤተ ክርስቲያን ይለውጣሉ።

ጥፎትን ለማርገብ ይህን ዓይነቱን መንገድ የሚጠቀሙ ሰዎች፣ ላልተስማሙበት ነገር መፍትሄ በመፈለግ ፈንታ ከችግሩ ይሸሻሉ። ከላይ አንደገለጽነው ከተጋጨት ሰው ጋር የነበራቸውን ግንኙነት ያቋርጣሉ። ይህ ዓይነቱ መንገድ ለጊዜው ሰላምን የሚያስገኝ ይመስል እንጂ፣ ለግጭቱ ዘላቂ የሆነ መፍትሄ የሚሰጥ አይደለም። ብዙ ጊዜ ይህን ዓይነቱን ዘዴ የሚጠቀሙት አብዛኛዎቹ ክርስቲያኖች ናቸው። ምክንያቱም ብዙዎች ማንኛውም ዓይነት ጥፎት መጥፎ ነው ብለው ለላሚ ያምኑ ነው። ክርስቲያኖች ሁልጊዜ ከሰው ሁሉ ጋር መስማማት አለባቸው፣ አንዲሁም ጥፎት የሰውን ግንኙነት ያበላሻል ብለው ለላሚ ያምኑ፣ ከግጭት ይሸሻሉ። ወይም ጥፎት እያለ፣ “ጥፎት የለም” ብለው ይከዳሉ። ጥፎት መኖሩን ባይከዱም፣ ጥፎቱን ለማርገብ ምንም ዓይነት እርምጃ አይወሰዱም። ይሄም ጊዜያዊ የሆነ ሰላም ይሰጥ እንጂ፣ ያለውን ችግር ሙሉ በሙሉ አያጠፋም።

ሰው ሁሉ በሕይወቱ ጥፎት ሲያጋጥመው የሚሰማው ስሜት፣ አንደተፈጥሮ ባህሪው የተለያየ ነው። አንዳንዱ የሚያጋጥመው ጥፎት ይህን ያህል ከባድ ባይሆንም ድንጋጤ፣ ... ሥጋት፣ ... ጭንቀት ይለማውና ሌሊቱን ሙሉ ያለፅንቅልፍ ያድራል። ከተጋጨው ሰው ጋር ዕርቅ ለማድረግ ክርስቶስ የሰጠውን መመሪያ ለመከተል ውስጡ ቢፈልግም፣ ሌላው ወገን ዕርቅ አይፈልግ ይሆናል ብሎ በማሰብ፣ የዕርቁን ሁኔታ ችላ ይላል። ሌላው ደግሞ ጥፎት ጉልበቱን የሚያሳይበት ዕድል የሚሰጠው ለላሚ መሰለው፣ ጥፎትን አይፈራም። አንዳንዱ የራሱ ፍላጎት ካልተሟላለት ከተጋጨው ሰው ጋር ለመታረቅ ፈቃደኛ አይሆንም። ጥፎትን ለማርገብ አንዱን ብቻ ሳይሆን ሁለቱንም ወገን የሚያረካ ውሳኔ ለመስጠት መሞከር አስፈላጊ ነው። ሁለቱንም ወገን የሚያረካ አስታራቂ ፅላብ ማግኘት በሂደት እንጂ በአንድ ጊዜ ተምረን የምንደርስበት አይደለም። ጥፎት ውስብስብ (ረቂቅ) በመሆኑ፣ በቀላሉ መረዳት ያዳግታል። አንዱን ዓይነት ጥፎት ከሌላው ዓይነት መለየት፣ በመጠኑም ቢሆን ጥፎትን በተሻለ ሁኔታ ለመረዳት ያስችላል።

⁴ James G. T. Fairfield. When you don't Agree. Herald Press, Scottdale, PA. 1977.

⁵ Ken Sande. The Peace Maker, Baker Books, Grand Rapids, Michigan. 1991.

4. ሰው የሚያጋጥመው የተለያዩ ግጭት አለ

4.1. ሰው ከራሱ ጋር የሚኖረው ግጭት

ሰው በግል ሕይወቱ ማለትም በውስጡ የሚፈጠር ግጭት (ትርምስ) አለ። በተለይ ህሊናውን የሚያሰጩንቀው ነገር ሲኖር እንዲሁም ሁለት ወይም ሦስት ነገሮች ያጋጥሙትና አንዱን መምረጥ ሲያቅተው ውሳኔ ማድረግ ሲቸገር በውስጡ ትልቅ ሁከት ይፈጠራል። ማናችንም ብንሆን በሁሉም አቅጣጫ የተሰተካከለ አቋም ሆነ በቂ የሆነ ብስለት ስለሌለን ለመወለን እንቸገራለን። በሥጋችን ከአዳም በወረሰነው ኃጢአት ምክንያት እግዚአብሔርን በመፍራት በማፍቀርና በሁሉም ነገር በእርሱ በመታመን ፈንታ ድካማችንን ለመሸፈንና ሌላውን ምክንያት ለማድረግ ስንሞክር ራሳችንን እናገኘዋለን። ራሳችንን ሌሎችን እንዲሁም እግዚአብሔርን በትክክል ማየት ካለመቻላችን የተነሳገ ግጭታችንን በአግባቡ መስመር እንዳናስይዝ እንቅፋት ይሆን ብናል። ራሳችንን በትክክል መመርመርና ለራሳችን ጥሩ ምክር ለመስጠት ብቃት ስለሌለን መካሪ የሚሆንን በመንፈሳዊ ሕይወታችን የሚመራን ሰው በጣም ያሰፈልገናል። ብዙ ጊዜ በውስጣችን የሚፈጠረው ግጭት ከሌላው ሰው ጋር የሚኖረን ግንኙነት የማበላሸት ዝንባሌ አለው። እንዲሁም ከሌላው ሰው ጋር ግጭት ሲኖረን በውስጣችን ክፍተኛ የሆነ ሁከትና ትርምስ ሊፈጠር ይችላል። ግጭታችንን በአግባቡ መስመር ለማሰያዝ ጤናማ አስተሳሰብ በአዕምሯችን የበሰልን እንዲሁም በመንፈሳዊ ሕይወታችን ብርቱዎች መሆን አለብን።

4.2. በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የሚፈጠር ግጭት

ሰው የሚያጋጥመው ግጭት ሥጋ ለባሽ ከሆነው ሰው ጋር ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔርም ጋር ግጭት ሊኖረው ይችላል። የመጀመሪያው ሰው ለአዳም ከእግዚአብሔር አሳብ ጋር መስማማት ሰላቃተው ከፈጠረው አምላኩ ጋር ተጋጨ። የግጭቱም ምክንያት “ክፉውንና ደጉን ከምታስታውቀው ዛፍ አትብላ!” የሚለውን የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ መጠበቅ ፈቃደኛ ካለመሆኑ የተነሳ ነው። እግዚአብሔር ፈጣሪ በሰሆነ መመሪያ ይሰጣል እንጂ ተፈጣሪ ሰሆነው ሰው ያንን የመስለ ትዕዛዝ ለምን እንደሰጠ የመግለጽ ግዴታ የለበትም። እንዲሁም እግዚአብሔር

ተፈጣሪ ከሆነው ሰው ጋር ቁጭ ብሎ በመደራደር ግጭቱን መፍታት አይጠበቅበትም። ሰው ከእግዚአብሔር የተሰጠ ውን መመሪያ መከተል ፈቃደኛ ባለመሆኑ ቀድሞ የነበረውን መልካም የሆነውን ነገር ሁሉ እጣ። እንዲሁም ከአምላኩ ጋር የነበረውን መልካም ግንኙነት አበላሸ። ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ተጋጭቶ ደስ ብሎት መኖር ስለማይችል አስታራቂ የግድ አበፈለገው። እግዚአብሔርም የፍቅር አምላክ ስለሆነ ሰውን ከራሱ ጋር ለማስታረቅ በራሱ ፈቃድ አንዱን ልጁን አሳልፎ ሰጠ። ስለዚህ የሰው ልጅ ከእግዚአብሔር ጋር ታርቆ በሰላም ለመኖር አስታራቂ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ወደ ሕይወቱ ማስገባት አለበት። በዚህ ዓይነት ሰው የነበረው የመጀመሪያው ግጭት ከሰው ጋር ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጋር እንደ ነበር እንረዳለን። ጳውሎስ “...እግዚአብሔር በክርስቶስ አማካይነት ለምችን ሁሉ ከራሱ ጋር አስታረቀ ግለት ነው፤ በደላቸውንም አልቆጠረባቸውም፤ ለእኛም የማስታረቂያ ቃል ሲጠግ ይላል (2 ቆሮ. 5:19)።

4.3. በግለሰብ መካከል የሚፈጠር ግጭት

ሰው ከሌላው ሰው ጋር ያለው ግጭት ለመጀመሪያ ጊዜ የታየው በመጀመሪያው ቤተሰብ ውስጥ በሁለቱ ወንድማማቾች ይኸውም በአቤልና በቃየል መካከል የተፈጠረው ነው። ቃየል በውስጡ የተፈጠረውን ሁከት በአግባቡ ማስተናገድ ስላልቻለ የመጀመሪያው የሰው ልጅ ደም መፍሰስ ምክንያት ሆነ። መጽሐፍ ቅዱስ የግጭቱን መንስኤ ሲገልጽ “አቤል የበግ እረኛ ቃየንም ዐራሽ ነበር። በአንድ ወቅት ቃየን ከምድር ፍሬ በእግዚአብሔር መሥዋዕት አቀረበ። አቤልም መጀመሪያ ከተወለዱት በነች መካከል የሰጣቸውን መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ። እግዚአብሔር ወደ አቤልና ወደ መሥዋዕቱ ተመለከተ፤ በቃየንና በመሥዋዕቱ ግን አልተደሰተም፤ ስለዚህ ቃየን ከፉኛ ተናደደ፤ ፊቱም ጠቆረ” ይላል (ዘፍ. 4:2-5)። በሁለቱ ወንድማማቾች መካከል የተፈጠረው ግጭት አንዱ ሌላውን በመበደሉ ሳይሆን እግዚአብሔር የአቤልን መስዋዕት ሲቀበል የቃየልን ባለመቀበሉ ምክንያት ነበር። ቃየል “ለምን የእኔን መስዋዕት አልተቀበልክም?” ብሎ ጉዳዩ ከሚመለከተው ከእግዚአብሔር ጋር መከራከር ሲገባው ጉዳዩ ፈጽሞ ከማይመለከተው ከአቤል ጋር መጋጨቱ ለምንድነው? ብለን መጠየቃችን አይቀርም።

አዳምና ሔዋን እግዚአብሔርን ባለመታዘዛቸው ምክንያት ኃጢአት ወደ ሕይወታቸው ገብቶ ስለ ነበረ፤ ቃዩልም ከእነርሱ በሥጋ በመወለዱ፤ በሥጋው ኃጢአትን ስለ ወረሰ፤ “ቅናት” የተባለው ኃጢአት ቃዩልን ስለተጠናወተው ነው። በቃዩል ልብ ውስጥ የተፈጠረው የቅናት መርዝ፤ በልቡ ውስጥ ሥር ሰድዶ ከወንድሙ ጋር የነበረውን መልካም ግንኙነት ያበላሸበት መሆኑ ብቻ ሳይሆን፤ ገጹህ ደሙንም በከንቱ እንዲያፈስ ሆነ። ያዕቆብ ሰው እርስ በርሱ የሚጋጭበትን ምክንያት ግልጽ አድርጎ እቅርቦታል። “በእናንተ ዘንድ ጦርና ጠብ ከወደት ይመጣል? በብልቶቻችሁ ውስጥ ከሚጥኑ ከእነዚህ ከምቶቶቻችሁ አይደሉምን? ትመኛላችሁ ለእናንተም አይሆንም፤ ትገድላላችሁ፤ በብርቱም ትፈልጋላችሁ ልታገኙም ለትችሉም፤ ትጠላላችሁ፤ ትጥጥላላችሁ፤ ነገር ግን ለትለምንምና ለእናንተ አይሆንም...” (ያዕ. 4:1-2) ይላል።

4.4. በማሕበር መካከል የሚፈጠር ግጭት

ግጭት በሁለት ግለሰቦች መካከል ብቻ ሳይሆን፤ በማኅበር ወይም በድርጅት መካከልም የሚፈጠር ግጭት አለ። የክርስቶስ እካል የሆነችው ቤተ ክርስቲያንም፤ ከዚህ ነጻ አይደለችም። መሪዎች እርስ በእርሳቸው፤ ምዕመናን ከመሪዎች ጋር፤ እንዲሁም ምዕመናን እርስ በእርሳቸው ግጭት ሊፈጥሩ ይችላሉ። ይሄን ዓይነቱ ግጭት መታየት የጀመረው ዛሬ ሳይሆን፤ በመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ነበር። “ክርስቲያኖች፤ ሁልጊዜ ተሰማምተን በሰላም መኖር ብንችል እንዴት ድንቅ ይሆን ነበር? ከግጭት ሁሉ ነጻ ሆንን ማገልገል ብንችል፤ ምን ያህል የእግዚአብሔር ሥራ ባማረና በተቀላጠፈ ሁኔታ በተሠራና ውጤቱም ምን ያህል ከፍ ያለ በሆነ ነበር?” በማለት ብዙዎች ምኞታቸውንና እስተያየታቸውን ሲገልጹ እንሰማለን። ክርስቲያኖች እርስ በእርሳቸው ተሰማምተው መኖር የሚያስችላቸው ወይም እንዲቀራረቡ ሊያደርጋቸው የሚችል ብዙ የጋራ ነገር፤ ወይም ብዙ የሚመሳሰሉበት ነገር አላቸው። ይኸውም፦

■ ሁሉም የሚያመልኩት አንዱን ጌታ ነው።

■ የሚመሩበት የቃሉ መመሪያ አንድ ዓይነት ነው።

■ የሁሉም ዓላማ በሕይወታቸው እግዚአብሔርን ማክበር፤ ስለሆነ፤ በዓላማም ተመሳሳይነት አላቸው።

■ ሁሉም የክርስቶስ እካል ክፍሎች ናቸው።

ይህም ሆኖ ክርስቲያኖች በመካከላቸው እለመስማማት፤ ግጭት፤ እንዲሁም በቡድን ተከፋፍለው እርስ በእርሳቸው ሲጣሉ ማየት የተለመደ ነው። ይሁን እንጂ፤ በክርስቲያኖች መካከል በየጊዜው የሚፈጠረውን ግጭት በማየት ተገርመው “ለምን እንዲህ ይሆናል?” ብለው የሚጠይቁ ብዙዎች አሉ። በሥጋ የተዛመዱ፤ በአንድ ማህጸን ውስጥ የተፈጠሩ የአንድ አባት፤ የአንድ እናት ልጆች የሆኑ ወንድማማቾችና እህትማማቾች እንኳን እንደሚጋጩ እናውቃለን። በመካከላቸው አለመስማማት ብቻ ሳይሆን፤ እንዱን ወይም ሁለቱንም ወገን የሚጎዳ፤ የከፋና ሥር የሰደደ ግጭት በመካከላቸው ይፈጠራል። ግጭታቸውን ማርገብ አቅቷቸው፤ አንዱ በሌላው ላይ የሚያደርሰው ጉዳት በሁለቱም ሕይወት ውስጥ ፈጽሞ የማይጠፋ ጠባሳ ትቶ የሚሄድበት ጊዜ አለ።

ዓላማ ያለን ሰዎች ብንሆንም፤ የሕይወታችንን አቅጣጫ ብናውቅም መንገዳችንን የሚዘጋጅ ከእስብንበት ግብ እንዳንደርስ ሊያደናቅፈን፤ ወይም እቅጣጫችንን ሊያሰለውጠን የሚችል ግጭት ሊያጋጥመን ይችላል። እንደ ነገር ከሌላው ሰው ስንፈልግ፤ ወይም ሌላው ከእኛ ሲፈልግ፤ የምንፈልገውን ነገር ካላገኘን፤ ያለግጭታችን ምክንያት ሊሆን ይችላል። በጠየቅነው መሠረት የምንፈልገውን ነገር ካላገኘን፤ ወይም ያ ሰው ጥያቄያችንን ለማሟላት ፈቃደኛ ካልሆነ፤ ከዚያ ሰው ጋር እንጋጫለን። በዚህ ሁኔታ የተፈጠረው እለመስማማት በወቅቱ ትክክለኛ መስመር እንዲይዝ ካልተደረገ፤ ሊያድግና እንዲሁም ለረጅም ጊዜ የሚቆይ ሊሆን ይችላል። በሁለት ሰዎች መካከል የሀሳብ ልዩነት ወይም እለመስማማት ቢፈጠር፤ እንደ ደካማነት ወይም እንደ ኃጢአት ሊቆጠር አይገባውም። ኃጢአት የሚሆነው፤ ከሁለቱ አንዳቸው ወይም ሁለቱም የሚወሰዱት ጤናማ ያልሆነ (ጎጂ) የሆነ እርምጃ ሊሆን ነው። ግጭቱን ለማርገብ የሚወስዱት እርምጃ ገንዚ ከሆነ፤ ያላቸውን ግንኙነትና ያለበትን ሁኔታ የበለጠ መልካም ያደርገዋል። የሚወስዱት እርምጃ አፍራሽ ከሆነ ግን፤ በሁለቱ መካከል ብቻ ሳይሆን፤ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነትም ያበላሽባቸዋል። ዘላቂነት ያለውን ሰላም ለመፍጠር ሰፊ ጊዜን ይጠይቃል።

አያሱብ ከወንድሞቻችንና ከእህቶቻችን ጋር እርቅ ማድረግ እንዳለብን ሲያስተምረን፤ ሁሉን ሸፋፍነን ይቅርታ በመጠየቅ እንድናልፈው አይደለም። ሁኔታዎችን አንድ በአንድ በጥንቃቄ ከመረመርን በኋላ ለእንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ወደ ዕርቅ እንድንደርስ ነው። ይሄም ሁለቱንም ወገን በጣም ደስ ያስኛል። ዳዊት “ወንድሞች ተሰማምተው በእንደነት ሲኖሩ፤ እንዴት መልካም ነው! ምንኛስ ደስ ያስኛል” ይላል (መዝ. 133:1)። ብዙዎች ግጭታቸውን በሥርዓቱ መያዝ እይሆንላቸውም። ስለ ሌሎች ደህንነት በጣም የሚያስቡና የሚጨነቁ ሰዎችም እንኳን እንዳንድ ጊዜ የሚያጋጥማቸውን ግጭት በጊዜው መስመር በማስያዝ ፈንታ ችላ ብለው የሚያልፉበት ጊዜ አለ። ስለ ራሳቸው እንጂ፤ ስለ ተጋፄት ሰው ሰሜት ግድ የላቸውም። ትኩረት የሚሰጡት የራሳቸውን ፍላጎት ሊያሟላ ይችላል ብለው በሚያስቡት ነገር ላይ ብቻ ነው። እንዳንዶች ግጭት ሊያጋጥማቸው በእግባቡ ለመወያየት ፈቃደኞች ናቸው። ይሁን እንጂ፤ እስከ መጨረሻው ድረስ ገፍተው በመሄድ ግጭታቸውን ማርገብ ስለማይሆንላቸው፤ ልፋታቸው ሁሉ ከንቁ ሆኖ ይቀራል።

5. ግጭት በአሁኑ ዘመን ብቻ ሳይሆን፤ ጥንትም የነበረ ነው

ግጭት በሥጋዊ ቤተሰብ ውስጥ የሚኖር መሆኑን ካወቅን፤ በክርስቶስ ቤተሰብ ውስጥ በእማኞች መካከል ተመሳሳይ ግጭት ተፈጥሮ ሲያዩ፤ ብዙዎች የሚደነቁት ለምን ይሆን? ክርስቲያኖች ብንሆንም፤ ከእዳም የወረሰው ሥጋዊ ተፈጥሮ እንዳለንና እንዲሁም ደካማ ፍጡሮች መሆናችንን በመዘንጋታችን ይሆን? ማወቅ ያለብን እውነት ቢኖር፤ የምንኖረው በኃጢአት በወደቀ፤ ፍጹምነት በሌለው ዓለም ውስጥ፤ እንዲሁም ኃጢአተኞች ከሆኑ ሰዎች ጋር መሆኑን ዘንግተን ይሆን? በሀሳብ በምርጫና ባለን እስተያየት የተለያየን እስከ ሆንን ድረስ፤ የሌላው ሰው እሳብና ሰሜት በግልጽ እስካልገባን ድረስ፤ ክርስቲያኖች በመሆናችን ብቻ ከግጭት ነጻ ሆንን መኖር እንደማንችል እላወቅንም ይሆን? ከግጭት ፍጹም ነጻ ሆንን መኖር የማንችል መሆናችንን ካወቅን፤ ግጭት በመካከላችን ሲፈጠር ከመደናገጥ ይልቅ፤ እግዚአብሔር እኛን ኃጢአተኞችን፤ ፍጹም ጻድቅ ከሆነው ከራሱ ጋር እንዳስታረቀን እውቀን፤ እራሳችንን

ይቅር ማለት፤ እንዲሁም እርስ በርሳችን ይቅር መባባልን በሕይወታችን መለማመድ እለብን።

በእግዚአብሔር ቤተሰብ ውስጥ የማያቋርጥ ጦርነት መታየቱ፤ መራራነትና ጥላቻ፤ በቡድን ተከፋፍሎ መጣላቱ፤ እንዲሁም በመካከላችን መራራነት ጎልቶ መታየቱ እኛን አማኞችን በጣም ሊያሳፍረን ይገባል። የእርስ በርስ ጦርነታችንን ከእካሄድን፤ ቤተ ክርስቲያናችንን ለሁለት ከከፈልን በኋላ፤ አንደኛው ወገን እሸናፊ፤ ሌላው ወገን ተሸናፊ ከሆነ በኋላ፤ ዓለማውያን በእኛ መካከል የተፈጸመውን ጦርነት ሲያዩ ምን ይሉን ይሆን? ምን ይሰማቸው ይሆን? ብለን ልንጠይቅ ይገባል። በእሁኑ ጊዜ በተለያዩ እጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ውስጥ የሚፈጠረው አሳዛኝ የሆነ መለያየትና መከፋፈል፤ ከፍቅር ይልቅ ጥላቻው ጎልቶ መታየቱ፤ የራሳችንን ችግር መፍታት እቅቶን ፍርድ ቤት መጓተታችን እንኳን እኛን ዓለማውያንንም የሚያስደንቅ ሆኗል። እሁንም የአመራር ሰልቶቻችንን ካሳስተካከልንና እንዳንድ በመካከላችን የሚታዩትን ግጭቶቻችንን በወቅቱ መስመር ካሳስባቸው፤ ከበለጠ ችግር ውስጥ ሊከቱን እንደሚችሉ ማወቅ እለብን። የዚህም መጽሐፍ ዋናውና ትልቁ ዓላማ፤ መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ ግጭታችንን እንዴት መስመር ማስያዝ እንዳለብን፤ በመካከላችን ሰላምና እንደነት እንዲፈጠር እንዳንድ መመሪያዎችንና እሳቦችን ለአንባብያን ለመጠቀም ነው።

በእንደኛው ክፍለ ዘመን በነበሩት የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች መካከል፤ “እይሁድና አሕዛብ” በማለት መከፋፈልና መጋጨት እንደ ነበረ ታሪክ ይመስክራል። በአሁኑ በሃያ እንደኛው ክፍለ ዘመን ባለነው ክርስቲያኖችም መካከል “እይሁድና አሕዛብ” የሚል ልዩነት ባይኖር ብንም፤ ባለን የእስተሳስብ ልዩነት፤ ባለን የእቋምና የእምነት ልዩነት ምክንያት ቤተ ክርስቲያን በትልቅ ግጭት ውስጥ ስታልፍ እያየን ነው። የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት እርስ በእርሳቸው የነበራቸው እንደነት የሚደነቅ ነበር። ይሁን እንጂ፤ የፍቅርና የአንድነት ጠላት የሆነው ሰይጣን አንድ ነታቸውን ለማፍረስ ከፍተኛ ውጊያ ያካሂድባቸው ነበር። ውጊያውንም ለመመከትና ለማክሸፍ፤ በእግዚአብሔር ጸጋ፤ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል፤ ከእግዚአብሔር ያገኙትን ጥበብ በመጠቀም በመካከላቸው ይፈጠር የነበረውን ግጭት ያረግቡ ነበር። ችግራቸው ሙሉ በሙሉ ባይጠፋም እብረው መኖር የሚችሉበትን እቅም እግኝተው ሳይከፋፈሉ፤

እርሰ በርሳቸው ሳይጠፋፉ አብረው ያመልኩት አብረው ያገለግሉ እንደ ነበረ መጽሐፍ ቅዱስ ይመሰክራል። አገልጋዮች ጥቃቅን ከሆኑ ሞያቶች ራሳቸውን የጠበቁ በመሆናቸው በአሁኑ ዘመን እንደሚታየው በየአጥቢያ ቤተ ክርስቲያናቱ ከመሰነጣጠቅና ከመከፋፈል መጻን ችለው ነበር። በዚህ አቅጣጫ ሰይጣን ያለመታከት ያካሂደው የነበረው ትግልና ፍልሚያ አማኞች ለአንድነታቸው ጽኑ ሆነው በመቆማቸው አንድነታቸው አልፈራረሰም። ለመሆኑ እነዚያ በጥንት ዘመን የነበሩ አማኞች ይህን ዓይነቱን ድል ያገኙት እንዴት ነው? ይሄ የብዙዎቻችን ጥያቄ ነው።

በአማኞች መካከል ወይም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሞያት፣ አለመሰማማት፣ በቡድን መከፋፈል በብዛት የሚታየው በእኛ ዘመን ብቻ ይሆን? ይሄ ችግር በአሁኑ ዘመን ባለነው አማኞች መካከል ብቻ ሳይሆን፣ መጠኑና ዓይነቱ የተለያየ ይሁን እንጂ በመጀመሪያው ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ይታይ ነበር። “ክርስቲያኖች ሆነን ለምን በመከላከል ሞያት ይፈጠራ?” ብለው ብዙዎች ይጠይቃሉ። አጥጋቢ መልስ ካላገኘንላቸው ጥያቄዎቻችን መካከል አንደኛው ይሄ ነው። የሞያቱ ዓይነትና የሚያሰኩ ትለው ውጤት አንደሚለያየው ሁሉ፣ አሳሳቢነቱም ያንኑ ያህል ይለያያል። የሞያቱ መጠን ጠለቅ ያለ ከሆነ፣ መንፈሳዊ ሕይወታችንን፣ አገልግሎታችንን፣ የዕለት ሥራችንን፣ ዝናችንና እንዲሁም ከሰው ጋር ያለንን ማሕበራዊ ኑሮ ይነካብን ይሆናል ብለን መሰጋታችንና መፍራታችን አይቀርም።

በእኛም ሆነ በሌላው ለው ጥፋት ሞያቱ ከደረሰ በኋላ፣ ክርስቶስ የሰጠውን መመሪያ ተከትለን፣ ከተጋጨነው ሰው ጋር ያለንን አለመስማማት በሥርዓቱ ተወያይተን መሥመር ለማሰያዝ፣ ዕርቅ ለማድረግ ብንፈልግ እንኳ ሌላው ወገን ዕርቅ የማይፈልግ ይሆንና ችግራችን የበለጠ የከፋ ይሆናል። የተጋጨነው ሰው አስቸጋሪ መሆኑን ከተገነዘብን፣ ከእንደዚህ ዓይነቱ ሰው ጋር በተቻለን መጠን ምንም ዓይነት ሞያት እንዳይፈጠር የተቻለንን ሁሉ እናደርጋለን። ሞያትን ስለምንፈራ፣ “አምቢ!” በማለት ፈንታ “እሺ!” እንላለን። “እሺ!” የማይባለውን “እሺ!” ስንል የሚደርሰብን ጉዳት ከፍተኛ መሆኑን ብናውቅም “እሺ!” የማይባለውን “አሺ!” እንላለን። እንዲሁም ሞያትን ከመፍራታችን የተነሳ መሸሸ በማይገባን ሁኔታና ጊዜ ከሁኔታዎች ለመሸሸ እንዋክራለን። ሌላው

ችግራችን ደግሞ ሰው ሁሉ ጠብ ጫሪ ይመስለንና ከሰው ጋር በሚኖረን ግንኙነት፣ ሁልጊዜ ተጠራጣሪዎች መሆናችን ነው። አንዳንዴ ከሰው ሁሉ ሽሽተን ብቻችንን ለመኖር የሚቃጠን ጊዜ አለ። አንዳንድ ክርስቲያኖች ከሌላው ሰው ጋር ተሰማምተው መኖር የማይችሉበት ምክንያት የእምነት፣ የደክነት፣ ወይም የፖለቲካ ልዩነት ሰላላቸው አይደለም። እነዚህ ከላይ የዘረዘርናቸው የመለያ ምክንያቶች ጥንትም በአማኞች መካከል የነበሩ ናቸው። “ታዲያ እነርሱ የነበራቸውን ልዩነት እንዴት አስታርቀው ነው አብረው መኖር፣ አብረው ማምለክና አብረው ማገልገል የቻሉት?” ብለን መጠየቃችን አይቀርም።

የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ከነበሩት መካከል በተለይ ሁለቱ ማቴዎስና ስምዖን ከተለያዩ የእምነትና የፍልስፍና እንቅስቃሴ ውስጥ የወጡ፣ የተሰለዩ የፖለቲካ አቋም የነበራቸው ሰዎች ነበሩ። ማቴዎስ የሮማንን የእገዛ ሥርዓትና ደንብ ተቀብሎ የሚኖርና በቀረጥ ሰብሳቢነት ተቀጥሮ ለሮም መንግሥት አገልግሎት የሚሰጥ ሰው ነበር። ስምዖን ግን የሮማንን የቅኝ እገዛ ሥርዓት በኃይል የሚቃወም፣ በሰላም ሳይሆን በጦር የሮማንን የቅኝ እገዛ ሥርዓት እንደመሰሰን ብሎ ከሚታገሉት “ዜላትስ” ወይም “ተቀናቃኞች” ተብለው ከሚጠሩት ወገን ነበረ። አይሁዳውያን የሮማ መንግሥት ቅጥር ሆኖ የሚያገለግለውን ማንኛውንም እይሁዳዊ፣ “ባንዳ” ወይም “ከጠላት ጋር የተባበረ ከሃዲ” ብለው ይጠሩት ነበር። በቀረጥ ሰብሳቢነቱና ባለው የፖለቲካ አቋም ምክንያት ሕብረተሰቡ ማቴዎስን እይቀበለውም ነበር። አያሱስ ግን ሕብረተሰቡ የማይቀበለው ቢሆንም፣ ደቀ መዛሙርቱን በሚመርጥበት ጊዜ ምንም ዓይነት ልዩነት ሳይደርግ ማቴዎስን ከደቀ መዛሙርቱ አንዱ እንዲሆን ተቀብሎት ነበር። በዚህ ዓይነት ማቴዎስና ስምዖን ከተለያዩ የፖለቲካ ክፍል የመጡ በመሆናቸው እሳትና ጭድ የነበሩ፣ በዓለም አስተሳሰብ ፍጹም አብረው መሄድና መስማማት የማይችሉ ሰዎች ነበሩ። ይሁን እንጂ፣ ክርስቶስ ሁለቱንም ለአንድ ዓላማ፣ ለአንድ ዓይነት አገልግሎት ሲጠራቸው፣ ቀደም ሲል የነበራቸውን የፖለቲካ ፍልስፍናና በመካከላቸው የነበረውን የአቋም ልዩነት እስወግደው፣ ሁለቱም የወንጌልን ብርሃን ለዓለም ለመፈንጠቅ ከተቀሩት ደቀ መዛሙርት ጋር አብረው ተለዩ። የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ከሆኑ በኋላ ቀደም ሲል በመካከላቸው የነበረው የፖለቲካ ልዩነት ጠፍቶ እንደሆነና እንዳልሆነ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ

ስለማይናገር በትክክል አናውቅም። “ሁለታችንም የያዘነውን የፖለቲካ አቋም እንደያዘን አንዳችን ሌላውን ለመለወጥ ሳንሞክር እርስ በርሳችን እንቀባበል፤ ባንሰማማ፤ ባለመስማማት እንሰማማ” በማለት ስምምነት አድርገው እንደሆነ አናውቅም። የምናውቀው ነገር ቢኖር በአንድነት የክርስቶስ ደቀመዝሙር በመሆን የወንጌል ተልዕኮአቸውን እንደሚገባው ያካሄዱ እንደነበረ ብቻ ነው። ኢየሱስ ለደቀመዛሙርቱ ሲጸልይ፤ “እኔ የምለምነው እኔ በእነርሱ አንተም በእኔ እንደሆንህ እነርሱም በእኔም አንድ እንዲሆኑ ነው” አለ (ዮሐ 17:23)። ኢየሱስ የጸለየው ማቴዎስና ስምዖን ብቻ አንድ እንዲሆኑ ሳይሆን በዓለም ዙሪያ ያሉት አማኞችም ሁሉ አንድ እንዲሆኑ ነው። አውነተኛ የክርስቲያኖች አንድነት በሥጋ በመወለድ ከሚገኘው አንድነት ይበልጣል። ይሄ የአማኞች አንድነት የሚመሠረተው በክርስቶስ በኩል በመንፈስ ቅዱስ አመካኝነት እንደገና በመወለድ እንጂ በሰው ጥበብ በድርጅት ኃይል ወይም በከብ ጠረጴዛ ዙሪያ ተደራድሮ የሚገኝ አይደለም።

በዘመኑ ያለነው አማኞች ያለን የፖለቲካ አቋም ከተለያዩ ዘር መሆናችን ይለያየን ይሆን? ኢየሱስ ያፈረሰውን የዘር፤ የጸታ፤ የፖለቲካ ግድግዳ እኛ መልሰን እየሠራነው ይሆን? እነዚህን የመሳሰሉ ልዩነቶች እንዳይከፋፍሉን፤ ሕብረታችንን እንዳያበላሹብን መጠበቅ የሁላችንም ኃላፊነት ነው። ሁላችንም ግጭትን የምናይበት የራሳችን የሆነ ውስጣዊ የሆነ ዓይነ ሕሲና አለን። ስለ ግጭት ያለን አስተያየት የሚፈልቀው ለመሆኑ ከምን ይሆን? በከፊል ካለን የተፈጥሮ ባህሪ (ፐርሰናሊቲ)፤ ተወልደን ያደግንበት የቤተሰብ ሁኔታ፤ በግጭት ውስጥ ያለን ልምምድ፤ በግጭት ውስጥ ሰናልፍ የነበረን ተሳትፎና እንዲሁም የምንኖርበት ሕብረተሰብ አቋምና ባህል ስለ ግጭት ያለን መረዳት የሚወስን መሆኑን እናውቃለን። ለምሳሌ፤ ኢትዮጵያውያን ምንም ያህል አለመስማማት በመካከላችን ቢኖር፤ አብዛኞቻችን ፊት ለፊት በግልጽ መነጋገር ድፍረት ስለሌለን፤ ስሜታችንን የመደበቅ ዝንባሌ አለን። ስሜታችንን እንደብቅ እንጂ በመካከላችን አለመስማማት ወይም ግጭት የለም ማለት አይደለም። በውስጣችን ደብቀንና አናንን የያዘነው ስሜታችንን እንድቀን ጊዜውን ጠብቆ መገለጹ የማይቀር ነው። በወቅቱ ግጭቱን ለጊዜው ሸፈንነው እንጂ አረገብነው ማለት አይደለም።

ለመሆኑ ለዎች ስለ “ግጭት” ያላቸው አስተያየት ምን ዓይነት ይሆን? በአንድ ወቅት የተለያዩ ሰዎች ስለ ግጭት ያላቸውን አስተያየት እንዲሰጡ ተጠይቀው ሲመልሱ ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘረውን ሀሳብ ገልጸዋል፤

- እንደ “ግጭት ለእኔ እንደ ካንሰር ነው። ብዙ ጊዜ በዓይን አይታይም፤ ሁልጊዜ ሀመሙም አይሰማም። ይሁን እንጂ፤ ጊዜ ጠብቆ አንድነትን የሚያጠፋ ነው” አለ፤
- አንድ ቤት ደግሞ፤ ሀሳቧን ለመግለጽ የወጥ ቤት ዕቃዎች የተሳሉበትን ስዕል ይዛ ቀረበች። ስዕሉ እንደሚያሳየው፤ ብር መሳይ ቀላል ብረት የሆነ (አሉሚኒየም) ማሰር፤ ልዩ ልዩ የወጥ ቤት ዕቃዎችን-ጅካ፤ ማንኪያ፤ ቢላዋ፤ ሳህን ወዘተ. የመሳሰሉትን ይዟል። “በስዕሉ ላይ የሚታዩት እነዚህ ልዩ ልዩ የወጥ ቤት ዕቃዎች ስለ ግጭት እንዳንድ ሁኔታዎችን ያሳዩኛል እነዚህን ጠቃሚ ዕቃዎችን በአግባቡ ካልተጠቀምን ባቸው ጉዳት ቢያደርሱብን እንደሚችሉ ሁሉ ግጭትንም በአግባቡ ካልተጠቀምንበት ሁከት፤ ረብሻን እንደሚያስከትል እውቃለሁ” እላች፤
- ሌላው ሰው፤ ስለ ግጭት ምን እንደሚታየው ሲገልጽ፤ “ውሻና ድመት ሲጣሉ” ይታያል” አለ፤
- ግጭት “ጫማ ውስጥ እንዳለ ጠጠር ሆኖ ይሰማኛል...” አለ ሌላው።

6. ልዩ ልዩ የግጭት ምክንያቶች

ስለ ራሳችን ያለን እምነት፤ ስለ ባህላችንና እንዲሁም ስለ እግዚአብሔር ያለን ግምትና አስተያየት፤ ግጭትን የምናይበትን ሁኔታ እንደሚወስን ቀደም ሲል ተመልክተናል። የመንፈስ ቅዱስ ስጦታና እንዲሁም ለሰው ልጅ ያለው የሕይወት ዓላማ፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የቆሰለውን የክርስቶስ የአካሉን ክፍል ይጠግናል። ብዙውን ቁስል ያደረሰው እኛው ነን። በሰዎች መካከል በትክክል ያልተያዘ ግጭት ሲኖር፤ ያንን ለራሳቸው ጥቅም የሚያውሉት አሉ። እኔና እናንተ ስለ እግዚአብሔር ያለን እምነትና አቋም ምን ዓይነት ነው? እግዚአብሔርን እንደ ሁከት አምላክ እድርገን ከተመለከትነው፤ መጋጨት ልማዳችን

ይሆናል። እግዚአብሔር ከሁከት ውስጥ መልካሙን ዓለም እንደ ፈጠረ የምናምን ከሆንን በምድር ላይ እርሱ በርሳችን እየተረዳናን አብረን እንድንኖር እንጂ፤ እንድንጠፋፋ እንዳልፈጠረን እናምናለን። ለዎች በእግዚአብሔር አምላል የተፈጠሩ ናቸው ስንል፤ አንዱ ሌላውን በኃይል ተጭኖ እንዲገዛ ላይሆን፤ ሕብረተሰቡን በምድር ላይ በመልካም ሁኔታ እንዲጠብቅ ነው። ብራየንና ሲንዳ ጆንስ፤ የሥነ ልቦና ምሁራን በአንድ ላይ ሆነው በጻፉት መጽሐፋቸው፤ ለግጭታችን ምክንያት ይሆናሉ ያሉትን ዘርዘረዋል።⁶

6.1. የተለያዩን በመሆናችን እንጋጫለን

ከግጭት ፍጹም ነጻ መሆን የማንችልበት ምክንያት ምን ይሆን? ሁላችንም በብዙ ነገር የተለያዩን መሆናችን አንደኛው ምክንያት ነው። እነዚህ ልዩነቶቻችን ከሰው ጋር የሚኖረንን ግንኙነት ሲያሳምሩት ሲገባ፤ ሌላውን ሲያበላጭና ሲያስቆጣ፤ እንዲሁም ግጭትን ሲፈጥር እናያለን። በሀሳብ በምንመርጠው ምርጫ፤ በምንወሰነው ውላጅ የተለያዩን እስከ ሆንን ድረስ፤ አልፎ አልፎ በመካከላችን አለመስማማት ወይም ግጭት ሲፈጠር እንደሚችል ከላይ ደጋግመን ገልጽናል።

6.2. ሁኔታን በማገናዘብ ያለን ልዩነት፤ ለግጭታችን ምክንያት ይሆናል

ሁኔታን የማገናዘብ ችሎታችን፤ ለገሀድ ዓለም ወይም ለእውነታ (reality) ያለን አመለካከትና አስተያየት ለግጭታችን ምክንያት ሊሆን ይችላል። ሁኔታዎችን የማየት፤ የመስማትና እንዲሁም በአጠቃላይ ሁኔታዎችን የመረዳትና የማገናዘብ ችሎታችን የሁላችንም የተለያየ ነው። አንዱን ሁኔታ ወይም ነገር የምናየው ሁላችንም በተለያየ መልክ ነው። እኛ የምናየውና የምንሰማው፤ ጎረቤታችን ከሚታየውና ከሚሰማው የተለየ ሊሆን ይችላል። ሌላው ቀርቶ ራሳችንን የምናይበት ሁኔታም ቢሆን አልፎ አልፎ የሚጋጭበት ጊዜ አለ። ስለ ራሳችን ሁለት ተቃራኒ የሆነ አመ

ለካከት ሲኖረን፤ በውስጣችን ትልቅ ግጭት (ትርምስ) የሚፈጠርበት ጊዜ ይኖራል። የተለያዩ ሰዎች አንዱን ነገር በተለያየ ሁኔታ ይመለከቱታል።

- “ጥሩ ነው” ብለን የሠራነውን ሥራ የሥራ አሊቃችን “ጥሩ አይደለም” ይለዋል። ይዘን ዓይነቱ የአመለካከት ልዩነት በእኛና በሥራ አሊቃችን መካከል ግጭትን ሲፈጥር ይችላል። “ይህን ዓይነቱን ሥራ እንዴት ጥሩ አይደለም ይላል? ዋናው ምክንያት እኔን ስለማይወደኝ ነው” ብለን እንደመድማለን።
- ሁለት ወንድማማቾች ለአባታቸው ሁለቱም የተለያዩ አመለካከት ሲኖራቸው ይችላል። አንደኛው፤ በቂ ጊዜ ለልጆቹ የሚሰጥ፤ ለመሻሻላቸው ጥረት የሚያደርግ አባት እንደሆነ ሲያየው፤ ሌላው ልጁ ግን ለልጆቹ ግድ የሌለው፤ ስለ ራሱ አንጂ ስለ ልጆቹ ዕድገት የማይጨነቅ አባት አድርጎ ሊመለከተው ይችላል።

በአመለካከታችን ሁላችንም እንለያያለን። አንዳንድ ሰዎች ነገርን አጨልመው የሚመለከቱ (ፔስሚስቶች) ናቸው። ዓይናቸው ሁልጊዜ የሚመለከተው እንከን ያለበትን ነው። ሁሉ ነገር የሚታያቸው ጨልሞ ነው። ነገርን ሁሉ በቀጥታ ማየት የማይችሉ፤ ሁሉን ነገር አጣመው የሚተረጉሙ፤ ወይም ሁሉ ነገር ተጣሞ የሚገባቸው ናቸው። ብዙ ጥሩ ነገር ተቀብለው፤ ጎልቶ የሚታያቸው ነቁጥ የሚያክለው ያላገኙት ነገር ነው። እንደነዚህ ዓይነቶቹ ማጉረምረም እንጂ ማመስገን ስለማይሆንላቸው ከሰው ጋር ጥሩ ግንኙነት መፍጠር አይሆንላቸውም። ሌሎች ደግሞ ሁሉን ነገር ብሩህ አድርገው የሚመለከቱ (ኦፕቲሚስቶች) ናቸው። በጎ የሆነውን ብቻ የሚያዩ፤ መታገስና ሌላውን ማቀፍ የሚችሉ፤ የተደረገላቸውን በጎ ነገር እንጂ የተደረገባቸውን ክፉ ነገር የማይቆጥሩ፤ ለተደረገላቸው ጥቃቅኑ ነገር ሁሉ የሚያመለክቱ ናቸው። እንደነዚህ ዓይነቶቹ ከሰው ጋር ጥሩ የሆነ ግንኙነት መፍጠር የሚችሉ ናቸው።

6.3. ያለን የእምነት ልዩነት፤ ለግጭታችን ምክንያት ይሆናል

ያለን የእምነት አቋም ሌላው ሰው ካለው አመለካከት የተለየ መሆኑ ብቻ ሳይሆን፤ ለአንድ ነገር የተለየ ወይም ተቃራኒ የሆነ እምነትም ሲኖረን ይችላል። እምነታችንም ተደጋጋሚ ከሆነው ልምምዳችን የሚፈጠር

⁶ G. Brian Jones & Linda Jones. A Fight to the Better End, Victor Books, USA, Canada, England, 1989.

ነው። ይኸውም፤ አንድ ነገር በተደጋጋሚ ሲሆን ካየን በኋላ በአመለካከታችን እምነት ይኖረንና የራሳችን የሆነ አሳብ ወይም ግምት መስጠት ያስችለናል። ስለ ራሳችን ያለን አስተያየት በውስጣችን ለሚፈጠረው ግጭት ምክንያት ይሆናል። ይኸውም፤

- በአንዳንድ ሁኔታ ላይ በራሳችን ላይ እምነት ይኖረናል። በሌላ ጊዜ ደግሞ ስለ ራሳችን ያለን አቋም ተቃራኒ ይሆንና “ይህን መሥራት አልችልም!” እንዲሁም “እዚህ ነገር ዝግጁ አይደለሁም!” እንላለን። በዚህ ወቅት በውስጣችን ግጭት መፈጠር ይጀምራል።
- ስለ እግዚአብሔር ያለን አቋም የሚያሳስበን ጊዜ አለ። እግዚአብሔር በማያወው አባታችን እንደሆነና ለእኛም እንደሚያስብልን እናምናለን። በሌላ በኩል ደግሞ የሚያስፈራና የሚቆጣ አድርገን እናዋለን። በምን ዓይነት ሁኔታ ከእርሱ ጋር ግንኙነት መፍጠር እንዳለብን ግራ እንጋባለን። ይኼም ውስጣዊ ትርምስን ይፈጥርብናል።
- ያለን የእምነት ልዩነት ከሌላውም ሰው ጋር ግጭት ሊያመጣብን ይችላል። ለምሳሌ፤ ልጆቻችን አንዳንድ የቤት ሥራ በመሥራት መተባበር አለባቸው ብለን እናምናለን። ልጆቻችን ደግሞ “ቤት ውስጥ ያለውን ሥራ የመሥራት ኃላፊነት የወላጆች ነው” ብለው አጥብቀው ያምናሉ። ይህን ዓይነቱ የተለያየ የእምነት አቋማችን በእኛና በልጆቻችን መካከል ግጭት ሊፈጥር ይችላል።

6.4. ያለን የስሜት ልዩነት፤ ለግጭታችን ምክንያት ይሆናል

ከአመለካከት ወይም ከእምነት ልዩነት የበለጠ፤ የስሜት ልዩነት ግጭትን ይፈጥራል። የምናየው ነገር ስሜታችንን የመንካት ኃይል አለው። ስሜት ጉልበታችንን ሊያጠነክር ወይም ሊያዳከም ይችላል። ስሜታችን የተለያየውን የአካል ክፍል የመንካት ዝንባሌ አለው። ለምሳሌ አንዳንድ ሰው በጣም ሲናደድ፤ ሥሮቹ ይግተረተራሉ። የተቃራኒ ስሜቶች በአንድ ላይ መኖራቸው፤ በሰው ሕይወት ውስጥ ግጭትን ይፈጥራል። ለምሳሌ፤

- በአንድ ስብሰባ ላይ የመናገር ዕድል ሲሰጠን በአንድ በኩል ደስ ይለናል፤ በሌላ በኩል ደግሞ የምናስተምረውን ትምህርት ለማዘጋጀት የሚወስድብንን ጊዜ ስናስብ ደስታችን ይጠፋል። በዚህ ወቅት በውስጣችን ግጭት ይፈጠራል።
- ያለን የተለያየ ስሜት ከሌላውም ሰው ጋር ግጭት ሊፈጥርብን ይችላል። ለምሳሌ፤ ልጆች የእረፍት ጊዜያቸውን ለማሳለፍ ለመዋኘት እንዲችሉ ባሕር ወዳለበት አካባቢ መሄድ ደስ ሲላቸው፤ ወላጆች ደግሞ ወዳጆቻቸውን መጎብኘት የበለጠ ደስታ ይሰጣቸዋል። ይሄን ዓይነቱ የስሜት ልዩነት በወላጆችና በልጆች መካከል ግጭት ሊፈጥር ይችላል።

6.5. ያለን የባህሪ ልዩነት፤ ለግጭታችን ምክንያት ይሆናል

ያለን የባህሪ ልዩነት ለግጭታችን በጣም ግልጽ የሆነ ምክንያት ነው። ውጪያዊው ባሕሪያችንና ልማዳችን በሌሎች ሰዎች የሚታይ ሲሆን፤ ይኸው ባሕሪያችን ከሰዎች ጋር ሊያጋጨን ይችላል። ምክንያቱም ባሕሪያችን ወይም ድርጊታችን የሚታይ በመሆኑ፤ ድርጊታችን ሌላውን ሰው ላያስደስተው ስለሚችል፤ የግጭታችን ምክንያት ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ፤ አንዳንዶቻችን በሥራችን ፈጣን በመሆናችን፤ የተወሰነልንን ሥራ ከሌሎች ቀድመን በመጨረሳችን፤ አነርሱን የምናሳጣቸው ስለሚመስላቸው፤ ሌሎች ሠራተኞች ሊጠሉንና ምክንያት ፈልገው ሊጋጨን ይችላሉ። ሰው በተፈጥሮው የመፎካከርና የመጣላት ዝንባሌ እንዳለው የተለያዩ የስነ ልቦና ምሁራን ይገልጻሉ። የበለጠው ደስ ሲለው፤ የተበለጠው ይቆጣል። በዚህ ምክንያት በሁለቱ ሰዎች መካከል ግጭት ሊፈጠር ይችላል።

በሕይወታችን አስቸጋሪ ከሆኑብን ሰዎች ጋር ተቻችለን መኖር እንድንችል እርስበርሳችን የምንጣለበትን ምክንያት ማወቁ ይጠቅመናል። የምንጋጭበት ምክንያት በተፈጥሯችን የተለያየ በመሆናችን ብቻ

ሳይሆን፤ ሌሎች ብዙ ምክንያቶች አሉ። በርናርድ ኬ ባንግሊይ 5 ምክንያቶችን በመጽሐፉ ጽፏል።⁷

ሀ. ሰው ወሲባዊ ፍላጎት ያለው በመሆኑ የመጋጨት ዝንባሌ አለው

ወሲባዊ ግንኙነት የግጭት ዋና መነሻ እንደሆነ የሰነ ልቦና ምሁራን ይናገራሉ። በዓለም ዙሪያ ብዙ ግጭቶችና ጦርነቶች በዚህ ምክንያት እንደተቀሰቀሱ ቢታረክና እንዲሁም በየቀኑ በምናነባቸው ጋዜጦችና መጽሔቶች እንዲሁም በምንሰማቸው የሬዲዮና የቴሌቪዥን ዜናዎች መረዳት እንችላለን። ምን ያህል እውነት እንደሆነ ማረጋገጫ ባይኖረንም፤ ኢትዮጵያ ቋሚ ወታደር ባልነበራት ዘመን ጠላት ሲመጣ፤ ወደ ዘማችቹን ለመቀስቀስ ከሚጠቀሙበት መንገድ እንደኛው፤ “ጠላት ሚስትህን ሊነጥቅ መጥቷልና ተነሰ... ታጠቅ... ተከላከል...” የሚል አዋጅ ይታወጅ ነበር ይባላል። ሚስቱ በሌላ ወንድ ተደፍራበት ቀርቶ፤ “ሚስቴን ለምን ታያለህ?” በማለት ሽጉጥ የሚመዙ ሰዎች እንዳሉ የታወቀ ነው።

- በአንድ ወቅት 9 እንግሊዛውያን መርከበኞች፤ 6 የታሂታን ወንዶችና 11 የታሂታን ሴቶች ከግርግሩ ዓለም ወጥተው ለብቻቸው ፕሪኬርን እየተባለ ከሚጠራው ደሴት ውስጥ ተሰደው ይኖሩ ነበር። እነዚህ 26 ሰዎች እዚህ ደሴት ውስጥ በሰላም የኖሩት ለሁለት ዓመት ያህል ብቻ ነው። እንደ ቀን በሁለት ወንዶች መካከል በአንዱ ሴት ምክንያት እስከ መጋደል የሚያደርስ ግጭት ተፈጠረ። ከአስር ዓመት በኋላ፤ በሴቶቹ ምክንያት ወንዶቹ እርስ በእርሳቸው ተጋጭተው ከ15 ወንዶች መካከል አስራ ሁለቶቹ ሕይወታቸውን አጡ። በዚያ ደሴቱ ውስጥ በዚህ ዓይነት መገዳደሉ ቀጥሎ ፍጹም የሆነ ሰላም የተገኘው፤ የሕዝቡ ቁጥር አንድ ወንድ፤ ዘጠኝ ሴቶችና ሃያ አምስት ሕጻናት ብቻ በቀሩበት ወቅት ነው።

በዚህ ዓይነት ወሲብ (sex) ለግጭት ምክንያት ከሆኑት ነገሮች መካከል አንደኛው እንደሆነ እንገነዘባለን።

የሰው ባሕሪ ውስብስብና ብዙ የማይታወቅ በመሆኑ፤ ብዙውን ነገር መግለጽ የምንችለው የሥጋን ጽኑ ፍላጎት መሠረት በማድረግ ነው። “ሆርሞን” በሰውነት ውስጥ ሲረጭ፤ የበለጠ ግራ መጋባትን በሰው አሰምሮ ውስጥ ይፈጥራል። ይሄም “ማስብ የማይችል ባሕሪ” በመባል ይታወቃል። በዚህ ሁኔታ ውስጥ የሚያልፈውን ሰው፤ “አስተሳሰቡ ልክ አይደለም” ይባላል። በትክክል ማስብ የሚችል ሰው፤ ከላይ የገለጽነውን ዓይነት ባሕሪ እያሳይም። በጣም አሰቦ የሚሠራውም ሰው ቢሆን፤ በሥጋው ግፊት ምክንያት የማይታሰበውን ነገር የማድረግ ዝንባሌ እንዳለው ይታወቃል። በአንድ ቤተ ሰብ ውስጥ፤ ከአንድ እናት፤ ከአንድ አባት ተወልደው ያደጉ ልጆች የተለያዩ ባሕሪ የሚታይባቸው ምክንያት አንደኛው ይሄ ነው። የተለያዩ መልክ፤ ቁመት እንዳለን ሁሉ፤ አስተሳሰባችንና ባሕሪያችንም በዚያው መጠን የተለያዩ ነው። እንዳንዶች በተፈጥሯቸው ተዋጊዎች ወይም ጠብ ጫሪዎች ናቸው። ከሴቶች ይልቅ ወንዶች የበለጠ ኃይለኞች ናቸው። እርግጥ ነው “ጂኖችን” ሁልጊዜ ባለን ተፈጥሯዊ ባሕሪ ወሳኝነት የለውም። የአካባቢ ሁኔታም የሰውን ባሕሪ የመቅረጽ ኃይል አለው። “ሆርሞን” በባሕሪያችን ላይ ተጽእኖ ያደርጋል፤ የምናደርጋቸው ነገሮች ደግሞ የተመረተውን የሆርሞን መጠን ይወስናል።

ሐ. ሰው ክልሉን ለማስጠበቅ ሲል፤ ከሌላው ሰው ጋር ይጋጫል

ሰው እርስ በእርሱ የሚጋጫው ሥጋዊ ተፈጥሮ ያለው በመሆኑ ምክንያት ብቻ አይደለም። “የእኔ ነው” የሚለውን ነገር ለማስከበር ሲል ይጋጫል። ድንበሩን የጣሰበት ከሚመስለው ሰው ሁሉ ጋር ይጋጫል። ሰዎች ብዙ ጊዜ እርስ በእርሳቸው የሚጋጩት “ንብረቴን፤ መብቴን፤ ቦታዬን ያዝክብኝ ወሰድክብኝ” በማለት ነው። ሕጻናት ልጆች ብዙ ጊዜ እርስ በእርሳቸው የሚጋጩት “መጫወቻዬ ተወሰደብኝ” በማለት እንደሆነ እናውቃለን። እንዳንድ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን ቀደም ብለው በመምጣት ከሚፈልጉበት አካባቢ መቀመጫ ይይዛሉ። ሌላው ሰው

⁷ Bernard K. Banglely. Getting Along When You Feel Like Getting Even. Harold Shaw Publishers, Wheaton, Illinois, 1993.

እንዳይዘባቸው ቦርሳቸውን ወይም ኮታቸውን ያስቀምጡና ወደ መጸዳጃ ቤት ይሄዳሉ። ሲመለሱ ያን የያዙትን ቦታ ሌላው ሰው ተቀምጦበት ቢያገኙት "ኬተ ክርስቲያን ውስጥ ስለሆነ መጨቃጨቅ ወይም መጣላት አያስፈልገኝም" በማለት ሌላ ክፍት ቦታ ፈልገው በመቀመጥ ፈንታ "ይሄ የእኔ ቦታ ነው" በማለት መብታቸውን ለማስከበር ይሞክራሉ። ይሄ ሁኔታ በሰላም ካል ተፈታ በእነዚህ ሁለት ሰዎች መካከል ቀለል ያለ ወይም የከረረ ግጭት ሊፈጠር ይችላል። በአይሮፕላን ለሚጓዙ መንገዶች ወደ አይሮፕላኑ ውስጥ ከመግባታቸው በፊት ለመንገዶቹ ሁሉ የሚቀመጡበት መቀመጫ በቁጥር ተለይቶ ይሰጣቸዋል። እንዳንድ ጊዜ በሰህተት በተመደበላቸው ቦታ ላይ በመቀመጥ ፈንታ ሌላው ሰው ከተመደበበት መቀመጫ ላይ የሚቀመጡት ወይም አንዱን መቀመጫ ለሁለት ሰው የሚሰጡበት ጊዜ አለ። ሁለቱም እንዱ መቀመጫ ላይ መቀመጥ ስለማይችሉ አለተናጋ ጆቹ ይህንን ሰህተት በፍጥነት ካሳሰቱክሉት በሁለቱ መንገዶች መካከል ግጭት ሊፈጠር ይችላል።

ሐ. ሕግና ሥርዓት ሲጠፋ ለግጭት ምክንያት ይሆናል

በትንሽ ከተማም ሆነ መንደር ውስጥ ሕዝብ በጣም ሲበዛ የሕብረተሰቡ መዋቅር ይበላሻል። በእንድ ሕብረተሰብ ውስጥ የሚኖር ማንኛውም ሰው በክልሉ ውስጥ ሥፍራና ተቀባይነት እንዲኖረው የሚረዳውና የሚሰማማበት ሕግና ሥርዓት እንዲኖረው ያስፈልጋል። ይህን ዓይነቱን ሕግና ሥርዓት ካጣ ግን ለእንዳንድ መጥፎ ልማዶች የተጋለጠ እርስ በርስ የሚጋጭ ይሆናል። በሕብረተሰቡ ተቀባይነት ሲያጣ የራሱንም ነፍሰ በገዛ እጁ ከማጥፋት ደረጃም ሊያደርሰው እንደ ሚችል የታወቀ ነው። በሰለጠነውና ቴክኖሎጂ በረቀቀበት ዓለም፤ ጠቃሚ የሆነ ባህል፤ በሕይወቱ ክፍተኛ ሥፍራ የሚሰጠው ነገር፤ እንዲሁም ከሰው ጋር ያለው ግንኙነት ወይም ሕብረት ፍርስርሱ ወጥቶ እናያለን። ብዙ ሕዝብ በሚኖርበት ከተማ እየኖሩ ብዙ ሕዝብ ከቦታ ወደ ቦታ በሚጓዙ በት የሕዝብ ትራንስ ፖርት እየተጠቀሙ ዙሪያቸውን በብዙ ሕዝብ ተከበው እየኖሩ ብቸኝነት የሚሰማቸው ሰዎች አሉ። በሌላ በኩል ደግሞ የከተማው ወይም የመንደሩ ሕዝብ ትንሽ ሲሆን ሰዎች ተጣበው በመኖር ፈንታ ተራርቀው ቢኖሩም፤ እንዱ የሌላውን ምስጢር ማወቁ አይቀርም። ያም ለግጭታቸው ምክንያት ይሆናል።

ለነዋሪው ሕዝብ የሚያስፈልገውን ነገር መስጠት ሲያቅተው ያ ከተማ ወይም መንደር የተጣበበ መሆኑን ያሳያል። "የሚያስፈልገው ነገር" ስንል ምግብ፤ መጠለያና ልብስ ማለት ብቻ አይደለም። ሰውን ከሌሎች እንሰሳት ጋር ማወዳደር ትክክል ባይሆንም፤ አልፎ አልፎ የሚመሳሰሉበት ጊዜ እንዳለ ማወቅ ይጠቅማል። እንሰሳት መኖሪያቸው ከጠበበ ምንም ያህል በቂ ምግብ ቢያገኙም እርስ በእርሳቸው መጋጨታቸው አይቀርም። እንዲያውም የእንሰሳቱን የሞገደኛነት ባሕር ለመግታት ምግባቸውን መቀነስ የሚያስፈልግበት ጊዜ አለ። ሰውም በሚሰማማው ዓለም ውስጥ ወደና ተወዶ መኖር ይፈልጋል። ግጭት ውስጥ ሲያልፍ የተጋጨውን ሰው ይገልጻል ብሎ በሚያሰበው ስም ይጠራዋል። ይህንን ሲያደርግ ያ ሰው እውነተኛ የሰው ተፈጥሮ የለውም ማለቱ ነው። ሰው የራሱን ክልል ሲነጥቀው ከሚፈልግ ጠላት መጠበቁ፤ ከከፋ ጦርነት ውስጥ ይከተዋል። ብዙ ጦርነቶች በዓለም የሚፈጠሩት ክልልን በመጠበቅ ሳይሆን፤ ሌላው ሰው የሚፈልገውን ለመጨበጥ (ሰመያዝ) ሲሞክር ነው።

መ. ሰው ሥልጣን (ኃይል) ሲፈልግ ግጭት ይፈጠራል

ሁላችንም በግል ሕይወታችን ውስጥ ሥልጣን እንዲኖረን እንፈልጋለን። ብዙዎቻችን ደግሞ የራሳችንን ብቻ ሳይሆን የሌላውን ሰው ሕይወት መቆጣጠር እንፈልጋለን። ባለንበት ሕብረተሰብ ውስጥ በሌሎች ሰዎች ላይ "ተጽዕኖ የማሳደር" (Influence) ዝንባሌ አለን። ሌላ ክፍ ያለ ሥልጣን ማግኘት ቢያቅተን "እሺ ባይነት" ለሚያጠቃው ወዳጆችን መመሪያ (ትዕዛዝ) መስጠት እንፈልጋለን። ወይም ሳይጠየቁ ትዕዛዛችንን ይቀበላሉ ብለን በምናሰባቸው ሰዎች፤ ይኸውም በሚሰቡት በልጆች ላይ ጉልበታችንን በማሳየት ደስ ያለንን ውሳኔ ማንንም ሳናማክር እንወስናለን። በሌላው ሰው ላይ አለቃ መሆን ደስ የሚላቸው ብዙዎች አሉ። ባለሙያዎች፤ ሕግ አስከባሪዎች፤ የሕክምና ዕርዳታ ሰጪዎች በሌሎች ሰዎች ሕይወት ላይ ያላቸውን ኃይልና ሥልጣን ያውቃሉ። በእንዳንድ ሕብረተሰብ ውስጥ በሥልጣንና በኃይል ከፍ ካሉ ማንም ሳይጠይቃቸውና ሳይከላቸው የፈለጋቸውን የማሠርና የመግደል ፍላጎት አላቸው። ሰዎች ደካማና ጉልበት የሌላቸው ሲሰማቸው፤ እስቀድመው መደባደብና መጣላት ይፈልጋሉ። ዋጋቢነት እንዲሰማን የሚያደርገን እንድም ሆነ ብዙ ሰው

በአካባቢያችን ካለ፣ አስቀድመን ያንን ሰው እንተናከባለን። የግል ኃይልን ወይም ሥልጣንን የምንፈልገው ዋናው ምክንያት በውስጣችን ያለ፣ ለሌሎች የማንገልጸው ፍርሃት ነው። ሌሎች ለአኛ ጥሩ ውሳኔ አይወሰኑልንም ብለን እንፈራለን። ሥልጣን ከሌለን ሰዎች እንደ አዋቂ፣ እንደ መሪ አድርገው ስለማይቀበሉን አንከበርም፣ ወይም ሰዎች ዝቅ አድርገው ይመለከቱናል ብለን እናስባለን። አንድ አውራም ሆነ እንሰባ በሌላው ላይ ኃይል (ሥልጣን) እንዳለው ሲያውቅ፣ ሥልጣኑን እንደያዘ ለመዝለቅ ሲል ብዙ ጊዜ ከሌላው ጋር ይጋጫል። ሰውም ደረጃውን የለቀቀ፣ ወይም ሥልጣኑ የተነካበት ከመሰለው፣ የመጋጨት ዝንባሌው ይጨምራል። አንዴ ኃይልንና ሥልጣንን ከቀመሰን ደግሞ፣ ምንጊዜም ሥልጣናችንን በቀላሉ መልቀቅ እንፈልግም። በሥልጣን ላይ ያለው ሰው፣ ሥልጣኑን እንደያዘ መቆየት ይፈልጋል። ሥልጣን ባለው ሰው ሥር ያለው ደግሞ ነጻነቱን ይፈልጋል። በዚህ ምክንያት በሁለቱ መካከል ግጭት ይፈጠራል።

የመኖር መብታቸው ሲነካባቸው ጦርነት ከሚገጥሙት እንስሶች መካከል አንደኛው የሰው ልጅ ነው። በመከላከል የሚገለጽ ሞገደኛነት የሚያስፈራው ነገር ሲቀር፣ ውጊያውና ጦርነቱም ይቆማል። እኛ ሰዎች ከሌሎች እንስሳት የተለየን የማያደርገን ጭካኔና አጥፊነት ያለን መሆናችን ነው። ይህ ዓይነቱ ባሕሪ በሕይወት ለመኖር አስፈላጊ ሆኖ ሳይሆን፣ በውስጣችን በተፈጠረው የተጣመመ ፍላጎት ምክንያት የሚመጣ ነው። ይሄም ከአዳም በሥጋችን የወረሰነው የኃጢአት ፍሬ ነው። አንበሳም ሆነ ነብር ሌሎችን እንስሳት አድነው፣ ጉርጌቸውን አንቀው ሲገድሉ፣ ኃጢአት መሥራታቸው አይደለም። ድመት ዓይጧን ለመያዝ ስትዘል፣ ኃጢአት መሥራቷ አይደለም። እኛ ሰዎች ብቻ ነን ለግል ደስታችን ወይም ፍላጎታችን ስንል በአምሳያችን የተፈጠረውን ሰው የምናስቃይና የምንገድል። ራሱን ከመከላከል አልፎ ወይም ለሕይወቱ አስፈላጊ ላልሆነ ነገር ሌላውን ተዋግቶ የሚገድል የሰው ልጅ ብቻ ነው። ሥልጣንን እንደ ውሃ በተጠመ ሰዎች በዘመናት የብዙዎች ደም እንደ ውሃ ፈሰሷል፤ የብዙዎች ቤትና ትዳር ፈርሷል።

ሠ. ሰው ተስፋ የመቁረጥ ስሜት ሲሰማው፣ ከሌላው ጋር ይጋጫል

ጠብ ጫሪነታችን ከተስፋ መቁረጥ ስሜት ጋር የሚያያዝበት ጊዜ አለ። ምንም ያህል ዋጋ በያስከፍለውም፣ ሕጻን ልጅ የሚፈልገውን ነገር በማልቀሰና በመጮኽ ማግኘትን ተለማምዷል። የሚፈልገውን ነገር ካላገኘ ይበሳጫል፤ አጠገቡ ካለው ሰው ጋር ይደባደባል፤ ዕቃ አንስቶ ይወረውራል። በዕድሜው የጎለመሰ ሰው ግን የሚፈልገውን ነገር ባያገኝም ታግሶ ማለፍን እየተለማመደው ይመጣል። የሥነ ልቦና ምሁራን ጠብ ጫሪነትም ሆነ ሌሎች ስሜቶችን በውስጥ መያዝ ጤና ስለሚነሳ፣ ስሜትን በውጪያዊ ባሕሪያችን መግለጽ እንዳለብን ይመክራሉ። ሁላችንም የራሳችን የሆነ የጠብ ጫሪነት ስሜት (aggressiveness) የምንገልጽበት መንገድ አለን። በግልጽ ባናደርገውም፣ በሰው ሀይልና አደርገዋለን። ያሳዘነን ወይም ያስቆጣንን ሰው አፍንጫውን ብለን ባናደማውም፣ በሰም ማጥፋት ዘመቻ ወይም በአሉባልታ ልናጠቃው እንሞክራለን።

የጠብ ጫሪነት ስሜት በተለያዩ መልክ ይገለጻል። በሰፊው ሲገለጽ የምናየው በሰድብ ነው። በቤተሰብ ውስጥ፣ በመሥሪያ ቤትና በጨዋታ ውስጥ ብዙ ጊዜ ሰዎች ሲጠቀሙበት እንሰማለን። ያበላጩቸውን ጉዳት አደረሰብን የሚሉትን ለማጥቃት ይጠቀሙበታል። የምንጋጭበት ምክንያት የጠብ ጫሪነት ስሜት በውስጣችን ስላለ ነው። የሚያበላጭ ነገር ሲገጥመው፣ አጠገቡ ያለችውን ምንም ያላደረገችውን ውሻ፣ የመኪናውን ጎማ ወይም ሞተሩ አልነሳ ያለውን የሳር ማጨጃውን በእርግጫ ይረግጣል፤ ይራግማል፤ ከፉ የሰድብ ቃል ከአፉ ይወጣል። ለምን እንደምንጋጭ መረዳትን የምናገኘው፣ የጠብ ጫሪነት ስሜትን ስንረዳ ነው። ጠብ ጫሪነታችን የሚታየው ጎዱን በምንላቸው ሰዎች ላይ ጉዳት ስናደርስ ነው። ጉዳታችንም የአካል ወይም የሰነ ልቦና ጉዳት ሊሆን ይችላል። ልጆች አንዱ በአንዱ ላይ የሚያደርገው ድርጊት በአዋቂው ዓለም ወንጀለኛ የሚያሰኘውን ነው። ሕጻናት ልጆች የሚጣሉት (የሚጋጨት) በተንኮል ተነሳሰተው ሳይሆን፣ በከረሜላ ወይም በመጫወቻ ተጣልተው ነው። ወይም እንዲሁ ሌላውን ለማበላጨት ነው። አሁን ተሳታፊነትን ትንሽ ቆይተው ተለቃቅሰው ይለያያሉ። አዋቂዎች ግን የጠብ ጫሪነት ባህሪያቸው ወንጀለኞች ሊያሰኛቸው ይችላል። ምክንያቱም ድርጊታቸው ሌላውን ሆነ ብሎ ለመጉዳትና ለማጥፋት ሊሆን ስለሚችል ነው። የፍርሃትና የቁጣ ስሜት ከውስጥ እንደሚወጣው ሁሉ፣ የጠብ

ጫሪነት ስሜትም ከሰው ልብ ውስጥ ይፈልቃል። ኃይለኛ ጠብ ጫሪነት የሕብረተሰቡን አንድነት የሚያጠፋ ወይም የሚያበላሽ ነው። በጥናትና በምርምር እንደተደረሰበት የጠብ ጫሪነት ባሕሪ በተለያዩ ምክንያት እንደሚፈጠር ተረጋግጧል። አንዳንዶቹ ወደ እውነተኛ መረዳት እየመጡ ናቸው። በሕይወቱ ሁልጊዜ ግጭት የሚበዛበት ሰው በጎ የሆነውን ነገር ትክክል ካልሆነ ምንጭ ውስጥ ለማግኘት የሚሞክር ሰው ነው። ግጭት የሚጎዳው ተጠቂውን ብቻ ሳይሆን አጥቂውንም ጭምር ነው። አለመሰማማዳቸውን ሰላማዊ በሆነ መንገድ የማይፈቱ ከሆኑ የሚጎዳው ተሸናፊው ብቻ ሳይሆን አሸናፊውም ጭምር ነው።

7. ሌላውን በቁጥጥር ሥር ማድረግ ለግጭት ምክንያት ይሆናል

ማናችንም በሌላው ሰው ቁጥጥር ሥር መዋል አንፈልግም። የራሳችን ሰው የራሳችን ጌታ መሆን እንጂ ማንም በቁጥጥር ሥር እንዲያደርገን አንፈልግም። ራሳችንን እንድንሆን እንጂ ማንም የራሱን መልክ እንዲቀርጽብን አንፈልግም። ለመሆኑ ሳናውቀው ሌሎችን ሰዎች በቁጥጥራችን ሥር የማድረግ ዝንባሌ ይታይብን ይሆን? ሌላውን ሰው በቁጥጥር ሥር ማዋል የሚፈልግ ሰው ተለይቶ የሚታወቅበት ምልክቱ ምን ይሆን? ብዙዎች ሌሎችን በቁጥጥራቸው ሥር ማዋላቸው አይታወቃቸውም። የሌላውን ሰው ሕይወት በቁጥጥራቸው ሲያውሉ ለበጎ እንደሆነ ራሳቸውንና ሌላውንም ለማሳመን ይሞክራሉ። “ሁሉም ነገር በትክክል መደረጉን ካልተመለከትኩ ሌላማን ያደርገዋል?...እኔ ካልሠራሁት ማንም አይሠራውም...ቀደም ብለው አያሰቡም...” ይላሉ። ራሳቸውን የሚያዩት አሰቀድመው የሚያስቡ ብርቱና ታታሪ ሠራተኛ አድርገው ነው። ብዙዎቹ አርቆ አሳቢ አለመሆናቸውን ሌላውን በመቆጣጠር ሊሸፍኑት ይሞክራሉ። ብዙ ጊዜ በቁጥጥራቸው ሥር የሚውለው ሰው መጀመሪያ ላይ እውነትን አይረዳም።

ሌሎችን በቁጥጥራቸው ሥር የማዋል ዝንባሌ ያላቸው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ አምባገነንነት የሚያሳዩ የራሳቸውን ፍላጎት የሚያስቀድሙ በሌላው ላይ ተጽዕኖ የሚያደርጉ ናቸው። ብዙዎቻችን በሌላው ሰው ቁጥጥር ሥር ለመሆን ራሳችንን አሳልፈን ሰንሰጥ አይታወቅንም።

“እቪ!” ማለት ከሰው ሁሉ ጋር መሰማማት መተባበር አብሮ መሄድ መልካም እንደሆነ ተነግሮናል። “እምቢ!...አይሆንም! አልችልም...” ማለት ትክክል እንዳልሆነ እየሰማን አድገናል። በዚህ ምክንያት በቀላሉ ሌሎች በቁጥጥራቸው ሥር እንድንውል ያደርገናል። ሌሎችን በቁጥጥር ውስጥ ማድረግ የክርስቲያን ጠባይ ማሳዩት ነው የሚለውን የተሳሳተ አሳብ ከአዕምሯችን ውስጥ ፈጽሞ ማሰወጣት አለብን። ኢየሱስ ትሁትና የዋህ ክብር ይሁን እንጂ ማንም በቁጥጥር ሥር እንዲያውለው አይፈቅድም ክብር። በመከራውና በሰቅላቱ ወቅት እንኳን “ሕይወቴን በራሴ ፈቃድ አሳልፈ እሰጣለሁ እንጂ ከእኔ ግንም አይወስዳትም፤ አሳልፈ ለመገዛትም ሆነ ለማግኘት ሥልጣን አለኝ፤ ይህን ትእዛዝ የተቀበልሁትም ከአባቴ ነው” አለ (ዮሐ. 10:18)። ራሱን ሙሉ በሙሉ ለእግዚአብሔር አብ በመስጠቱ ምክንያት በሌሎች ሰዎች ቁጥጥር ሥር እንዳይውል ረዳው።

8. አስቸጋሪ ሰዎች የሚፈጥሩት ግጭት

ምንም ዓይነት ጥረት ብታደርጉ አብራችሁ በሰላም ለመኖር አስቸጋሪ የሆኑባችሁ ሰዎች በሕይወታችሁ ይኖሩ ይሆን? በጣም አስቸጋሪ የሆኑትን ሰዎች “ጥብ ፊሊፕስና ኪምበርሊ አለን” በሕብረት በጽፉት መጽሐፍ ላይ “Annoying People” (አናዳጅ ሰዎች) ሲሟሉት ጆሶስ ላንዶርፍ ደግሞ “Irregular People” (የተዛባ ባሕሪ ያላቸው ሰዎች) ብላ ትጠራቸዋለች። ምንም ያህል ጥረት ብታደርጉ ከእነዚህ አስቸጋሪ ከሆኑ ሰዎች ጋር በሰላም መኖር አቅቷችሁ ይሆን? “ችግሩ ከእኔ ነው ወይስ ከእነርሱ ነው?” ብላችሁ መጠየቃችሁ አይቀርም። ዓለማችን የተዛባ ባሕሪ ባላቸው ሰዎች የተሞላች በመሆኗ ስለ እነርሱ ይህን ያህል ለምን እንጨነቃለን? ብለን ያልንበት ጊዜ አለ። የተዛባ ባሕሪ ሰላላቸው ሰዎች ለማወቅ የፈለግነው በሩቅ ያሉትን በሕይወታችን አልፎ አልፎ የሚያጋጥሙንን ሰዎች ሳይሆን አብረውን ስለሚኖሩት በየጊዜው የምናያቸውና በቀላሉ ከሕይወታችን ልናሰወግዳቸው ስለማንችላቸው ኑሯችንን ከባድ ስለሚያደርጉብን የቅርብ ሰዎች ነው።

⁸ Bob Phillips & Kimberly Alyn. How to Deal with Annoying People, Harvest House Publishers, Eugene, OR. 2003.

⁹ Joyce Landorf. Irregular People, World Books Publishers, Waco, TX. 1982.

የሩቅ የሆኑትን ሰዎች ሸሽተን ወይም ርቀን መኖር እንችላለን። አብረውን በአንድ ጣራ ሥር የሚኖሩትን አብረው የሚሠሩትን ግን በቀላሉ ሸሽተን ወይም ርቀን መኖር እንችልም።

አንዳንዶቻችሁ ኑሯችሁን አስቸጋሪ የሚያደርጉብኝሁ ማብቂያ የሌለው የልብ ሕመም የሚለጧችሁ ኑሯችሁን መራራ የሚያደርጉብኝሁ በሩቅ ያሉ ሰዎች ሳይሆኑ ቅርባችን ናቸው የምትሏቸው ሰዎች ናቸው። ችግራችንን የሚያባብለውና የሚያጠነክረው በሕይወታችን ያሉ የተዛባ ባሕሪ ያላቸው አንድ ጊዜ ብቅ ብለው የሚሄዱ ሳይሆኑ ሁልጊዜ አብረውን የሚኖሩ ወይም በጣም ቅርባችን የሆኑ ሰዎች መሆናቸው ነው። መንገድ ላይ አንድ የተዛባ ባሕሪ ያለው ሰው ቢሰድብን ነገሩን ችላ ብለን እናልፈዋለን እንጂ ግለሰብ በላያችን ላይ የተደሩብን ይመስል ቁጭ ብለን ለራሳችን እናዝንም። ቅርባችን የሆኑ የተዛመዱን የተሳራቡትን አብረውን የሚሠሩ ከሆኑ ኑሯችንን በጣም አስቸጋሪ እንደሚያደርጉብን ግልጽ ነው።

የተዛባ ባሕሪ ያላቸው ሰዎች ሥጋዊ ዐይን አላቸው በስሜታቸው ግን ሁኔታን አጥርተው የሚያዩ አይደሉም። እነዚህ ሰዎች ፈጽሞ የማያዩ ይምሰሉ እንጂ የራሳቸውን ሁኔታ የራሳቸውን ፍላጎት በደንብ የሚያዩ ናቸው። የሚያዩት ግን እየመረጡ ነው። ለምሳሌ የተዛባ ባሕሪ ያላት እናት ልጆቿ ያላቸውን የተፈጥሮ ስጦታ ያላቸውን ችሎታ ያገኙትን ስኬት ማየት አትችልም። የምታየው ሁልጊዜ ብርታታቸውን ሳይሆን ድካማቸውን ያላቸውን ሳይሆን የሌላቸውን ነው። በዚህ ምክንያት በመስደብ ዝቅ አድርጋ በመመልከት ታስመርራቸዋለች። ይህችን ከምትመስል እናት በልጆቿ ውስጥ ያለውን በጎ ነገር የማየት ችግር ካለባት እንዲሁም የተዛባ መረዳት ካላት እናት ጋር ተቀራርቦ መኖር እግዚአብሔር ጸጋውን ካላጠየ በስተቀር በጣም ከባድና አስቸጋሪ ነው። የአዕምሮና የሰሜት ዕውርነት የሚታይባቸው የተዛባ ባሕሪ ያላቸው ሰዎች ችሎታችንን መከላከል ታችንን ያገኘናቸውን ስኬቶችን ጌታ የሰጠን መን ፈላጊ ስጦታዎች ከማይታዩቸው ድላችንን ሳይሆን ሸንፈታችንን ያገኘነውን ሳይሆን ያላገኘነውን ብቻ እያዩ ዝቅ አድርገው ከሚመለከቱን ሰዎች ጋር መኖር በጣም አስቸጋሪ ነው። የሁላችንም አስቸጋሪ የሆኑብን ሰዎች አንድ ዓይነት አይደሉም። አንዳንዶቹ የሚሰማቸውን የራሳቸውን የዝቅተኛነት ሰሜት ለመሸፈን ሲሉ ራሳቸውን ከፍ ከፍ የሚያደርጉ በተፈጥሯቸው ጠብ ወዳዶች ጎጂ ምላስ ያላቸው ናቸው። ሁልጊዜ ቁጠ

ወይም ንዴተኞች ናቸው። ተቆጧቸው በመሆናቸው ምክንያት ሰው ሁሉ ይፈራቸዋል። ሁልጊዜ የደረሰባቸውን በደል የሚቆጥሩ ያጠቃቸው የመ ሰላቸውን ሰው ለመበቀል ወደ ጓላ የማይሉ ናቸው። ከዚህ በፊት የደረ ሰባቸውን በደል ካጠራቀሙበት መዝገብ አውጥተው በመዘርዘር ቁጣ ቸውን የማባባስ ባሕሪ ያላቸው ናቸው። ከአስቸጋሪ ሰዎች ጋር በለላም መኖር ይቻል ይሆን? ለዚህ ጥያቄ መልስ እንዲሆናችሁ ቀደም ሲል ያዘጋጀሁትን “ከአስቸጋሪ ሰው ጋር ለመኖር...” የሚለውን መጽሐፌን እንድታነቡ እመክራችኋለሁ።

ጌምዕራፍ ሁለት

በባልና በሚስት መካከል የሚፈጠር ግጭት

“...በከንቱ ዘመንህ ሁሉ ከምትወዳት ሚስትህ ጋር ደስ ይበልህ”
(መክ. 9:9)

ጋብቻ እግዚአብሔር የመሠረተው በመሆኑ መልካም ነው። ይሁን እንጂ ምንም ዓይነት ግጭት አያጋጥመውም ማለት አይደለም። ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች በአንድ ሥፍራ ለተወሰነ ጊዜ ተቀራርበው ሲኖሩ የተለያዩ ፍላጎት የተለያዩ ምርጫ የተለያዩ አስተያየት እስካላቸው እንዲሁም የሚወዱትና የሚጠሉት የተለያዩ እስከ ሆነ ድረስ ለልፎ ለልፎ አለመስማማት ወይም ግጭት በመካከላቸው መፈጠሩ አይቀርም። ምንም ያህል ጥረት ቢያደርጉ ግጭታቸውን ይቀንሱት እንደሆነ ነው። እንጂ ከግጭት ፍጹም ነጻ ሆነው መኖር አይችሉም። ግጭታቸው ከቁጥጥር ውጪ እንዳይወጣ በአግባቡ መያዝ ከቻሉ በግጭታቸው ውስጥ መልካም ነገር ሊያገኙበት ይችላሉ። ባልና ሚስት አንድ አካል ይሁኑ እንጂ በምርጫቸው በአስተያየታቸው በፍላጎታቸው እንዲሁም በአመለካከታቸው አንድ ዓይነት ስላልሆኑ ልዩነታቸውን ተገንዝበው “ላለመስማማት ካልተሰማሙ” እንዲሁም አንዱ የሌላውን ሀሳብ መቀበል ካልቻሉ በየጥቃቅኑ ምክንያት የሚጋጩ መሆናቸው ብቻ ሳይሆን ግጭታቸው በጣም የከፋ እንደሚሆን የታወቀ ነው። የብዙዎች ሕብረት ወይም አንድነት የሚበላሸው ብዙ ጊዜ ግጭታቸውን በሥርዓት መያዝ ስለማይሆንላቸው ነው። በቤተሰብ ውስጥ የሚፈጠረው ግጭት በህሳብ በምርጫ መለያየት ምክንያት እንጂ የሌላውን ሆነ ብሎ ለመጥፋት ታስቦ እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ግጭት ፈጽሞ እንዳይኖር ለማድረግ ከመሞከር

ወይም ግጭት እያለ “የለም” ከማለት ይልቅ ግጭቱን በአግባቡ መያዝ ጥሩ ውጤት ያስገኛል። በግጭት ውስጥ ጥሩ ፍሬ ለማግኘት አርቆ አሳ ቢነት ትዕግሥትና ሰፊ ልምምድን ይጠይቃል።

እግዚአብሔር ባልና ሚስትን አንድ ዓይነት አድርጎ ስላልፈጠራቸው አብረው ለመኖር ሁለቱም የግድ የሚለቁትና የሚይዙት ነገር አለ። ይሁን እንጂ ሁሉ በሙሉ ራሳቸውን መካድ፣ ተፈጥሯቸውን መለወጥ አለባቸው ማለት አይደለም። በሁሉ ነገር ሁልጊዜ መስማማት ስለማይችሉ አንዳንድ ጊዜ በመካከላቸው አንዳንድ አለመስማማት ቢፈጠር “ላለመስማማት መስማማት” እንጂ ሁኔታው ሊያስደነግጣቸው አይገባም። አንዲሁም ከርስቲያን በመሆናቸው ብቻ በሁሉ ነገር ይስማማሉ ማለት እንዳልሆነ ማወቅ አለባቸው። በጋብቻ ውስጥ ግጭት ሊኖር እንደሚችል ያልተረዱ አንዳንድ ሰዎች ግጭትን በመፍራት ስሜታቸውን ደብቀው ባይሰማቸውም “ተሰማምቶኛል... እንዳልክ” ወይም “እንዳልሽ” በማለት ግጭት እንዳይፈጠር ለማድረግ ከፍተኛ ጥረት የሚያደርጉ አሉ። አንዳንዶች ደግሞ ግጭትን ወይም አለመስማማትን መስመር ለማስያዝ “ሽሽትን” እንደ ዘዴ የሚጠቀሙ አሉ። ይኸውም ባልተሰማመበት ነጥብ ላይ ጊዜ ወስደው በመወያየትና መፍትሄ በመፈለግ ፈንታ በአካል ግጭቱ ከተከሰተበት ሥፍራ ገለል የሚሉ በአካል መሸሽ ካልቻሉ ደግሞ ነገሩን በውስጣቸው ቀብረው በዝምታ ለማሳለፍ የሚሞክሩ አሉ። ግጭትን በመፍራት ሁኔታው ባይሰማቸውም ስሜታቸውን ደብቀው “ተሰማምቶኛል” እያሉ ነገርን በውስጣቸው ለብዙ ጊዜ ያጠራቅሙና አንድ ቀን በውስጣቸው ያጠራቀሙት ቅሬታ ወይም መራራነት ሞልቶ ሲፈነዳ እነርሱንም ሆነ የተጋጨትን ሰው ከከፋ ጉዳት ላይ እንደሚጥላቸው የታወቀ ነው። የብዙዎቹ አንደኛው የትዳራቸው መፍረስ ምክንያት ይሄ ነው።

ሰዎች ጋብቻን የሚመሠርቱበት ዋናው ምክንያት ፍቅርን በመስጠትና ፍቅርን በመቀበል ደስ ብሏቸው ለመኖር ነው። ይሁን እንጂ ብዙዎች በትዳራቸው ውስጥ የጠበቁትን ዓይነት ደስታ አያገኙም። የሰውን ልብ የሚሻሻሉ ብዙ ነገሮች ባሉበት በአሁኑ ዘመን ልብን ለሚወዱት ሰው ስጥቶ ደስተኛ ሆኖ መኖር በጣም ከባድ የሆነበት ጊዜ ነው። አብሮ ለመኖር በቃል ኪዳን የተሳሰሩ ባልና ሚስት ለልፎ ለልፎ በመካከላቸው የሚፈጠረውን ግጭት በአግባቡ ማስተናገድ ባለመቻላቸው ምክንያት

“ደስታ አገኝበታለሁ” ብለው በጀመሩት ሕይወት ውስጥ “ይሆናል” ብለው ያልጠበቁት ጉዳት ሲደርስባቸው ማየት እየተለመደ መጥቷል። በባልና በሚስት መካከል አልፎ አልፎ ግጭት ሊኖር እንደሚችል ባለማወቃቸው እንዲሁም የሚያጋጥማቸውን ግጭት በአግባቡ ማስተናገድ የሚችሉበትን መንገድ ካለመማራቸው የተነሳገሩ አንዳንዶቹ ተደጋጋሚ የሆነ ግጭት ያጋጥማቸውና በተስፋ መቁረጥ ተሞልተው “ጋብቻ ከግጭት በስተቀር መልካም ነገር የማይገኝበት ነው” በማለት ቃል ኪዳናቸውን ለብረው፤ ትዳራቸውን አፍርሰው መውጣት ይፈልጋሉ። “ግጭት” ምንድነው?

- የዌብስተር መዝገበ ቃላት ግጭትን ሲገልጸው “መፋጨት፣ መፍካከር ወይም የተቃራኒ ወገን ጣልቃ ገብነት፣ ወይም አብሮ የማይሄድ፣ የማይጣጣም” ይለዋል።¹⁰

በጋብቻ ውስጥ የሚታየው ግጭት “የዌብስተር መዝገበ ቃላት” የገለጸውን ዓይነት ይመስላል። ጋብቻ በእግዚአብሔር ልብ ውስጥ ከፍተኛ ሥፍራ ያለው፤ ሰው ደስ ብሎት እንዲኖር የመሠረተው ሕብረት ቢሆንም፤ ባልና ሚስት አልፎ አልፎ የሚያጋጥማቸውን አለመስማማት በአግባቡ መያዝ ባለመቻላቸው ምክንያት ሲነዱበት ይታያል። ጳውሎስ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን ያለውን ፍቅር ለመግለጽ በጋብቻ ውስጥ ያለውን ፍቅር እንደ ምሳሌ አድርጎ እንደተጠቀመ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጽፎ እናነባለን። ስሎምን በመጽሐፈ መክብብ ላይ የገለጸው ደስታ በትዳር ውስጥ፤ ባልና ሚስት እርስ በእርሳቸው ፍቅር በመስጠትና በመቀበል ውስጥ ያለውን ደስታ ነው። እውነተኛ ደስታ ያለበት ጋብቻ፤ ሁለት የሚዋደዱ ባልና ሚስት ብቻ የሚመሠርቱት ሕብረት ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ራሱ በአንድነታቸው ወይም በሕብረታቸው ውስጥ ሲኖርበት ነው። ማወቅ ያለብን ነገር ቢኖር፤ መልካም ጋብቻ ሳይደክምበት እንዲሁ በቀላሉ የማይገኝ መሆኑን ነው። መልካም ጋብቻ ግጭትን የማርገብ ችሎታን፤ ይቅርታ መስጠትና ይቅርታ መቀበልን፤ እንዲሁም በሁለቱም ወገን የሚያስከፍለውን መስዋዕትነት ለመከፈል ራስን መስጠት የሚጠይቅ ነው። በአሁኑ ጊዜ በትዳር ዓለም ውስጥ ያሉ አንዳንድ ሰዎች ስለጋብቻቸው የሚሰማቸውን ቅሬታ ሲገልጹ፦

- “በእርሱ የነበረኝ ፍቅር ተሟጦ አልቋል!... ፍቅር የሌለበት ትዳር ውስጥ መቆየት አልፈልግም!”
- “ትዳራችን መልኩን እየበወጠ ነው! ቀንና ማታ መጣላቱ ለለቸኝ! የሚረዳን ለው ያስፈልገናል!”
- “ከመጋባታችን በፊት የነበረችውን ዓይነት ሴት ሆና አላገኘኋ ትም! በጣም ተለውጣብኛለች!”
- “እየተደበደብኩ መኖር ሰለቸኝ! ሚስቴ እንጂ ገረዱ እለመሆኔን የተረዳው አይመስለኝም!”
- “የገንዘብ ነገር ብዙ እያጨቃጨቀን ነው! ለኑሯችን የሚበቃ ገቢ የለህም” በማለት ትነቅፈኛለች። እኔም በገቢያችን መጠን ለምን እትኖሪም” በማለት እነቅፋታለሁ። በዚህ ጉዳይ ላይ ዕርዳታ ያስፈልገናል።” ይላሉ።

በጋብቻ ዓለም ውስጥ ብዙ ዓመት የቆዩትም ሆኑ አዲስ ጀማሪዎች፤ ስላሉበት የጋብቻ ሕይወት ከላይ የሰማናቸውን ዓይነት እርጅኖችንና ቅሬታዎችን ሲያቀርቡ መስማት በአሁኑ ጊዜ አዲስ አይደለም። የብዙዎች ትዳር በአለት ላይ ሳይሆን በአሸዋ ላይ እንደተመሠረተ፤ ጥቂት ጎርፍ ሲመታው በቀላሉ እንደሚፈርስቤት ይመስላል (ማቴ. 7:26)። ትዳራቸው እውነተኛነት በሌለው ህልም ላይ የተመሠረተ፤ በቅድሚያ በቂ የሆነ ዝግጅት ያልተደረገበት ስለሆነ፤ አንዳንድ ጥቃቅን እክሎች ሲያጋጥማቸው በሁኔታው ተደናግጠው ቶሎ ትዳሩን አፍርሰው ለመውጣት ይፈልጋሉ። ጋብቻ ሁልጊዜ ደስታና ስላም እንጂ፤ አልፎ አልፎ ግጭት ሊያጋጥማቸው እንደሚችል ካለመረዳታቸው የተነሳገሩ በመካከላቸው አንዳንድ አለመስማማት ሲፈጠር፤ ግጭታቸውን ለማርገብ አስፈላጊውን እርምጃ በመውሰድ ፈንታ፤ የገቡትን ቃል ኪዳን አፍርሰው ከጋብቻው መውጣት ይፈልጋሉ።

1. በእውነት ላይ ያልተመሠረተ ጋብቻ ግጭት ይበዛበታል

የማሕበራዊ ኑሮ ምሁራን፤ በጋብቻ ውስጥ ችግር ሊያመጡ የሚችሉ ሁለት ዋና ዋና ምክንያቶችን ይጠቅሳሉ። ይኸውም፦

¹⁰ Wright, H. Norman. Marriage Counseling, Regal Books, Ventura, CA. 1995.

1ኛ፣ ጋብቻ ውስጥ “ይገኛል/ይሆናል” ብለው የጠበቁትን ነገር ሳያገኙ ወይም ሳይሆንላቸው ሲቀር፣

2ኛ፣ በጋብቻ ውስጥ “አይኖርም/አይሆንም” ብለው የጠበቁት ነገር ሆኖ ሲያገኙት ነው።

እንደሚገባው ላይዘጋጁ ጋብቻን የሚመሠርቱ አንዳንድ ባልና ሚስት “ይሆናል” ብለው የጠበቁት ነገር ሆኖ ሳያገኙት ሲቀሩ እንዲሁም “አይሆንም” ብለው ያስቡት ነገር ሆኖ ሲያገኙት በጣም ከመደናገጣቸው በላይ በምርጫቸው ላይ ትልቅ ስህተት እንደሠሩ መስሎ ይለማቸዋል። መጠኛ እንቅፋት በጋብቻቸው ላይ ሲያጋጥማቸው ወዲያው ወደ ፍቺ የሚሄዱ አሉ። እንዲሁም ታግሰው በመቆየት የጋብቻ ቃል ኪዳናቸውን ማጽናትን የሚመርጡም አሉ። በሁለቱም ወገን በጋብቻቸው ውስጥ “ይሆናል” ብለው የሚጠብቁት ነገር አላቸው። ምን እንደሚጠብቁ ግን በግልጽ አይናገሩም። ብዙ ጊዜ የሚጠብቁት ነገር ይህን ያህል አስፈላጊም ባይሆንም ያንን ባለማግኘታቸው ምክንያት ብቻ ብዙዎች ትዳራቸውን እንደሚያፈርሱ የታወቀ ነው። አንዳንዶች ደግሞ ከጋብቻ በኋላ ብዙ ነገር ቀድሞ እንደ ነበረው ይሆናል ብለው ይጠብቃሉ። ይሁን እንጂ ጋብቻ ውስጥ ሲገቡ ብዙ ለውጦችን ማየት ይጀምራሉ። ይህንን እውነት ቀደም ሲል ካልተረዱ ያልጠበቁት ነገር ሲገጥማቸው በተለይ ያጋጠማቸው ነገር የማይፈልጉት ዓይነት ከሆነ ብዙዎች አዲሱን ሁኔታ መቀበል ያቅታቸዋል። ልጆች ይወልዱና ቀድሞ ከነበረባቸው ኃላፊነት የበለጠ ሌላ የወላጅነት ኃላፊነት ያጋጥማቸዋል። በዚህ ምክንያት ጊዜያቸውን የሚሻሙባቸው ልዩ ልዩ ሁኔታዎች ይፈጠራሉ። ይሄን ዓይነት ተጨማሪ ኃላፊነት ቀደም ሲል ይሆናል ብለው ያልጠበቁት ነገር በመሆኑ በመጠኑም ቢሆን ግራ ይጋባሉ። በእጮችነት ወይም በጫጉላ ጊዜ የነበራቸውን ዓይነት ፍልቅልቅ ያለ የደስታ ስሜት በጋብቻቸው ውስጥ ሁልጊዜ ይኖራል ብለው ይጠብቃሉ። ይሁን እንጂ በጋብቻ ውስጥ ያለው ስሜት ሁልጊዜ አንድ ዓይነት ሳይሆን ተለዋዋጭ መሆኑን ባለማወቅ በጫጉላ ጊዜ የነበራቸውን ዓይነት ስሜት ሲያጡ ፍቅራቸው የቀዘቀዘ ይመስላቸውና ስለ ጋብቻ ያላቸው እስተያየት ይለወጣል። በዚህ ምክንያት አንዳንዶች ቃል ኪዳናቸውን አፍርሰው ከትዳር ዓለም ለመውጣት ይቃጣቸዋል። በጫጉላ ጊዜ የነበራቸውን ዓይነት ስሜት ባይኖራቸውም በጋብቻ ዓለም ውስጥ በቆዩ ቁጥር ከኑሮ ጓደኞቻቸው ጋር ያለው ፍቅር እንደ መጀመሪያ

ሰሜታዊ ብቻ ሳይሆን መተሳሰብ ያለበት እውነተኛና ጥልቀት ያለው ፍቅር የሚኖራቸው መሆኑን መረዳት አለባቸው።

ጋብቻ የአንዱን ወገን ፍላጎት ብቻ የሚያሟላ ከሆነ ደስታ የሸሸው አንድነት ነው። ደስታ የሸሸው የሚሆነው ፍላጎቱ ያልተሟላለት ወገን ብቻ ሳይሆን ፍላጎቱ የተሟላለትም ጭምር ነው። ለምሳሌ ባልየው ሀሳቡን በነግጣሪ መግለጽ የማይሆንለት በመሆኑ የሚሰማውን ስሜት ለሚሰቱ የማይገልጽ ይሆናል። ስሜቱን ገልጾ አይናገር እንጂ ከሚሰቱ ጋር ባለው ግንኙነት ደስተኛ ያልሆነ ልቡ ያዘነበትና በውስጡ የተቆጣ ሰው ሊሆን ይችላል። ሚስትየዋ ደግሞ የሚለማትን ስሜት ገልጾ መናገር ብቻ ሳይሆን ከባሏ ጋር የተቀራረበ ግንኙነት እንዲኖራት ጥረት የምታደርግ የሚለማትን ስሜት ገልጾ የምትናገር ልትሆን ትችላለች። ባሏ የሚወዳትና የሚቀበላት እንደሆነ ለማወቅ ከፍተኛ ጥረት ታደርጋለች። ሌላው ቀርቶ የወሲብ ግንኙነት ለመፈጸምም ከባሏ ጥያቄ እስኪቀርብላት ድረስ በመጠበቅ ፈንታ ራሷ ገፍታ ትሄዳለች፤ ይሄም ሙከራዋ ባሏ ስለርሷ ያለውን ስሜት ሲገልጽ ለማየት ነው። ይሁን እንጂ የባሏን የተፈጥሮ ባሕሪና የሚለማውን ስሜት ባለማወቅ በገፋቸው ቁጥር የበለጠ ከእርሷ እየሸሸ (እየራቀ) የሚሄድ መሆኑን አትረዳም። መጀመሪያ ላይ የባሏ ከእርሷ መሸሸ ይህን ያህል ላያሳስባትና ላይታወቃት ይችላል። እሸንፋ ልቡን ወደ ራሷ ለመሳብ የተቻላትን ሁሉ ሙከራ ታደርጋለች። የባሏን ፍቅር ማግኘት ሲያቅታት ችግራ ምን ይሆን? ብላ ራሷን በመጠየቅ ፈንታ “ምንም ዓይነት ሚስት ብሆን የፈቀድሁትን ሁሉ ባደርግ ባሌ እኔን የመውደድ ግዴታ አለበት” ብላ ስለምታምን የምትፈልገውን ማግኘት ሲያቅታት ስሜቷን በቁጣ ትገልጻለች።

እነዚህ ባልና ሚስት ከውጪ ሲታዩ የተለያዩ ስሜት ያላቸው ይምስሉ እንጂ ውስጣዊ ስሜታቸው ግን የሁለቱም አንድ ዓይነት ነው። ይኸውም ሁለቱም በትዳራቸው ደስተኞች እለመሆናቸው ነው። አንደኛው ደስተኛ ሌላው ደስታ የሌለው መስለው የታዩት ስሜታቸውን የሚገልጹበት ሁኔታ ወይም መንገድ የተለያየ በመሆኑ ብቻ ነው። ሁለቱም ሌላው ሰው እንዲጠነቀቅላቸው የሚፈልጉ ሲሆኑ ይሄ ፍላጎታቸው በሌላው ሰው እንዳይታወቅ የሚሸፍኑበትን የራሳቸው የሆነ ዘዴ አላቸው። እነርሱ የሚፈልጉትን ድጋፍ ማግኘት እንዲችሉ ሌላው ወገን ብርቱ እንዲሆንላቸው ይፈልጋሉ። እነርሱ በሌላው ሰው ላይ መደገፍ ይፈልጉ

አንጂ ሌላው ለው ግን በአነርሱ ላይ እንዲደገፍ አይፈልጉም። ውስጣዊ ስሜታቸውን መደበቅ አንዲያስችላቸው በዙሪያቸው ልዩ ሽፋን አበጅተዋል። ይኸውም፤ ሴቷ የምትፈልገውን ነገር በንግግር ስትገልጽ፤ ወንዱ ደግሞ ደስ ቢለውም፤ ባይለውም ፈገግታ እያሳየ ስሜቱን በውስጡ ደብቆ ይኖራል። በአጠቃላይ ሁለቱም ደካማ መስለው መታየት አይፈልጉም። ለጊዜው ሁኔታቸው ስላማዊ ይምስል እንጂ፤ አንድ ቀን ከሁለቱ አንዱ፤ ወይም ሁለቱም “በቃኝ! ከዚህ በኋላ በዚህ ዓይነት ሕይወት ውስጥ መቀጠል አልፈልግም” ማለታቸው የማይቀር ነው።

አንዳንድ ክርስቲያን ሴቶች፤ “ባሌ የቤተሰቡ መንፈሳዊ መሪ እንዲሆን፤ እንዲሁም ቤተሰቡን በሚመለከት ጉዳይ ላይ ኃላፊነት እንዲወሰድ አልፈለጉም” ሲሉ አንስማለን። ይህንን ለማለት ያህል፤ ወይም “ራሳቸውን ለባሎቻቸው የሚያስገዙ ናቸው” እንዲባሉ ብቻ ይበሉት እንጂ፤ በቤታቸው፤ በሕብረተሰቡ ውስጥና እንዲሁም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ፤ ከባሎቻቸው ፊት ቀደም-ቀደም ሲሉና ሥልጣንን ከባሎቻቸው ሲሻሙ ይታያሉ። እንዲህ ዓይነቶቹ ሴቶች ይህን የሚያደርጉት፤ ብርቱ መሆናቸውን፤ የፈለጉትን ለማድረግ ብቃት ያላቸው እንደሆኑ፤ አንዲሁም ያለባላቸው ድጋፍ ለብቻቸው መቆም የሚችሉ መሆናቸውን ለማሳየት ነው። ከቤታቸው ውጪ በተለያዩ ነገር ውስጥ እየገቡ ተሳትፎ ያድርጉ እንጂ፤ በውስጣቸው በጣም ብቸኝነት የሚሰማቸው ናቸው። የራሳቸውን ብቃት ማነስ ለመሸፈን በየጥቃቅኑ ምክንያት ሲቆጡ ይታያሉ። ይሄም ሁኔታቸው በጋብቻቸው ደስተኛ አለመሆናቸውን በግልጽ ያሳያል። በዚህ ዓይነት ጋብቻ ውስጥ ሲኖሩ፤ አነርሱም ሆኑ ባሎቻቸው ደስታ የሸሻቸው መሆናቸው ግልጽ ነው። አንድ ቤት ውስጥ ይኑሩ እንጂ አርስ በአርሳቸው የተራራቁ ናቸው። ግንኙነታቸው በዚህ ዓይነት ከቀጠለ፤ በሁለቱም ወገን የሩካቤ ሥጋ ግንኙነት ፍላጎታቸው እየቀነሰና እየጠፋ ይመጣል። ይሄም መብራት አያለ፤ መብራቱን አጥፍቶ በጨለማ ውስጥ አንድ መቀመጥ ይቆጠራል። አነዚህ ባልና ሚስት አስፈላጊውን ዕርዳታ በአስቸኳይ ካላገኙ፤ ይሄ ሁኔታቸው ወደ ከረረ ጸብ፤ በመጨረሻም ከመስዋየት ደረጃ እንደሚያደርሳቸው ግልጽ ነው። አንዳንድ ባልና ሚስት ከውጪ ሲታዩ ራሳቸውን ችለው የቆሙ፤ መልካም ጋብቻ ያላቸው ይምስሉ አንጂ፤ ሁለቱም የተጎዱና ስሜታቸውን መቆጣጠር ያልሆነላቸው ሰዎች ናቸው። ሁለቱም በራሳቸው መቆም የማይችሉ፤ አንዱ የሌላው ድጋፍ ወይም

ዕርዳታ የሚያስፈልጋቸው ናቸው። በሌላው ላይ የመደገፍ ሁኔታቸው በሚያሳዩት የሩካቤ ሥጋ ግንኙነት ፍላጎት ላይ ተገልጾ ይታያል። ሚስት ወደ ባሏ ቀርብ ብላ በባሏ ላይ የስሜት እሳት ለመጫር የምትሞክርበት ጊዜ አለ። ይህን የምታደርገው በባሏ ምን ያህል እንደምትወድድና እንደምትፈለግ፤ እንዲሁም ባሏ ለእርሷ ያለውን ስሜቱን ሲገልጽ መስማት ስለምትፈልግ ነው። በባሏ የማትወድድና የማትፈለግ ከመሰላት፤ ስሜቷ በጣም ይጎዳል። ይሄም ግንኙነታቸውን የበለጠ ያበላሽዋል።

ቤተ ክርስቲያን ውስጥም ሆነ ከቤተ ክርስቲያን ውጪ ያሉ አንዳንድ ባልና ሚስት በሕግየተጋቡ ቢሆኑም፤ የተቀራረበ ግንኙነት ስለሌላቸው፤ እውነተኛ ጋብቻ የፈጸሙ አይመስሉም። መጽሐፍ ቅዱስ “ሁለቱ አንድ ሥጋ ይሆናሉ” ሲል አነርሱ ግን ከተጋቡም በኋላ ሁለት ሥጋ ናቸው። አንዳንዶቹ ጋብቻን የፈጸሙት አስበውበትና ተዘጋጅተው ሳይሆን በአንዳንድ አጋጣሚ ምክንያት ይሆናል። እንደሚገባው ሳይተዋወቁ ከጋብቻቸው በፊት ሴቷ በማርገዝ ምክንያት ኃጢአታቸውን (ድካማቸውን) ለመሸፈን ሲሉ ብቻ የፈጸሙት ጋብቻ ይሆናል። በዚህ ዓይነት የተጋቡ ባልና ሚስት የበደለኝነት ስሜት አያጠቃቸው የሚኖሩ ናቸው። እግዚአብሔር ይቅር ቢላቸውም ራሳቸውን ግን ይቅር ማለት ስለሚያቅታቸው፤ ብዙ ጊዜ በሩካቤ ሥጋ ግንኙነታቸው ሙሉ የሆነ ዕርካታን ማግኘት አይሆንላቸውም። ሁለቱም ያለፈውን ድካማቸውን በማስብ፤ ሀዘንና ብስጭት ይሰማቸዋል። እንደ ባልና ሚስት አብረው ይኑሩ እንጂ፤ ከሚለማቸው የበደለኝነት ስሜት ለመሸሽ ሁለቱም በዕለት ሥራቸው ላይ የበለጠ ጊዜ ያሳልፋሉ። ትዳራቸውን የሚመለከቱት እንደ ትርፍ ነገር ነው።

አንዳንድ ባልና ሚስት፤ ሁለቱም የራሳቸውን የግል ፍላጎት ለማሟላት ጥረት ስለሚያደርጉ፤ ጭታቸውን በአግባቡ ሥርዓት ማስያዝ አይሆንላቸውም። ብቸኝነታቸውን ለማጥፋት አንዱ የሌላውን ፍቅር ይፈልጋል። ይሁን እንጂ ፍቅርን መስጠትም ሆነ መቀበል አይሆንላቸውም። በአንዳንድ ሀሳብ ካልተስማሙ፤ ወይም በመካከላቸው ጭቶ ከተፈጠረ፤ ልጆች የሚያሳዩትን ዓይነት ጠባይ ሲፈጽሙ ይታያሉ። ይኸውም፤ አለመስማማታቸውን ለማስታረቅ ቁጭ ብለው በሥርዓቱ በመወያየት፤ እንዲሁም በተወያዩበት ነገር ምናልባት የማይስማሙ ከሆነ፤ “ላለመስማማት እንስማማ” በማለት ፈንታ፤ በየጥቃቅኑ ምክንያት ሲጋጩ፤ እርስ በአርሳቸው መደባደብ ዕቃ አንስቶ መወራወር፤ ፖሊስ መጥራት ወይም ወደ ጋብቻ

አማካሪያቸው ዘንድ መሄድ ልማቸው ይሆናል። ጥፋቱ ሁልጊዜ የሌላው ሰው ነው ብለው ስለሚያምኑ ፅርዳታ የሚጠይቁት የተጋጫቸውን ሰው እንዲለውጡላቸው ወይም እንዲያስተካክሉላቸው እንጂ በግጭታቸው ውስጥ የእነርሱም አስተዋጽኦ እንዳሰበትና እንዲሁም ግጭታቸውን ለማርገብ መያዝና መልቀቅ ያለባቸው ነገር እንዳለ አያምኑም።

በአንዳንድ ቤተሰብ ውስጥ አምባ ገንን የሆኑ ትንሹ ነገር የሚያስቆ ጣቸው የሚሰባቸውን ነጻነት የሚገፉ የሚሰባቸውን ዝቅ አድርገው የሚመለከቱ አንዳንድ ኃይለኛ የሆኑ ባሎች አሉ። እነዚህን ከሚመለከቱ ኃይለኛ ከሆኑ ባሎች ጋር የሚኖሩ አንዳንድ ሴቶች ደግሞ በባሎቻቸው ሲጠቁ ምንም ዓይነት ተቃውሞ የማያሰሙ ለመብታቸው ፍጹም የማይታገሉ ናቸው። ባሎቻቸው የሚያደርሱባቸውን ጥቃት “ይገባኛል” ብለው አምነው የተቀበሉ ይመስላሉ። ይህንን በሚመስል መጥፎ ትዳር ውስጥ ያለች ሴት ከባሷ ጋር ያላት ግንኙነት የሚሻሻልበትን መንገድ በአስቸኳይ ካልፈለገችለት ወይም የጋብቻ አማካሪዎችን ፅርዳታ ካላገኘች ትዳሯ የከፋ አደጋ እንደሚያጋጥመው ግልጽ ነው። ግጭትን በመፍራት አምባ ገንን ባሷ የሚያደርስበትን ጥቃት ዝም ብላ ከተቀበለች ምንም ዓይነት ጥያቄ ወይም ቅሬታ ካላሰማች “ሚስቴ በትዳሯ ደስተኛ ነች” ብሎ በማሰብ በሚስቱ ላይ ጥቃት ማድረሱን ይቀጥላል። በትዳራቸው ውስጥ አንዳንድ ችግር የተፈጠረ ከመስለው ለችግራቸው ሁሉ ምክንያት የሚያደርገው ሚስቱን ነው። ዝምታዋን “ለችግራችን ምክንያቱ እኔ ነኝ” ብላ እንደተቀበለች አድርጎ ይወስደዋል። እንዲህ ዓይነቱ ኃይለኛ ሰው ነቀፋ የሚያበዛገ አምባ ገንንና ሌላውን ሰው በቁጥጥሩ ሥር የማድረግ ጠባይ የሚታይበት ሰው ነው። ይህን ዓይነቱን ሰው ታግሳ የምትኖር ሴት አንድ ቀን ሁኔታው ሲበዛባት ስሜቷ ከቁጥጥር ውጪ ይወጣና ከባድ እርምጃ ለመውሰድ ወደ ጓላ አትልም። “ሁለተኛ ይህን ዓይነቱን ነገር ዝም ብዬ አልቀበልም” ሚስቱ እንጂ ገረዱ ሰጠላቸው መብቱን ማስከበር አለብኝ” ትላለች። ይሁን እንጂ እንዴትና ምን ማድረግ እንዳለባት አታውቅም። እንዲህ ዓይነት ባሕሪ የሚታይባቸው ባልና ሚስት ሁለቱም የተለያዩ የራሳቸው የሆነ ባሕሪ ያላቸው ይምስሉ እንጂ ከውስጣቸው ግን አንድ የሚመሳሰሉበት ነገር ያላቸው ናቸው። ይኸውም ሁለቱም ስለ ራሳቸው ዝቅተኛ አስተያየት ያላቸው ሁለቱም በራሳቸው መቆም የማይችሉ አንዱ የሌላውን ሰው ድጋፍ (ፅርዳታ)

የሚፈልጉ ናቸው። የእርሱ ኃይለኛነትና አምባገነንነት ዋናው ምክንያት የሚሰማውን የዝቅተኛነት ስሜት ለመሸፈን ደካማ መሰላ የታዩቸውን ሚስቱን ስማጥቃት ኃይሉን ይጠቀማል። እርሷም የፈለገውን ነገር እንዲያደርግ የምትፈቅድለት በራሷ ላይ ዝቅተኛ የሆነ አስተያየት ስላላት “እኔ ይሄ ይገባኛል” ብላ አምና የተቀበለች በመሆኗ ይመስላል።

ሰው ሁሉ በተፈጥሮ ባሕሪው የተለያየ በመሆኑ ወደ ትዳር ዓለም የሚመጣውም የራሱ የሆነውን የተፈጥሮ ባሕሪ ይዞ ነው። የተለያዩ የተፈጥሮ ባሕሪ ያላቸው ባልና ሚስት በሚወጹትና በሚጠሉት እንዲሁም በምርጫቸው የተለያዩ አስከ ሆኑ ድረስ ከግጭት ነጻ ሆነው መኖር አይችሉም። ባልና ሚስት በየቀኑ የሚያጋጥማቸውን ግጭት ምክንያቱን አውቀው በጊዜው በማርገብ ፈንታ “ራሱ አውቆ ይጠፋል” በማለት ዝም ብለው ሲተወጡ ይጠራቀምና በመጨረሻ በጣም ከከረረ ጸብ ወይም ግጭት ውስጥ ይከታቸዋል። አንዳንድ ባልና ሚስት “በላ ችግራችን አልተነጋጋ ርንበትም ማለት አይደለም። ይህን ያህል ዓመት ሙሉ ተጨቃጭቀንበታል። የእኛ ችግር ግጭታችንን እንዴት መፍታት እንዳለብን አለማውቃችን ነው” ሲሉ ይለማሉ። በጋብቻ ሕይወት ውስጥ ወንዶችና ሴቶች ግጭታቸውን የሚያስተናግዱበት ሁኔታ በጣም የተለያየ ነው። አንዳንድ ወንዶች ከሚሰታቸው ጋር የሚያገጥማቸውን ግጭት በሥርዓት መስመር በማሰያዝ ፈንታ ከሁኔታው ዞር ለማለት ወይም ለመሸሽ ሙከራ ያደርጋሉ። አንዳንድ ሴቶች ደግሞ በተፈጥሯቸው በትዳራቸው ውስጥ ግጭት ሲያጋጥማቸው ከባላቸው ጋር ተራርቀው መቆየት ስለማይሆንላቸው ግጭታቸውን ወዲያው ተወያይተው መስመር ለማሰያዝ ይፈልጋሉ። ብዙ ጊዜ ትዳራቸው ውስጥ አንዳንድ ችግር ሲያጋጥማቸው “የጋብቻ አማካሪ እርዳታ ያስፈልገናል” የሚሉት ሴቶች እንጂ ወንዶች አይደሉም። ምሳሌ እንዲሆን የትሁትጌና የላመክህን ታሪክ ከዚህ በታች አስፍረናል፡

1. ትሁትወላጃ፣ ክርስቲያኖች ስለ ዘበሩ ሰደገችው ቤተክርስቲያን ውስጥ ነው። እምነቷ ከቤተሰብ የወረሰችው አይደለም። በግሏ ጌታን በደንብ ታውቃለች። ማወቅ ብቻ ሳይሆን ጌታዋን በጣም ትወዳለች። በተለያዩ አገልግሎት ውስጥ ገብታ በትጋት ቤተክርስቲያን ውስጥ ታገለግላለች። ባሏ ላመክህ ደግሞ ወደ ጌታ የመጣው ትልቅ ሆኖ ነው። ቢሆንም እርሱም ጌታን በጣም

የሚወድ ወጣት ክብር። ትሁትና ሳመነህ አብረው ሲያመልኩት አብረው ሲያገለግሉ በጣም ይቀራረቡ ስለነበረ በጋብቻ ተሳሰረው ቤተሰብ መሥርተው አብረው ስመኖር ተሰማምተው ተጫፎ። በመካከላቸው የነበረው ፍቅርና እንደነት በጣም ደስ የሚያስኝ ክብር። የጋብቻቸው ቀን ሲደርስ በእግረ የክርስቲያን ሠርግ ተጋቡ። የጋብቻቸው ሥርዓት ፍጹም ሌላ ክብር። እርስ በእርሳቸው የነበራቸው ፍቅር እንዲሁ ለሌላው ያለው መስጠት ሁለቱም ስጌታ የነበራቸው ትልቅ ፍቅር በሁሉም ዘንድ በግልጽ ይታይ ክብር። ትዳራቸውን መሥርተው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እገልግላቸውን ቀጠሉ። ቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ላሉት ወጣቶች ጥሩ ምሳሌነት ይኖራቸዋል ተብለው ይጠበቁ ክብር።

2. ከጥቂት ዓመት በኋላ እንደ ቀን ትሁትና ሳመነህ በጌታ ወዳላ ደጋቸው መጋቢ ቢሮ ድረስ መጡ። በዚያን ዕለት ቀደም ሲል እንደ ጸሀይ የሚያበራው ፈገግታቸው ጠፍቶ በህዘን የተሞሉ መሆናቸውን ያሳይ ክብር። ትዳራቸው ከመፍረስ ደረጃ መሆኑን ስመጋቢያቸው አጫውቱት። ያልጠበቀው ሁኔታ ስለ ነበረ መጋቢያቸው በጣም ደነገጠ። ትዳራቸው በዕርቅ እንደ ገና እንዲታደስ ትሁት ብትፈልግም ሳመነህ ግን "ከዚህ በኋላ ትዳሩ እንደ ገና ተሠርቶ ተመልሶ ትዳር እይሆንም..." በማለት እምቢ! አለ። ትሁት ግን ሀሳቡን ይለውጥ ይሆናል በማለት በተሰፋ ትጠብቅ ክብር። ፍላጎቷ ዕርቅ እንጂ ፍቺ አልነበረም። ሳመነህ ግን "በፍጹም መታረቅ አልፈልግም... ለእርሷ ያለኝ ፍቅር ሁሉ ከውሰጤ ተሟጦ አልቋል" በማለት ውሳኔውን ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ገለጸ። ትዳርን እንደ ለው ብቻውን የሚመሠርተውና የሚያቆመው ሰላልሆነ የትሁትና የሳመነህ ጋብቻ እዚህ ላይ አበቃ። በጋብቻቸው ዕለት በቃል ኪዳን ልውውጣቸው ወቅት በጌታ ላይ የነበራቸው እምነት እንዳልነበረ ሆኖ ፈረሰ። የሳመነህ መንፈሳዊ ሕይወት ከጊዜ ወደ ጊዜ እየቀዘቀዘ መጣ። በመጨረሻም ጌታን ትቶ ወደ ዓለም እንደ ገባ በግልጽ ተናገረ። "ይህን አደረገኝ... ይህን አደረገኝ..." እየተባባሉ እርስ በእርሳቸው ሲካሰሱና ሲወቃቀሱ ይጠቀሙበት የነበረው ቋንቋ የሰሚውን ጆሮ የሚስቀጥጥ ክብር።

ዛሬ እንደ ትሁትና እንደ ሳመነህ ጥሩ የሆነ አጀማመር ኖሯቸው በመልካም የማይጨርሱ ብዙ ወጣቶች መኖራቸው የታወቀ ነው። ዋናውና ትልቁ ምክንያት ግጭታቸውን በአግባቡ መፍታት ካለመቻላቸው የተነሳ ነው።

• እንደ ጊዜ በዕድሜያቸው ጠና ያሉ ባልና ሚስት የሃምላኛ ዓመት ጋብቻቸውን ሲያከብሩ የልጃቸው ልጅ እኚህን ሴት እያቱን "አያቱ! ይህን ረጅም ዘመን በጋብቻ ውስጥ ስትኖሩ ጋብቻችሁ የጣፊጠ እንዲሆን ለረጅም ዘመን እንዲዘልቅ ያደረገው ምክንያት ምንድነው?" ብሎ ጠየቃቸው። እኛም እያት ለልጃቸው ልጅ ሲመልሱለት "ከመጋባታችን በፊት በዕጮኛዬ ላይ የማያቸውን 10 የሚሆኑ ድካሞቼን ዝርዝር በማውጣቴ ነው። ለህተቶቼን የዘረዘርኩበትም ምክንያት ባሌ እነዚህን አስር ስህተቶችን ሲፈጽም ላይ ቀደም ሲል ያወቅኋቸው ድካሞች ናቸው በማለት ችላ ብዬ እንዳልፋቸው ነው። ባሌ እንደ እኔ የማልወደውን ነገር ሲያደርግ ላይ መጀመሪያ ላይ ከዘረዘርኳቸው ከእስሩ ድካሞቹ እንዲሁ ይሆናል ብዬ አልፈዋለሁ" አሉ። የልጁን ጥያቄና የአያትዋን መልስ ታዳምጥ የነበረች እንዲት ሴት ጠጋ እለችና "ለመሆኑ አስሩ ድካሞቹ ምንና ምን ነበሩ?" ብላ ጠየቀችቸው። ሴትዋም ሲመልሱ "ይግረምሽና አላስታውላቸውም" አሏት።

አንዳንድ ባልና ሚስት በትዳራቸው ውስጥ የሚያጋጥማቸውን ግጭት ለማርገብ በመሞከር ፋንታ ከላይ ታሪካቸውን እንደሰማነው ሴት ጥቃቅኑን ድካሞች ችላ ብለው በማለፍ ፈንታ ጥቃቅኑን ስህተት ሁሉ መዝግበው ያስቀምጣሉ። በመካከላቸው አንዳንድ አለመስማማት ሲፈጠር "ተነዳሁ" የሚሉበት ምክንያት በጣም ከብዶ ወይም ካልቶ እንዲታይ የኑሮ ዓደኛቸውን ስህተት መዝግበው ካስቀመጡበት ፋይል እያወጡ ወይም አየጠቀሱ "እንዲህና እንዲያ ተደረግሁ..." በማለት ክላቸውን ሲያጠናክሩ ይታያሉ። ይሄም ግጭታቸውን በማርገብ ፈንታ የበለጠ ሲያባብስው ይታያል።

2. በጋብቻ ውስጥ መጋጨት የተለመደ ነው

በባልና በሚስት መካከል አልፎ አልፎ መጋጨት የተለመደ መሆኑን አውቀው ግጭታቸውን ጤናማ በሆነ መንገድ ለማርገብ ጥረት ማድረግ አለባቸው። የብዙዎች ጋብቻ ከፍቅርና ከሰላም ይልቅ በጠብና በግጭት የተሞላ ነው። አንዳንዶች የችግራቸውን ምክንያት ሲገልጹ “በብዙ ነገር ስለማንመሰሰል ነው” ይላሉ። ፍቅርና መታሰብ የሚታይባቸው ባልና ሚስት አንድ ዓይነት ጠባይና አንድ ዓይነት አስተሳሰብ ስላላቸው አንዱ የሌላው ግልባጭ ወይም ካርቦን ኮፒ በመሆናቸው ምክንያት እንዳልሆነ ብዙዎች የተረዱት አይመስሉም። ቤታቸው የሰላም ቤት የሆነላቸው ትዳራቸው የጣፈጠላቸው ባልና ሚስት፤

➔ ያላቸውን የተፈጥሮ ልዩነት ሳይለቁ፤

➔ እርስ በእርሳቸው በመቀባበል፤

➔ አንዱ ሌላውን በመረዳት፤

➔ እንዲሁም የአንዱን ደካማ ጎን በሌላው ብርቱ ጎን በመደገፍ አንድነታቸውን በሂደት ውስጥ ያጠናክሩ በመሆናቸው ነው።

በተፈጥሮ ባሕሪ አንዱ ከሌላው የተለየ መሆኑ የጋብቻቸውን አንድነት ጠንካራ ያደርገዋል እንጂ አያላውም። እንዲህ ዓይነት ባልና ሚስት የሚያጋጥማቸውን ግጭት ለጥቅማቸው ማዋልን የተማሩ ናቸው። አንድ የብዙ ዓመት ልምምድ ያላቸው የጋብቻ አማካሪ በመጽሐፋቸው እንዲህ ሲሉ ገለጹ፤

- “ለረጅም ዓመት ባደረግሁት ምርምር ውስጥ የተማርኩት አንድ ነገር ቢኖር የጸናት ዓርያላቸው በሰላታዊ ኑሯቸው ውስጥ የሚያጋጥማቸውን ግጭት በአግባቡ መያዝ የቻሉ ባልና ሚስት መሆናቸውን ነው። ባልና ሚስት በትዳራቸው ውስጥ ደስተኛ መሆን የሚችሉት ብዙ ግጭት የሌለበት ሲሆን ነው ብለው የሚያምኑ አሉ። “ፈጽመን ተጣልተን አናውቅም” ሲሉ የጋብቻቸውን ጤና ማነት የሚያሳይ የሚመስላቸው አሉ። ይህ እውነት አይደለም። የጋብቻን ጣፋጭ ፍሬ ለመቅመስና እንዲሁም በፍቅር መኖር የምንችለው አንዳንድ የሀሳብ ልዩነት ሲገጥመን ልዩነታችንን

እያስታረቅን መኖር ስንችል እንደሆነ አምናለሁ። ግጭታችንን በአግባቡ እንዴት መያዝ እንዳለብን ብዙ መማር ያለብን ነገር አለ። ባልና ሚስት ግጭታቸውን ሁሉም በአንድ ዓይነት መንገድ አይፈቱም። እንዲሁም ስለ “ግጭት” ሁሉም አንድ ዓይነት አመለካከት የለውም። ግጭትን በመፍታት ላይ ሦስት ዓይነት የተለያዩ አመለካከት ያላቸው ባልና ሚስት እንዳሉ ተገንዝቤአለሁ። ይኸውም አንደኛው በመቀበልና በመተው ሁለቱም ከሚደግፉት ስምምነት በመድረስ (Compromise) ግጭታቸውን ይፈታሉ። ሁለተኛው ግጭትን ያመጣል ብለው የሚያስቡትን ነገር በመተው ወይም በማስወገድ ይኸውም “ላለመስማማት እንስማማ” (Agree to Disagree) በሚለው ሀሳብ ላይ ጋብቻቸውን የመሠረቱ ናቸው። ሦስተኛው ወዲያው በሚጠፋ ግጭት ላይ ጋብቻቸውን የመሠረቱ ናቸው” አለ።¹¹

ቀደም ሲል እንደገለጽነው ተቀራርቦ መኖር ብዙ ጊዜ ግጭት አይጠፋውም። በትዳራቸው ያልተላካላቸው አንዳንድ ሰዎች “እግዚአብሔር ጋብቻን የፈጠረው የሚጣላው (የሚጋጨው) ሰው እንዳያጣ ብሎ ነው። የሚጣላው ሰው እጠገብ ቢኖርለት ኖሮ በመንገድ ላይ ካገኘው ሰው ሁሉ ጋር ይጣላ ነበር” ይላሉ። ይህን ዓይነት አባባል አውነትነት አለው በማለት ማቅረቢያ ላይሆን ሰው ተጠጋግቶ ሲኖር ግጭት ሲፈጠር እንደሚችል ስመጠቆም ያህል ነው። ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች የተወሰነ ሥፍራ ይዘው ለረጅም ጊዜ አብረው ከቆዩ በመካከላቸው አንድ ዓይነት አለመስማማትም ሆነ ፋክክር መፈጠሩ እንደማይቀር ቀደም ሲል ገልጸናል። ፋክክር ተፈጥሯዊ የሰው ባሕሪ ስለሆነ በሰዎች መካከል መፎካከር ቢኖር ሊያሰደንቀን አይገባም። ሰው መፎካከርን ጤናማ በሆነ መንገድ ከተጠቀመ መብት ወይም ፋክክር ከቁጥጥር ውጪ ካልሆነ ከፋ አይደለም። ከመስመር የወጣ ሲሆን ግን ያኔ የማጥፋትና አደጋ የመፍጠር ኃይል አለው። ስሎሞን “ብረት ብረትን እንደሚሰልጥ ሰውም እርስ በእርሱ አንዱ ከሌላው ይማራል” ይላል (ምሳሌ 27:17)።

¹¹ John Gottman. Why Marriages Succeed or Fail, (New York: Simon and Schuster, 1949), p. 28.

ሰው መኖሪያ ቤቱ የሚያስፈራው ሰላም የሌለበት እንዲሁም አደጋ የበዛበት ሥፍራ ሊሆንበት ይችላል። በአሁኑ ጊዜ በተለይ በሰላጠነው ወይም በምዕራቡ ዓለም ሰው ቤቱ ሁከትና ብጥብጥ የእርስ በርስ ግድያ ጎልቶ የሚታይበት በመሆኑ አሳሳቢ እየሆነ መጥቷል። በአደባባይ እንዲሁም በየመጠጥ ቤቱ ውስጥ በጥይት ተመትው በጨቤ ተወግተው ከሚሞቱት ሰዎች ይልቅ በግል ቤታቸው ውስጥ በሚፈጠረው ግጭት ምክንያት የሚሞቱት ሰዎች ቁጥር እየጨመረ በመሄድ ላይ እንደሆነ በቅርቡ የተደረገው የፖሊስ ጥናት ያረጋግጣል። በየቤቱ የሚታዩት ግድያዎችና ግጭቶች በጣም ከሚተዋወቁት “የቅርቤ ነው” ከሚሉት ሰው ጋር እንጂ ሩቅ ከሆነ ከማይተዋወቁት ሰው ጋር አይደለም። ይኸውም ጋይለኛ የሆነው አንዱ የቤተሰብ አባል ደካማ የሆነውን በማጥቃት ነው። አንዱ የቤተሰብ አባል ሌላውን የቤተሰብ አባል ረቂቅ በሆነ መንገድ ተገቢ ያልሆነ የሥነ ልቦና ጉዳት ሲያደርስበት ይታያል። ይህም የሥነ ልቦና ጉዳት በዓይን ባይታይም በሥጋ ላይ ከሚደርሰው ጉዳት የበለጠ የከፋ በቀላሉ የማይድን ነው። በዚህ ዓይነት መኖሪያ ቤታቸው ከውጪው ዓለም የበለጠ የከፋና አደገኛ ሥፍራ ሊሆንባቸው ብዙዎች ሸሽተው ነፍሳቸውን የሚያሳርፉበት ሥፍራ ያጣሉ። በዚህምክንያት ነው ብዙዎች ውጪ የሚያመኩት እንዲሁም በመጠጥ ሱስ በሚያሰክሩ ድራግ ራሳቸውን ለማደንዘዝ የሚሞክሩት።

እንደኛው የቤተሰብ አባል “ያለአግባብ ተጽዕኖ ተደረገብኝ” በማለት ቅሬታውን ቢያለማ ስህተት በዕድገት ሂደት ላይ መሆኑን ያመለክታል። ቤተሰቡ ውስጥ ግጭት ሲፈጠር በግጭቱ ውስጥ ያሉት ሰዎች በባሕሪ ያቸው የማይገኝ ወይም የመብስል ዕድል ማግኘታቸው እንደሆነ ብዙዎች የተረዱት አይመስሉም። እንዲህ ዓይነቱ አለመስማማት (ግጭት) መጥፎ አይደለም። ወላጆች ልጆቻቸው ከተገደበላቸው ወሰን እንዳይወጡ የመጠበቅ ኃላፊነት አለባቸው። “በዚህ ሰዓት ግባ... በዚህ ሰዓት ወደ መኝታህ ሂድ... ከሰፈር አንዳትወጣ... እንዲህ ዓይነት ቦታ አንዳትሄድ...” በማለት የጊዜና የቦታ ክልል አበጅተው ይሰጧቸዋል። ልጆች ማደግ ሲጀምሩ “ለምን በዚህ ሰዓት አተኛለሁ?... ለምን በዚህ ሰዓት ወደ ቤት መግባት አለብኝ?...?” በማለት ከወላጆቻቸው ጋር መጋጨት ይጀምራሉ። ልጆች የተወሰነላቸውን ግድብ ለማሰፋት ሲሞክሩ ወላጆች ደግሞ ማደጋቸውን ስለማይረዱላቸው ቀደም ሲል ባወጡት ሕግ (ደንብ) ጸንተው ለመቆየት

ይፈልጋሉ። ይሄም ሁኔታ በወላጆችና በልጆች መካከል ግጭትን ይፈጥራል። እንዲህ ዓይነቱ ግጭት ለሰው ዕድገት አሰፈላጊ ነው። ጤናማ የሆነ የቤተሰብ ኅብረት እንዲኖር ከተፈለገ የቤተሰቡ አባላት “ጥሩ ቤተሰብ በፍጹም አይጋጭም” የሚለውን አስተሳሰብ መለወጥ የመጀመሪያው እርምጃቸው መሆን አለበት።

የቤተሰብ ግጭት አንዱ ሌላውን ሆነ ብሎ ለመጉዳት ታስቦ የተፈጠረ አይደለም። ከየትኛውም ሥፍራ የበለጠ ቤታችን የሚመቸን ይኸውም ሌላ ቦታ የማንናገረውን የምንናገርበት ሌላ ቦታ የማናደርገውን የምናደርግበት የማይጠየቀውን ጥያቄ የምንጠይቅበት ቦታ ነው። ጤናማ ቤተሰብ ግጭቱን (አለመስማማቱን) አፍኖ በውስጡ ከማያዝ ይልቅ ያልተስማማበትን ነገር ወደ ብርሃን አውጥቶ ይነጋገርበታል። ይሄም ሰፊ ልምምድንና ትልቅ ትዕግሥትን ይጠይቃል። ግጭት ወይም ጠብ ቶሎ በአግባቡ እንዲረግብ ካልተደረገ የበለጠ (የከፋ) ችግር ሊያመጣ ይችላል። መራራነት በሰው ልብ ውስጥ በቆየ ቁጥር የከፋ መራራነትን ይወልዳል። በወቅቱ ግጭቱ መለመር እንዲይዝ ካልተደረገ ከትውልድ ወደ ትውልድ ሊሸጋገር ይችላል። በቤተሰብ መካከል ግጭት ሲፈጠር መጀመሪያ ላይ እንደኛው ወገን ጸጋ በዝቶለት ይቅርታ ቢጠይቅ ስህተቱን እምኖ ቢቀበል ወደከፋ ሁኔታ ውስጥ ሳይደርስ ግጭቱን በጊዜው ማርገብ ይቻላል። ለዕርቅ ፈጣን የሆነ እርምጃ መውሰድ ፈውሰን ያመጣል። በግጭቱ ምክንያት የደረሰው ቁስል ምንም ያህል የከፋ ቢሆን ቶሎ ፈውሰን ያስገኛል። ግጭቱን ችላ ካልነው ግን ቁስሉ የበለጠ ያመረቅዋል። መራራነቱ ወደ ሌላው በቀላሉ ይተላለፋል። በዚህ ነው ሐዋርያው ጳውሎስ “...**ቁጣችሁ ሳይወገድ ፀሐይ አይጣክቅችሁ**” ያለው (ኤፌ. 4:26)። እዚህ ላይ ማወቅ የሚያስፈልገን ነገር ቢኖር ሰላም በመፈለግ ሁልጊዜ የአንድ ሰው ፈቃድ ብቻ መፈጸም አለብን ማለት እንዳልሆነ ነው። ይህ ከሆነ አንዱ ሲያይል የሌላው ሕልውና እየጠፋ መሄዱ ነው። ይሄም የእግዚአብሔር ፍላጎት እንዳልሆነ እናውቃለን። አንዱ እየኖረ ሌላው እንዳይኖር ሳናደርግ በአንድ ላይ መኖር እንችላለን።

ስለ ጋብቻ ማወቅ ካለብን ነገሮች መካከል እንደኛውና ትልቁ ጋብቻ ቀላል አለመሆኑን ነው። ሁለት የተለያዩ የተፈጥሮ ባሕሪ ምርጫና ፍላጎት ያላቸው ሁለት ሰዎች እንደሌላውን ድካምና ስህተት ማየት እስኪችሉ ድረስ የተቀራረበ ግንኙነት ወይም ሕብረት ካላቸው ከማንኛውም ዓይነት

ግጭት ወይም አለመስማማት ነጻ ሆነው መኖር አይችሉም። ስለሆነም በጋብቻ ሕይወት ውስጥ የሚያልፉ ሁሉ አልፎ አልፎ ፍቅር የለሽ ሕይወት ወይም የሌላው ሰው ፍቅር ፈጽሞ የማይሰማው ጊዜ ሊኖር አንደሚችል ማወቅ አለባቸው። አንዱ ሌላውን መረዳት በሚያቅተው ወቅት በመካከላቸው አንድ ዓይነት ግጭት ሲፈጠር በዚህ ሁኔታ ላይ ሳሉ የሚሰማቸው ስሜት ለጋብቻቸው መጽናትም ሆነ ወይም መውደቅ ወሳኝነት አለው። የሚሰማቸው ቅሬታ ሲያይልገባልና ሚስት በትዳራቸው ውስጥ የአግዚአብሔር ዓላማ ወይም ፈቃድ ምን እንደሆነ ማወቅ ይሳናቸዋል። በዚህ ምክንያት በተጋብሮ በመጀመሪያዎቹ ሰባት ዓመታት ውስጥ ሃምሳ ከመቶው (50%) ጋብቻቸው ይፈርሳል።¹² ጋብቻቸው ሳይፈርስ የቀሩት ደግሞ ብዙዎቹ በትዳራቸው ውስጥ ደስተኞች አይደሉም። ልባቸው በሀዘን የተሞላና አንዲሁም ባዶነት ተሰምቷቸው የሚኖሩ ናቸው። በትዳራቸው ደስታ አጥተው የሚኖሩ ባልና ሚስት ችግሩ በእነርሱ ላይ ብቻ የደረሰ ሳይሆን የብዙ ወዳጆቻቸውም ጋብቻ ፍቅር በማጣት ምክንያት ሲፈራርስ የተቃረበ እንደሆነ ያያሉ። በእግዚአብሔር ዓላማና ፈቃድ ውስጥ የተፈጠረ ጋብቻ፤ ይህንን ከሚመስል አቋም ላይ መድረስ የቻለበት ምክንያት ምን ይሆን? ብለን አንጠይቅ ይሆናል።

አንዳንድ ባልና ሚስት በመካከላቸው ግጭት መፈጠር ሲጀምር፤ ፍቅራቸው ለምን እንደሚቀዘቅዝ መረዳት ይሳናቸዋል። በመሠረቱ ሁሉም ጥላቻ ያላቸው ራሳቸውን ብቻ የሚወዱ ሰዎች እንዳልሆኑ ያውቃሉ። ጋብቻቸውን ሲመሠርቱ ፍቅራቸውንና አንድነታቸውን ጠብቀው ለመኖር ነው። ታዲያ አሁን አንድነታቸው ላልቶ፤ ፍቅራቸው ጠፍቶ፤ ሁሉ ነገር ብልሽትሽቱ የወጣበት ምክንያት ምን ይሆን? ብለው ራሳቸውን መጠየቃቸው አይቀርም። አንዳንድ ባልና ሚስት መጋጨታቸውን እንጂ፤ ግጭታቸው በምን ምክንያት እንደተከሰተ አያውቁም። በትዳራቸው ውስጥ አንዳንድ ችግር መፈጠር ሲጀምር፤ ችግራቸውን ተወያይተው በመፍታት ፈንታ በሁለቱም ወገን ራሳቸውን ነጻ ለማድረግ፤ የግጭታቸውን ምክንያት በሌላው ሰው ላይ ለማድረግ ይሞክራሉ። ይህን ዓይነት መንገድ መከተል ግጭታቸውን የበለጠ ያስፋዋል እንጂ ወደ ዕርቅ አያደርሳቸውም። አንዳንድ ባልና ሚስት በትዳራቸው ውስጥ የተፈጠረው ችግር ምክንያቱ

ሆነ እንደሆነ ለማወቅ ምንም ጥረት አያደርጉም። እርግጥ ነው እንደኛው ምክንያት እውነተኛ ፍቅር በማጣት ነው። በቃል ኪዳን የተሳሰሩ ባልና ሚስት እውነቱን ለማየት ዓይናቸው ከተከፈተና ራሳቸውን ማየት ከቻሉ፤ ትዳራቸው እንደገና ሕይወት የመዝራት አቅም ወይም ተስፋ ይኖረዋል።

8. በባልና በሚስት መካከል ያለውን ፍቅር የሚያጠፋ ነገሮች

የምንኖርበት ዓለም፤ በተለይ በምዕራቡ ክፍል ጥድፊያና እሽቅ ድምድም የበዛበት ዓለም ነው። ሰው ከአቅሙ በላይ በሆነ ኃይል በሁሉም እቅጣጫ እየተወጠረ ወይም እየተሳበ ነው። ውጥረት በበዛበት ሕይወት ውስጥ ለሚኖሩት ሰዎች፤ ጋብቻ ትልቅ ተራራ እንደ መውጣት ያህል ነው። ከአቅማቸው በላይ በሆነ ኃይል ሲገፉ፤ በቀላሉ ተስፋ የሚቆርጡና የሚበሳጨ፤ አንዲሁም አብረዋቸው ለሚኖሩት ሰዎች አስቸጋሪዎች እንደሚሆኑ የታወቀ ነው። ከመጀመሪያው ጀምሮ እግዚአብሔር የመሠረተውን ጋብቻ የሰው ጠላት የሆነው ዲያብሎስ ለማፍረስ (ለማጥፋት) ከፋተኛ ጥረት ከማድረግ ወደ ጓላ ያለበት ጊዜ የለም። የወደፊቱም አየከፋ እንጂ ከዚህ የተሻለ አንደማይሆን ግልጽ ነው። ጋብቻን አስቸጋሪ ከሚያደርጉት ምክንያቶች ውስጥ ጥቂቶቹን ከዚህ በታች እንመለከታለን፤

8.1. በጋብቻ ውስጥ የማይሆነውን "ይሆናል" ብሎ ተስፋ ማድረግ

በጋብቻ ውስጥ ሊሆኑ የማይችሉትን ሁኔታዎች "ይሆናል" ብሎ ተስፋ ለድርጊት መጠበቅ ጎጅነት አለው። ብዙዎች በጋብቻ ብዙ ነገር ይጠበቃሉ። ለምሳሌ፤ በወላጆቻቸው ቤት የፈለጉትን ለማድረግ ነጻነት ያጡ የመሳሰሉ የውጥ ትዳሮች ሲይዙ የፈለጉትን ሁሉ ማድረግ የሚችሉበት፤ ይኸውም በፈለጉት ሰዓት መግባትና መውጣት ነጻነት የሚያገኙበት፤ የራሳቸው ሰው መሆን የሚችሉበት መስሎ ይታያቸዋል። እንዲሁም አንዳንዶች ወደ ጋብቻ ሕይወት ሲመጡ፤ ከኮሮ ዓደኛቸው ጋር ምንም ዓይነት ጠብ ወይም ጥጥት እንዲሁም መከራና ችግር ያለበት ሕይወት አይገጥመኝም። ብለው የሚያስቡ አሉ። ይህ እውነት እንዳልሆነ ለመረዳት ብዙ ጊዜ አይፈጅባቸውም። የጋብቻን ሕይወት በትክክል ያልተረዱ አንዳንድ ሰዎች በእ

¹² David & Jan Stoop (Editors), The Complete Marriage Book, Revell, Grand Rapids, MI, 2002.

ውነት ላይ ያልተመሠረተ ብዙ መልካም ነገር ተሰፋ አድርገው ይብቃሉ። ለምሳሌ፤

- “ጋብቻ፣ የጎደለኝን ሁሉ አሟልቶ ሙሉ ሰው ያደርገኛል...” ብለው የሚያስቡ አሉ። በልጅነታችን ወላጆቻችን የጠየቅነውን ነገር ሁሉ እየሰጡ ያላሳደጉን ከመሰለን፣ ለወንድሞቻችንና ለእህቶቻችን የተደረገው እንክብካቤ ለእኛ ያልተደረገልን ከመሰለን፣ ትዳር ያንን የጎደለንን ይሰጠናል ብለን ተስፋ በማድረግ ወደ ጋብቻ ሕይወት ውስጥ እንገባለን።
- “የኑሮ ጓደኛዬ የምፈልገውን ሁሉ ያሟላልኛል” ብሎ መጠበቅ ቀደም ሲል በእንዳንድ ሰው ጥቃት የደረሰብን ከመሰለን፣ ወይም በሕይወታችን መልካም ያልሆነ ነገር ከደረሰብን፣ የኑሮ ጓደኛችን ከጥቃት ይጠብቀናል፤ የጠየቅነውንና የፈለግነውን ሁሉ ያሟላልናል ብለን እናምናለን። ለምሳሌ፣ የምትወደውን አባቷን በሞት ያጣች ሴት፣ “ባሌ እንደ አባት ይሆንልኛል” ብላ ወደ ትዳር ትመጣለች። እንዲሁም የሚወዳት እናቱን በሞት ያጣው ደግሞ፣ “ሚስቴ እንደ እናት ትሆንልኛለች” ብሎ ትዳርን ይጀምራል። ከጋብቻው በኋላ ባሏ “ባልሽ እንጂ አባትሽ አይደለህም” ሲላት፣ ሚስትም ባሏን “ሚስትህ እንጂ እናትህ አይደለህም” ስትለው፣ ሁኔታው እንደጠበቁት ሰላልሆነችው ለትዳር የክብራቸው ፍቅር ይቀንሳል።
- “ካገብሁት ሁሉ ነገር ተላል ይሆንልኛል” ብሎ መጠበቅ ሁለቱም ሠርተው ደሞዝ ስለሚያገኙ እንደፈለጉት ለመኖር የሚችሉ፣ የተጣበቡ ኑሮ የማይኖሩ ይመስላቸዋል። እንዲሁም ካገቡ በኋላ “ምንም ዓይነት የወሲብ ፈተና አያጋጥመንም” ብለው ያሰባሉ። እነዚህ የተጠቀሱት ነገሮች በከፊል እውነትነት ያላቸው ይሁኑ እንጂ፣ እንደጠበቁት ሁሉም ነገር መልካም ይሆናል ማለት አይደለም።
- “ያለን ፍቅር አንድነታችንን ይጠብቃል” ብሎ መገመት – “የሚያስፈልገው ፍቅር ብቻ ነው” የሚሉ አሉ። ይህ እውነት አይደለም። ፍቅር ብቻ ሳይሆን ሌላ ነገርም ያስፈልጋቸዋል። ከሌሎቹ የበለጠ ይህን ዓይነት ነገር ተስፋ አድርጎ ወደ

ጋብቻ መግባት፣ ባልና ሚስቱ ተደጋጋሚ የሆነ የእርስ በእርስ ግጭት ሲገጥማቸው የበለጠ በጋብቻቸው ተስፋ እንዲቆርጡ ያደርጋቸዋል። በግጭታቸው ውስጥ በማወቅም ሆነ ባለማወቅ አንዱ ሌላውን ሲጎዳ ሲያዩ፣ “ፍቅር” ብቻውን እንድንታቸውን ለማጽናት አቅም እንደሌለው እየተረዱት ይመጣሉ።

- በጭገላ ጊዜ የክብራቸውን ዓይነት የሰሜት ሞቅታ ሁልጊዜ ይኖራል ብለው ይጠብቃሉ። ተጨማሪው በተጋቡ በመጀመሪያው ዓመት የክብራቸውን ዓይነት ስሜትና መቀራረብ ሁልጊዜ ይኖረናል ብለው የሚጠበቁ አሉ። የሚያሳዝነው፣ የጠበቁትን ሳይገኙ ሲቀሩ ብዙዎች በስሜት መጎዳት ውስጥ የሚያልፉ መሆናቸው ነው። ማንኛውም ነገር እንደ ክብረው ሆኖ አይዘልቅም። በትዳር ውስጥ ያለው ተጨማሪ ሥራና ጋላፊነት ቀደም ሲል ይሆናል ብለው የጠበቁትን ነገር እንዳያገኙ ምክንያት እንደሚሆን መረዳት ይገባቸዋል። በጭገላ ወቅት የክብረው ፍንደቃ ቀስ በቀስ እየቀነሰ ይመጣል። ከዚህ በኋላ በጋብቻ ውስጥ የሚኖረው ፍቅር ግን ስሜታዊ ብቻ ሳይሆን ጥልቀት ያለው እውነተኛ ፍቅር ይሆናል።

ብዙ ጊዜ ሰዎችን የሚጎዳቸው የጠበቁት ነገር ሳይሆን፣ ያልጠበቁት ነገር ሲደርሰባቸው እንደሆነ የታወቀ ነው። እርግጥ ነው ማንም “ወደ ጋብቻ ሕይወት ገብቼ ደስ ይበለኝ እንጂ ልቃጠል” የሚል የለም። ይሁን እንጂ፣ “ወደ ጋብቻ ሕይወት ስገባ ምንም ዓይነት ችግር ሳይደርሰብኝ፣ ከግጭት ሁሉ ነጻ ሆኜ፣ ሁልጊዜ ደስ ብሎኝ እኖራለሁ” ብሎ ማሰብም ተልቅ ስህተት ነው። የራሱንም ሆነ የሌላውን ሰው ፍላጎት ማሟላት አቅም ያለው ሰው የለም። ሁሉንም ማሟላት የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ጋብቻን የመሠረተው እግዚአብሔር በመሆኑ መልካም ይሁን እንጂ፣ ሁለት ፍጹምነት የሌላቸውና ደካማ የሆኑ ሰዎች የሚገቡበት ሕብረት በመሆኑ፣ ተቀራርበው መኖር ሲጀምሩ፣ አንዱ የሌላውን ድካም ማየት ይጀምራል። ለእግዚአብሔር የተሰጠ ሕይወት ካላቸው፣ እንዲሁም በጋብቻቸው ዕለት የገቡበትን ቃል ኪዳን አጽንተው ለመያዝ ውሳኔ ካደረጉ፣ ድካማቸውን ተቻቸለው በፍቅርና በመተላለብ አብረው ለመኖር አቅም ያገኛሉ። እንዳቸው ከሌላው የሚጠበቁትን ለማግኘት በሁለቱም ወገን የእግዚአብሔር ጸጋ፣ ትሁት ልብና የግል ጥረት ያስፈልጋቸውል።

3.2. ራስ ወዳድነት

ሁለት ለትዳር የሚተላለፉ ወጣቶች በእርሳችን ደረጃ ላይ ባሉበት ወቅት በሁለቱም ወገን እንዲሉ ሌላውን ደስ ለማሰኘት ጥረት ሲያደርጉ ይታያሉ። ይሁን እንጂ በወቅቱ እውነተኛውን ባሕሪያቸውን ገልጸው አያሳዩም። የጋብቻቸውን ቃለ መሀላ ከፈጸሙ በኋላ በሠርጋቸው ማግስት እውነተኛው ባሕሪያቸው መታየት ይጀምራል። ከመስጠት ይልቅ ወደ መቀበሉ ያዘነብላሉ። “እኛ... የእኛ...” ማለታቸው ይቀርና “እኔ... የእኔ...” ማለት ይጀምራሉ። በትዳራቸው ውስጥ ሌላውን መጥፋት ባይፈልጉም ሳያውቁት እርስ በእርሳቸው መጎዳዳት ይጀምራሉ። እንዲሁም ያበቀ ይማል። ጎጂ ቃል እንዲሁ በሌላው ላይ ይወረውራል። አብረው የሚሆኑ በትም ጊዜ ቀስ በቀስ እየቀነሰ ይመጣል። ሆኖ ብለውም ባይሆን ባላቸው የተፈጥሮ ባሕሪ ምክንያት እርስ በእርሳቸው መቀያየማቸው አይቀርም። በመንፈሳዊ ሕይወቱ ብርቱ የሆነው ጳውሎስ እንኳን በራሱ ሕይወት በላሚያየው ድካም ግራ ተጋብቶ “የማደርገውን አላውቅምና የምጠላውን ያን አደርጋለሁና ጥፋ ግን የምወደውን እርሱን አላደርገውም” ሲል እንሰማዋለን (ሮሜ. 7:15)።

ጋብቻ የአንድ ሰው ብቻ ሳይሆን የሁለት ሰዎች ጥረት እንዲኖረው ሆኖ የተመሠረተ ነው። ሁለቱም የፍቅር ሰዎች እንዲሁም ሁለቱም እንዲሉ ለሌላው የተሰጠ ሕይወት እንዲኖረው የግድ ያስፈልጋል። ራስ ወዳድነት ከሰው ሁሉ ሽሽቶ በአንድ ደሴት ውስጥ ለብቻ መኖርን ይመሰላል። ጋብቻን ከሚያበላሹት ነገሮች መካከል አንደኛውና ትልቁ ነገር ከሁለት አንዳቸው ወይም ሁለቱም “ራስ ወዳድ” የሆኑ እንደሆነ ነው። ራስ ወዳድ የሆነ ሰው ትዳሩን በራሱ እጅ የሚያፈርስ ነው። በራሱ ፍቅር የተሞላ ሰው ለመንፈስ ቅዱስ ሥፍራ የለውም። እግዚአብሔርንም ሆነ የኑሮ ጓደኛውን የሚወድበት እቅም አይኖረውም።

3.3. አልፈው የመጡበት መልካም ያልሆነ የሕይወት ልምምድ

አሁን ያለን ባሕሪ በተፈጥሮ ብቻ ያገኘነው ሳይሆን ያደግንበት ሁኔታ የሳለፍነው ሕይወት የቀረጸን ወይም ያወጣልን ባሕሪ ነው። በወቅቱ ሕይወታችንን የምንመራው መጥፎም ይሁን ጥሩ ካለፈው ሕይወታችን ይዘን የመጣውን ባሕሪ ሳንለቅ ነው። አጥብቀን በያዝነው ቁጥር ባሕሪያችን ጉልበት እያገኘን ለመለወጥ ከብድ እየሆነን ይመጣል። በሕጻንነታቸው ወላጆቻቸው ፍቅር እየለጡ ያላሳደጓቸው ከመሰላቸው የኑሮ ጓደኛቸውን ፍቅር የሚጠራጠሩ ይሆናሉ። ይሄም እውነትን በትክክል እንዳያዩ እዕምሯቸውንና ዓይኖቻቸውን ያጨልምባቸዋል። ወላጆቻቸው እያሞላቁ ያሳደጓቸው ከሆነ ደግሞ ትዳር ሲይዙ የኑሮ ጓደኛቸው ልክ እንደ ወላጆቻቸው እንዲያሞላ ቅዳቸው የሚጠብቁ ይሆናሉ። ያን የሚፈልጉትን ዓይነት አያያዝ ካላገኙ ለኑሮ ጓደኞቻቸው አስቸጋሪ ሰዎች ይሆናሉ። እንዳንዶች ደግሞ ባለፈው ሕይወታቸው እንዳንድ ጤናማ ያልሆነ ነገር ደርሶባቸው ያንን የተጎዳ ስሜታቸውን ይዘው ወደ ትዳር በለሚገቡ በውስጣቸው የተጠራቀመው መጥፎ ስሜት ከኑሮ ጓደኛቸው ጋር መልካም ግንኙነት እንዳይኖራቸው እንቅፋት ይሆንባቸዋል።

3.4. ችኩልነት

ከሰው ጋር የተቀራረበ ግንኙነት ለመፍጠር ረጅም ጊዜን ይጠይቃል። እርስ በርስ ለመተዋወቅ እንዲሁም ለሌላውን ለመቀበልና ደስ ለማሰኘት እንዲሁም የራሱንም ሆነ የሌላውን ሰው ፍላጎት ለማሟላት ጊዜን ይጠይቃል። በዚህ ጥድፈያ በበዛበት ዓለም ውበጥ ሁለት የሚዋደዱ ሰዎች የበለጠ ለመቀራረብ የሚያበችላቸውን በቂ ጊዜ ያጣሉ። ዘመኑ ጊዜያችንን የሚሻመብን ነገሮች የበዙበት ዘመን ነው። በሕይወታችን የሚያበፈልጉንን ነገሮች ሁሉ ለማሟላት በሰማንችልን እንዲሁም መያዝ ሌላውን መልቀቅ ወይም መተው አለብን። እዚህ ላይ የሚያሳዝኑት በመያዝና በመልቀቅ ሕይወት ውበጥ ለንሆን አበፈላጊ የሆነውን ነገር በግወቅም ሆነ ባለግወቅ ሳንይዝ መቅረታችን እንዲሁም መልቀቅ ያለብንን ደግሞ በመልቀቅ ፈንታ አጥብቀን መያዛችን ነው። ከኑሮ ጓደኞችን ጋር የተቀራረበ ግንኙነት ለመፍጠር የሚያስፈልገንን ጊዜ በሌላ ነገር ላይ የምናስ ይዘው በመሆናችን ከኑሮ ጓደኞችን ጋር የምናላልፍበት በቂ ጊዜ እና

ጣለን። ይህንን ለማስተካከል ከዚህ በፊት የያዝናቸውን አንዳንድ ነገሮች የግድ መልቀቅ አለብን። ጊዜያችን በሌላ ነገር ከተያዘ በጊዜ ማጣት ምክንያት ከኑሮ ጓደኛችን ጋር በቂ ጊዜ ማላለፍ ስለማንችል በትዳራችን ውስጥ አንዳንድ ክፍተት እየተፈጠረ ይመጣል።

ከላይ በገለጽናቸው ሁኔታዎች ምክንያት ጤናማ ያልሆኑ አንዳንድ ነገሮች እየተፈጠሩ ሲመጡ ቀደም ሲል ያልጠበቁት ነገር በመሆኑ ባል ወይም ሚስት አንዳንዴ ሁለቱም ባደነት እንዲሁም ግራ መጋባት ይሰ ማቸዋል። በዚህ ዓይነት ስሜት ውስጥ ከቀጠሉ በውስጣቸው የሚሰማ ቸው ጉዳት ከባድ መሆኑ ብቻ ሳይሆን የመኖር ፍላጎታቸውንም ያጠፋል። ከሌላው ወገን በሚወረውሩ አንዳንድ በጎ ባልሆኑ ነገሮች በየቀኑ ሲጠቁ ከኑሮ ጓደኛቸው ጊዜያዊ ሽሽት ብቻ ሳይሆን መጨረሻ ላይ “ለኑሮ ጓደኛዬ ፍቅር የለኝም” ይላሉ። ቀስ በቀስ አንድነታቸው እየላላ ፍቅራቸው እየቀ ዘቀዘ ሲመጣ እንዱ ሌላውን እንደ ትርፍ ዕቃ መመልከት ይጀምራል። ከዚያ “እወደዋለሁ!” ከሚሉት ሰው ርቀው ለመኖር እንዲሁም ከጉዳት ራሳቸውን ለመጠበቅ አንዳንድ እርምጃዎችን መውሰድ ይጀምራሉ። የኑሮ ጓደኛን ስሜት ለመስማት ጀሮን አለመስጠት እንዲሁም የሚሰጡትን አስተያየት ችላ ማለት የጋብቻን አንድነት ወይም መቀራረብን የሚያጠፋ እንዲሁም ፍቅርን የሚገድል መሆኑ የታወቀ ነው።

ራሱ ሊያደርገው የማይችለውን ነገር ሌላው ሰው እንዲያደርግ መጠበቅ በሌላው ላይ ሆነ ብሎ ወጥመድን እንደመዘርጋት ይቆጠራል። ሚስት “ባሌ የሚወደኝ ከሆነ የልደቴን ቀን አስታውሳ አበባ ይዘልኝ ይመጣል... ካላመጣ ግን አይወደኝም” ስትል ትከክል ያልሆነ ወጥመድ መዘርጋቷ መሆኑን የተረዳችው አትመስልም። አበባ የሚገዛበት ገንዘብ ባይኖረውና አበባ ሳያመጣለት ቢቀር “አይወደኝም...” በማለት መደም ደሟ ትከክል አይደለም። ይህን ዓይነቱ ሁኔታ ከተሰፋ መቁረጥ ስሜት የሚመጣ ነው። የኑሮ ጓደኛቸው የሚወዳቸው መሆኑን ወይም አለ መሆኑን ለማረጋገጥ ከላይ የለማነውን ነገር እንደ ምልክት ማቅረብ የሌላውን ሰው አዕምሮ ለማንበብ እንደ መሞከር ነው። ማናቸውም ቢሆኑ የሰውን አዕምሮ የማንበብ አቅም ስለ ሌላቸው ግምታቸው የተሳሳተ ይሆንና ፍቅራቸውን ይገድላል። ይህን ዓይነቱን ወጥመድ እንደኛው ወገን ማለፍ ያቃተው እንደሆነ ወጥመዱን የዘረጋው ሰው ያለአግባብ በኃይል ሲቆጣ ወጥመዱን ማለፍ ያቃተው ሰው ደግሞ የበደለኛነት ስሜት እየተ

ሰማው ይመጣል። ወጥመዱን የዘረጋው ሰው “እኔ ግድ እንደሌለሁ ምንም ዓይነት ሰፍራ በልብህ ውስጥ እንደማትሰጠኝ አሁን ተረዳሁ... ብትወደኝ ኖሮ ልደቴን አስታውሰህ አበባ ገዝተህ ትሰጠኝ ዝር” ይላል። የተዘረጋለትን ወጥመድ ማለፍ ያቃተው ደግሞ “ከግም አስቸጋሪ ሰው ነሽ። አንቺን ማስደሰት በግም ከባድ ነው። ችግር ስላለብሽ ዕርዳታ ያስፈልግሻል” ይላል። ይህን ዓይነቱን ወጥመድ ማለፍ እያቃተው በመጣ ቁጥር የበለጠ ግንኙነታቸው እየሻከረ ፍቅራቸው እየመነመነ ሲመጣ ይታያል።

በዚህ ሁኔታ ላይ ሁለቱም እንድ ተመሳሳይ ሀሳብ አላቸው። “እርሱ... ትዳራችንን እያበላሸ ነው። እርሷ... ትዳራችንን እያበላሸችው ነው” በማለት እርሶ በእርሳቸው ይወቃቀሳሉ። ሁኔታው እየከፋ ሲመጣ በሁለቱም ወገን በላቸው ግንኙነት ተስፋ እየቆረጠ ስለሚመጡ ሁኔ ታውን ለመለወጥ (ለማሻሻል) አቅም እያጡ ይመጣሉ። እዚህ ላይ ትዳ ራቸው አደገኛ ሁኔታ ላይ እንዳለ ግልጽ ነው። ባልና ሚስት ይህን ሁኔታ ለመለወጥ የሚወስዱት እርምጃ ምን ይሆን? ብዙዎች ሁኔታው የተሻለ መልክ እንዲይዝ ጥረት በማድረግ ፈንታ እንዱ የሌላውን ስም ማጥፋት እንዲሁም ለትዳራቸው መበላሸት ሌላውን ምክንያት በማድረግ እርስ በእርሳቸው መካለስ ይጀምራሉ። “ሆነ ብላ እየጎዳኝ ነው... ሆነ ብሎ እየጎዳኝ ነው...” በማለት ይወቃቀሳሉ። ይሄም ሁኔታ በማቀራረብ ፈንታ የበለጠ ግንኙነታቸውን እያበላሸው ይመጣል። ፍቅራቸው እየሻከረ እርስ በእርሳቸው እየተራራቁ ይመጣሉ። ከዚያም አልፎ እንዱ ሌላውን ለመጠበቅ በልባቸው ክፉ ነገር ማውጠን ይጀምራሉ። የሚያስቡት ተንኮል በመጨረሻ የትዳራቸው መፍረስ ምክንያት ይሆናል።

በዚህ ሁኔታ እንዱ ሌላውን በማጥቃት ላይ ስለሆነ ራሳቸውን ለመ ጠበቅ በመካከላቸው ብርቱ ግንብ በአስቸኳይ በሁለቱም ወገን መገንባት ይጀምራሉ። በጥርጣሬ የተሞሉ በመሆናቸው እንዱ ሌላው የሚሠራውን ሥራ በዓይነ ቁራኝ ይጠብቃል። ፍቅራቸውን ቢገልጹ በሁለቱም ወገን ተቀባይ እያገኝም ብለው ያምናል። በሁለቱም ወገን ቀደም ሲል የነበራቸው ፍቅርና መተሳሰብ ተሟጦ ያለቀ በመሆኑ ልቡን ከፍቶ ለሌላው ማሳየት አደገኛ ነው ብለው ስለሚያምኑ ሁለቱም ወገን ልባቸውን ለሌላው አይከፍቱም። በዚህ ዐይነት እርስ በርስ ነቅቶ መጠበቅ የባደነት ስሜት

መፍጠሩ ብቻ ሳይሆን አድካሚም ሆኖ ያገኙታል። በመከላከል ያለው ግንኙነት እየሰፋ ሲመጣ በመጨረሻ ተለያይቶ የመኖር ፍላጎታቸው እየጨመረ ይመጣል። ከሁለት አንዳቸው ሰዎታ ሲያሰማ ሌላው ወገን ሰዎታውን ችላ ብሎት ያልፋል። ሰዎታ አሰሚው አድማጭ ሲያጣጥ ተበሳጭቶ ዝም ይላል። ዝምታ ወይም ኩርፊያ የሰንግግር ጉዳትን የመግለጫ መንገድ እንደሆነ ግልጽ ነው። አሁንም ኩርፊያው አድማጭ ካጣጠ አኩራፊው መክሰስ (መውቀስ) ይጀምራል። ይህን የሚያደርገው የሌላውን ወገን ሰሜት ለመቀሰቀስ ነው። ወቀሳው ሰሚ ካጣ ደግሞ ማሰፈራራትን ይሞክራሉ። ለምሳሌ ይህን የምታደርገው ሚስት ከሆነች፤ “ሁኔታችን በዚህ ዓይነት እንዲቀጥል ትፈልጋለህ? ... ቆይ ብቻ አሳይሃለሁ...” በማለት ማሰፈራራት ትጀምራለች። ከላይ የዘረዘርናቸው ጤናማነት የሌላቸው ነገሮች ባልና ሚስቱን በማቀራረብ ፈንታ የበለጠ ሲያራርቃቸው ይታያል።

4. ባልና ሚስት ግጭታቸውን ለማርገብ መውሰድ ያለባቸው አንዳንድ እርምጃዎች

ባልና ሚስት ከላይ በገለጽነው ሁኔታ ትዳራቸው እየተበላሸና መልኩን እየለወጠ መምጣቱን ሲገነዘቡ በአሰቸኳይ ሊረዳቸው ወደሚችል ክርስቲያን እማካሪ ዘንድ ሂደው ዕርዳታ መጠየቅ አለባቸው። ኢትዮጵያውያን በባሕሪያችን ያለንበትን ሁኔታ ማንም እንዲያውቅ ስለማንፈልግ፤ ብዙዎች በቀላሉ ሊሰተካከል የሚችለውን ነገር ውስጣቸው በመያዝ ሲጎዱ ማየት ያሳዝናል። በጋብቻችን ውስጥ ሌላ ሰው ጣልቃ ማሰገባትና ከአዋቂዎች ዕርዳታ መፈለግ ሁለቱ በጣም የተለያዩ ናቸው። አሰፈላጊውን ዕርዳታ ከጋብቻ እማካሪዎች ካላገኙ በቀላሉ የሰሜት መጎዳት ስለሚደርስባቸው፤ ገንቢ ያልሆኑ አንዳንድ እርምጃዎችን መውሰዳቸው አይቀርም። ይህ ከሆነ ሰሜታቸው መንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲሁም ሲጋዊ አካላቸው የበለጠ መጎዳቱ አይቀርም። በመጨረሻም ለትዳራቸው መጠበቂያ እንዲያውሉት እግዚአብሔር የሰጣቸው ፍላጎትና ወኔቀስ በቀስ እየደከመ ይመጣል። ፍቅር ማጣት አስቸኳይ ሆኖ ትዳር አፍራሽ ነው። ትዳሩ በደስታ እንጂ በህዘን የተሞላ እንዲሆን የሚፈልግ ሰው

የለም። እግዚአብሔርም በፍቅር የተሞላ እንጂ ትዳራችን ባዶ ወይም ሰሜት አልባ እንዲሆን አይፈልግም። ሰዎች ግጭታቸውን ለማርገብ የሚጠቀሙበት የተለያዩ መንገድ አላቸው። ጄምስ ፌርፊልድ የተባሉ ክርስቲያን ጸሐፊ በጸፉት መጽሐፋቸው ውስጥ ሰዎች ግጭታቸውን ለማርገብ ከሚጠቀሙበት መንገዶች መካከል አምስቱን መንገዶች “ከእስከጋሪ ሰው ጋር አብሮ መኖር...” በሚለው መጽሐፌ ላይ ያሰፈርኳቸው ሰለሆነ መጽሐፍን እንዲያገቡት አሳስባለሁ።¹³ ግጭትን ለማርገብ

4.1. የሌላውን ወገን ድካም ብቻ ሳይሆን የራስንም ድካም ማየት ያስፈልጋል

ባልና ሚስት ከላይ በዘረዘርነው ሁኔታ የተበላሸውን ፍቅራቸውን ለማስተካከል መጀመሪያ መውሰድ ያለባቸው እርምጃ በወቅቱ ከሚለማቸው የሰሜት መጎዳት ወጥተው አሁን ካለበት መጥፎ ሁኔታ ላይ እንዴት እንደደረሱ እውነተኛች ሆነው ራሳቸውን መመርመር ይገባቸዋል። በዚህ ሁኔታ ውስጥ “የተጎዳሁት እኔ ብቻ ነኝ? ወይስ የኑሮ ዓደኛዬም ተጎድቷል?” ብለው መጠየቅ ይገባቸዋል። ይህም ማለት ሌላው ወገን በሁኔታው ውስጥ ምንም ዓይነት ጥፋት እንደሌለበት እድርጎ መውሰድ ማለት አይደለም። መጠኑና ዓይነቱ ይለያይ እንጂ ጥፋቱ የሁለቱም ወገን ሊሆን ይችላል። በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ሁለቱም ወገን ያበላሸው ነገር ሊኖር ይችላል። ዳዊት “እግዚአብሔርሆይ! መርምረኝ፤ ለዚህም ዕውቅ፤ ለፈትኝ፤ ለሐሳሌንም ዕውቅ፤ የክፉት መንገድ በውስጤ ቢኖር እይ፤ በዘላለምም መንገድም ራጁ” (መዝ. 139:23-24) ብሎ እንደ ጸለየው፤ ባልና ሚስትም በችግራቸው ውስጥ የራሳቸውን ድካም ማየት እንዲችሉ ከልባቸው መጸለይ አለባቸው። እንዲሁም ትዳራቸው መገንባት ያለበት መንፈሳዊ በሆነ መሠረት ላይ መሆን እንዳለበት ማወቅ አለባቸው። ብዙ ጊዜ ባልና ሚስት ወደ ዕርቅ መምጣት የሚያቅታቸው ዋናው ምክንያት የሌላውን ሰው እንጂ የራሳቸውን ድካም ማየት ስለማይሆንላቸው ነው። የተበደሉትን በደል ዝርዝር ከማውጣታቸው በፊት እነርሱ በሌላው ሰው ላይ ያደረሱትን ጉዳት በቅድሚያ ዝርዝር እውጥተው ለመያዝ ቢሞክሩ ለራሳቸው እውነተኛች ከሆኑ የራሳቸው በደል በዝቶ ስለሚታያቸው ሌላውን ወገን

¹³ መለስ ወጉ፤ ከእስከጋሪ ሰው ጋር ለመኖር... ፡፡ 2006.

"በደል እደረሰከብኝ" ብለው ለመውቀስ ህፍረት እንደሚለማቸው ግልጽ ነው።

4.2. ግጭትን ለማርገብ የግጭቱን እውነተኛ ምክንያት ለይቶ ማወቅ

ባልና ሚስት በጣም ተቀራርበው በመኖራቸው ምክንያት በተለያዩ ጊዜ ስለሚከሰቱ ምክንያቶች ሊታዩ ይችላሉ። አንዳንድ ጊዜ ምን እንደሚያጋጫቸው እንኳን በትክክል የማያውቁበት ጊዜ አለ። ማታ ቁጭ ብለው በነገው ቀን ምን እንደሚሠሩ ዕቅድ ሲያወጡ "ከሚሰኑ ጋር ወይም ከባሌ ጋር የምጣባበት ጊዜ" ብለው ፕሮግራም እንደሚያወጡ ግልጽ ነው። ስው አዕምሮውን የሰተ ወይም በትክክል ማለብ የማይችል ካልሆነ በስተቀር ግጭትን ወይም ጠብን የሚፈልግ ሰው ይኖራል ብለን ማመን ያቅተናል። ግጭትን ማንም ሰው አይፈልገው እንጂ፣ ግጭት ትግል ጦርነት ምን ጊዜም ቢሆን በሰው ሕይወት ላይ ሊደርሱ የሚችሉ ናቸው። ፍጹም የሆነ ቀን ቢኖር ሰው ምንም ዓይነት ግጭት ሳያጋጥመው የሚያልፍበት ቀን ይሆናል ብለን እንገምት ይሆናል። ይሁን እንጂ፣ እንዲህ ዓይነቱን ቀን ብዙዎቻችን እንመኘው እንጂ ብዙ ጊዜ አያጋጥመንም። ወደድንም ጠላንም ማናችንም ብንሆን ከግጭት ፍጹም ነጻ ሆንን ለረጅም ጊዜ መኖር አንችልም። ስለዚህ ባልና ሚስት ግጭት ሊያጋጥማቸው ግጭታቸውን ለማርገብ ወይም መስመር ለማስያዝ የሚወስደቸው እርምጃዎች ሊኖራቸው ይገባል። አንዳንዶች ግን ግጭታቸውን ችላ ብለው ለማለፍ ይሞክራሉ። ይሁን እንጂ በሰዓቱ ለግጭታቸው እንደ ዓይነት መፍትሄ ካልፈለጉለት ወይም ዕልባት ካላደረጉለት አንድ ቀን ከፍተኛ አደጋ ላይ ሊጥላቸው እንደሚችል የታወቀ ነው።

አንዳንዶቻችን ችግር ሲያጋጥመን ችግሩ ጥቂት ቆይቶ ይጠፋል በማለት ሁኔታውን ችላ የምንል ሰዎች እንሆናለን። አንዳንድ ጊዜ በእርግጥ ችላ ብለን ስንተወው ችግሩ በራሱ የሚጠፋበት ጊዜ ይኖራል። ብዙ ጊዜ ግን ችግሩ ለአጭር ጊዜ ይደበቅና እንደ ሁኔታ ላይ ከቀድሞው በከፋ ሁኔታ እንደገና ብቅ ማለቱ አይቀርም። ባልና ሚስት ሊያጋጫቸው የሚችሉ ጥቃቅን ነገሮች በየቀኑ ያጋጥማቸዋል። "የት እንሄድ? ምን

እንግዛ? ምን ያህል እናውጣ?"—እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉ ጥቃቅን ነገሮች ሊያጋጫቸው ይችላልና ግጭታቸውን ትንሹንም ሆነ ትልቁን በየቀኑ መስመር ሊያሰይዙት ይገባል። ጥቃቅን ቢመስሉም ባልና ሚስትን ሊያጋጩ ይችላሉ። ሁልጊዜ ትክክለኛ ምርጫ ማድረግ ብንችል ጥቃቅን ናቸው የምንላቸው ግጭቶች ከሚነሱን ይልቅ የበለጠ እንድንታችንን ጠንካራ እንደሚያደርጉልን የታወቀ ነው። ነገር ግን ግጭቶቻችንን በሥርዓቱ መያዝ ካልቻልን ጥቃቅን ናቸው የምንላቸው ግጭቶቻችን ጤናማ የሆነውን አስተሳሰባችንን አጥፍተው እንደእሳት የነደደ ቁጣ ውስጥ ሊከቱን ይችላሉ። በሕይወታችን ሁልጊዜ ስህተት እንደምንሠራ እንዲሁም ግጭታችንን በማርገብ ወደ ተሻለ ሕይወት መድረስ እንደምንችል ከተረዳን ግጭታችንን እንደብቅም ነበር።

"ጠብ ወይም ግጭት ክርስቲያኖች ዘንድ ፈጽሞ አይኖርም" ብለን የምናምን እንኖር ይሆን? በጥንት ስመን ቤተ ክርስቲያን ይህን ዓይነቱን ትምህርት ታስተምር ነበር። የሚያስደንቀው ነገር ብዙዎች አምነው ተቀብለውት ነበር። በእሁኑ ዘመን ግን ክርስቲያኖችም እንደ ዓለማውያን ግጭት ሊያጋጥማቸው እንደሚችል ብዙዎች ያምናሉ። ግጭቱን የከፋ የሚያደርገው ወይም የሚያስፋው ግጭት እያለ ግጭት እንደሌለ እድርጎ መደበቅ ወይም ግጭት የለም ብሎ መካድ እንደሆነ ደጋግመን ገልጸናል።

- አውራሪስ ለብዙ ዓመት የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ሆኖ በአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አገልግሏል። በግል ሕይወቱ ውስጥ አንድ ድክመት እንዳለበት ሚስቱ አሳመነች ታውቃለች። የመጠጥ ሰብ አለበት። ገዝቶ አምጥቶ እቤቱ እንጂ መጠጥ ቤት ሄዶ አይጠጣም። አውራሪስ ሰክሮ ችግር ባይፈጥርም የቤተሰቡን የኑሮ ቢጀት በመጠኑም ቢሆን ይነካል። አሳመነች ቅር ቢላትም ግጭት ያስነሳለችና ብላ በመፍራት ችግሩን ደብቃ መኖርን የመረጠች ትመሳለች። ከመጥፎ ልማዱ መላቀቅ እንዳይችል ችግሩ ከታወቀ ከሽምግልና ይወርዳል የሚል ፍርሃት በእርሷም ሆነ በእርሱ ዘንድ ስላለ ችግሩን ደብቀው ይኖራሉ። ቢሆንም እርሷም ሆነ እርሱ ከዘደለኝነት ስሜት ነጻ ሆነው የሚኖሩ አይደሉም። ችግራቸውን መደበቃቸው ለችግራቸው መፍትሄ እንዳይፈልጉለት አድርጓቸዋል።

4.3. በቅድሚያ የሌላውን ወገን ሀሳብምክንያት ጠይቆ መረዳት

- ከቅርብ ጊዜ ጀምሮ አክሊሉ ሰእራት በሰዓቱ አይደርሰም። በሰዓቱ መድረስ እንደማይችል ቀደም ብሎ ደውሎ ስለማይነግራት ሚስቱ ሰዓቱ በሰዓቱ እራት አዘጋጅታ ትጠብቀዋለች። ይህን ዓይነት ነገር ሲደጋገም አንድ ቀን በጣም ተበላጭታ ልጆቿን ይዛ ወደ ቤተሰቦቿ ዘንድ ሄደች። እንደተለ መደው ዘግይቶ ወደ ቤቱ ሲመጣ ቤቱ ባዶ ሆኖ ጠበቀው። የዘገየው በምን ምክንያት እንደሆነ ሳትጠይቀው የራሷን የበቀል እርምጃ የወሰደች ትመሰላለች። ብትጠይቀው የዘገየበትን ምክንያት ብቻ ሳይሆን የሚዘገይ መሆኑን አስቀድሞ ያልደወለበትን ምክንያት ትረዳ ነበር። የዘገየው ያለ አጥጋቢ ምክንያት ነው ብላ መደምደሟ ትከክል አልነበረም። ደብራቱ “በፊለገው ሰዓት የሚመጣ ከሆነ እኔም ጊዜዬን በፊለገው ታይነት ማሳለፍ መብት አለኝ፤ ምንም ዓይነት ምክንያት ቢኖረው ስለ እኔ ግድ ያለው አይመስልም።” የት እንዳለ ወደ ቤት በዚህ ሰዓት ይመጣ ይሆናል ብዬ በጣም ትመኖር አልፈልግም። ሁልጊዜ ስለ ራሱ እንጂ ስለ ሌላው ማለብ ይረሳል። ሰእኔ ፍቅር ቢኖረው ኖሮ ያለበትን ብቻ ሳይሆን በልቡ ውስጥ ያለውን ሁሉ ይነግረኝ ነበር” በማለት ራሷን ለመከላከል ሞክረች።

ከላይ እንዳየነው የአክሊሉና የደብራቱ ትዳር ለአደጋ የተጋለጠ ይመስላል። አክሊሉ እንደ ብዙ ወንዶች ለሚስቱ ልቡን ስላልከፈተ ፍርሃቱን የልቡን ፍላጎት ሕልሙንና የሚሰማውን ተስፋ መቁረጥ የሚነግራት አይመስልም። በዚህ ምክንያት ደብራቱ ባሏ አክሊሉ ችላ ያላትና ከሕይወቱ ፈጽሞ ያስወጣት መስሎ ይለማት ነበር። አክሊሉ ቢሮው አምሽቶ ወደ ቤቱ ዘግይቶ እንደሚመጣ አስቀድሞ የማይነግራት ሚስቱን ደብራቱን ላበላጭት ብሎ በማሰብ ሳይሆን የራሱ የሆነ ምክንያት ስላጋጠመው ብቻ ነበር። ደብራቱ በዚህ ዓይነት ብዙ ታግላ መጨረሻ ላይ ንዴቷ ከቁጥጥሯ ውጪ ሲወጣ የራሷን እርምጃ ወሰደች። ባልና ሚስት ሁለቱም ሌላው በሠራው ስህተት ላይ ከማተኮር ይልቅ ሌላው ያንን ነገር ለምን እንዳደረገ ጊዜ ወስዶ ቢጠይቅ ወይም ቢመረምር ሌላውን ለመበቀል ወይም ለመቅጣት አንዳንድ እርምጃዎችን ከመውሰድ ይቆጠብ ነበር። ስለዚህ በባልና

ሚስት መካከል ግጭት እንዳይፈጠርና እንዲሁም ግጭታቸውን ለማርገብ መውሰድ ካለባቸው እርምጃዎች መካከል አንደኛው ሁኔታውን አስቀድሞ ማግራት ነው። ደብራቱ ተቆጥታ ቤቱን ጥላ ከልጆቿ ጋር ወደ ወላጆቿ ቤት ከመሄድ በፊት ለምን እንደዘገየና እንዲሁም ለምን አስቀድሞ እንዳልነገራት ምክንያቱን ጠይቃ ለመረዳት ትፅግሥት ቢኖራት ኖሮ ምናልባት አጥጋቢ መልስ ይሰጣትና ያን የወሰደችውን ዓይነት እርምጃ አትወሰድም ነበር። የሌላውን ሰው አሳብ ለመረዳት ያደረገውን ነገር ለምን እንዳደረገ ለመረዳት ብንሞክር የዚያ ሰው አሳብ ወይም ምክንያት ትከክል ሆኖ የምናገኝበት ጊዜ አለ። ያንን ያደረገበትን ምክንያት ስንረዳ የግድ ቀደም ሲል የነበረንን አቋም መለወጥ ሊያስፈልገን ነው። ይህንን ደግሞ ማድረግ ብዙዎቻችን አንፈልግም። ምክንያቱም ሁልጊዜ የእኛ አሳብ የእኛ መንገድ ብቻ ትከክል መስሎ ስለሚሰማን ነው። ግጭታችንን እኛ በምናስበው መንገድ ለማርገብ እንፈልጋለን። ሳይሳካልን ሲቀር ደግሞ በጣም እንበላጭለን። ባልና ሚስት በግጭታቸው ወቅት ሁኔታዎችን በትከክል መመልከት ሲቻላቸው ሌላውን ወገን ቀጥተው ራሳቸውን ከስህተት ነጻ ለማድረግ ሲሞክሩ ይታያሉ። በራሳችን ላይ ብቻ የምናተኮር ከሆነ ብዙ ጊዜ የሌላውን ሰው አሳብ የመረዳት አቅም አይኖረንም። የሌላውን ሰው ድካም ከማየት ይልቅ በእኛ በኩል ያለውን ድካም ማየት ቀላል ቢሆንም ራሳችንን ለማየት እንዲሁም ሌላው ሰው የእኛን ሁኔታ እንዴት እንደሚያይ ለመረዳት ጥረት እናደርግም።

4.4. ራሳቸውን ከተጠያቂነት ነጻ ማድረግ የለባቸውም

“ስህተቱ የእርሱ ነው... ስህተቱ የርሷ ነው...” በማለት አንዱ ሌላውን ወገን የግጭቱ ምክንያት ማድረግ በጣም የተለመደ ነው። ችግር ሲያጋ ጥመን ለችግራችን ምክንያት ማድረግ ወይም በሌላው ሰው ማመካከል እንፈልጋለን። ጎዱን ብለን የምናሰባቸውን ሰዎች መልስን መጉዳት እንፈልጋለን። ከሆነ ትኩረት የምንሰጠው ግጭታችንን የምናረግብበትን መንገድ መፈለግ ሳይሆን ጎዱን በምንላቸው ለዎች ላይ ብቻ ይሆናል። በሌላው ሰው ድካም ላይ ማተኮር ራሳችንን እንዳናይ የምንጠቀምበት ዘዴ (ብልሃት) እንደሆነ የታወቀ ነው። ስንበት ራሳችንን ከተጠያቂነት ወይም ከኃላፊነት ነጻ የምናደርግበት ብዙ ምክንያቶች አሉ። የችግሩን ምክንያት ገፍተን ሌላው ሰው ላይ ስንጭን ችግሩ የተቃለለ እኛ ከኃላፊነት ነጻ

የሆነን ከዚህ በኋላ ተጣያቂ የሚሆነው ሌላው ወገን ነው ብለን አናሰ ባለን። ዕርቅ ሊፈጠር የሚችለው ለተከሰተው ችግር ሌላውን ምክንያት በማድረግ አይደለም። ሁለቱም ወገን የችግሩ ምክንያት መሆናቸውንና አለመሆናቸውን ለመረዳት ሁለቱም ራሳቸውን በጥንቃቄ መመርመር አለባቸው። ብዙ ጊዜ "ተሳሰቻለሁ!" ብሎ ማለት ቀላል አይደለም። ግጭት ሲፈጠር ባልና ሚስት "ምንድነው ያደረግኩት? ሁኔታውን ለማስተካከል ምን ማድረግ አለብን?" ብለው ሁለቱም ራሳቸውን መጠየቅ አለባቸው። ችግሩን የፈጠረው ሌላው ወገን ቢሆንም እርቅ ለማምጣት ሁለቱም አስፈላጊውን የዕርቅ አርምጃ መውሰድ አለባቸው። ያልበደለው ወገን ይቅርታ መጠየቁ አይታየውም ይሆናል። ግን ጠለቅ ብሎ ሲመለከት በግጭቱ ውስጥ የተሰማው የቁጣና የመራራነት ሰሜት አዕምሮውን ሞልቶት እንደ ነበረ ግልጽ ነው። ይሄም በዳዩ ካደረገው በደል ያነሰ አይ ደለም። ስለዚህ ሁለቱም ወገን በችግሩ ወቅት የራሱን ድርሻ በትክክል መመልከት ከቻለ ዕርቅ ለማምጣት አንቅፋት ሊሆን የሚችለውን መንፈስ በቅድሚያ ማስወገድ ይችላል።

4.5. በቁጣ ተሞልተው አንዱ ሌላውን መበቀል የለበትም

ባልና ሚስት በጣም ተቀራርበው ስለሚኖሩ በመካከላቸው አንዱ ብቻ ሳይሆን በየቀኑ ሊጋጩ እንደሚችሉ ደጋግመን ገልጸናል። ግንኙነታቸውን የበለጠ ሊያበላሽው የሚችለው በመካከላቸው የሚፈጠረው ግጭት ሳይሆን የግጭቱ ምክንያት ሌላው ሰው ነው። በማለት አንዱ በሌላው ላይ የሚወስደው የበቀል አርምጃ ነው። አንድ አካል የሆኑት ባልና ሚስት አንዱ በሌላው ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርሰው ለምን ድነው? ገንዘብ ወይም ሥልጣን ሳይሆን ከቁጥጥር በወጣ ቁጣ ምክንያት ነው። ባሏ ከሌላ ሴት ጋር ይማግጣል የሚል ጥርጣሬ የነበራት አንዲት አሜሪካዊት አንድ ቀን የተኛውን ባሏን ግንባሩን በሽጉጥ መትታ ገደለችው። በልቧ ውስጥ ለረጅም ጊዜ የያዘችው መራራነት ከቁጥጥር ሲወጣ "እወደዋለሁ!" የምትለውን ማንም ሴት አንድትጋራት የማትፈልገውን ባሏን በአንድ ጥይት ግንባሩን ብላ ገደለችው። እንዴት ያሳዘናል? ይህንን በማድረግ ፊንታ ባሏን ፊት ለፊት ብትጠይቀው የጠረጠረችት ሴት የቅርብ ዘመዱ እንጂ ፍቅረኛው አለመሆኗን ትረዳና ባሏ ከሞት ለርቧም የተቀረውን ዘመኗን ወህኒ ሴት ከማሳለፍ ትድን ነበር። መቆጣት ኃጢአት እንዳልሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ኃጢአት የሚሆነው ግን ቁጣችንን

በአግባቡ መግለጽ ሊያቅተን ብቻ ነው። ከቁጥጥር ውጪ የሆነ ቁጣ (ንዴት) ምን ዓይነት ክፉ ነገር ሊያደርስ እንደሚችል መረዳት ይህን ያህል ከባድ አይደለም። ሰው ሁሉ ቁጣውን በአግባቡ መያዝ ቢችል ራሱንም ሆነ የተጋጨውን ሰው ከብዙ ችግር ያድን ነበር። ቁጣና መራራነት ወደ ሰው ሕይወት ውስጥ የሚገባው በረቀቀ ሁኔታ ስለሆነ አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለበት። በግጭቱ ውስጥ ዕርዳታ ፍለጋ ወደ እግዚአብሔር መጠጋት ከግጭቱ ውስጥ መልካም ነገር እንዲያገኝበት አዕምሮውን ይከፍትለታል።

5. ባልና ሚስት በግጭታቸው ውስጥ የውጪ ዕርዳታ ያስፈልጋቸው ይሆን?

ጥርሳችንን ቢያመንገጥ "ችላ ብዬ ስተው ራሱ አውቆ ይድናል" ብለን እንተወውም። ቀጠሮ ይዘን ቶሎ ወደ ጥርስ ሀኪም ዘንድ ሄደን እርዳታ እንጠይቃለን። ሌላው የሰውነታችን ክፍል ቢታመም ሀኪም ቤት ሄደን ተመርምረን ችግራችን ታውቆ ሀኪሙ የሚሰጠንን መድሐኒት መውሰድ እንጀምራለን። መኪናችን ቢበላሽ ገራዥ ወስደን ችግሩን መካኒኩ ሲያሰረዝን ወዲያው አናሰራዋለን። ከላይ ለጠቀስናቸው ችግሮች ሁሉ ዕርዳታ ፍለጋ ከሄድን በትዳራችን ውስጥ አኛ ልንፈታቸው ያልቻልናቸው ግጭቶች ሲያጋጥሙን ዕርዳታ ፍለጋ የማንሄደው ለምንድነው? ዕርዳታ ፍለጋ ስለ መሄድ ያለብን መቼና ምን ዓይነት ሁኔታ ሲያጋጥመን ነው? ባልና ሚስት ግጭት ባጋጠማቸው ቁጥር ለትንሹም ሆነ ለትልቁ ሁልጊዜ የውጪ ሰው ዕርዳታ ለመፈለግ መሄድ አለባቸው ማለት አይደለም። ባልና ሚስት ተቀራርበው ስለሚኖሩ አንዱ ብቻ ሳይሆን ብዙ ጊዜ እንደሚጋጩ የታወቀ ነው። ብዙ ጊዜ ግጭታቸውን ራሳቸው መስመር ማለያዝ ይችላሉ። ይሁን እንጂ ግጭታቸው ጠንከር ይልና ትዳራቸው አሳሳቢ ሁኔታ ላይ የሚደርስበት ጊዜ ይኖራል። አሳሳቢነቱን የሚያሳዩን አንዳንድ ምልክቶች አሉ። እነዚህን ምልክቶች አውቀን እርምጃ ካልወለድን ከበለጠ ችግር ውስጥ ይከተናል። መኪናችን ውስጥ ይታዩት መመላት አንዳለብን የሚነግረንን ምልክት አያየን ዝም ብለን ብንነጻ ሞተሩ ከአገልግሎት ውጪ ይሆንና ሞተሩን እንደ ገና ለማሠራት ወይም አዲስ ሞተር ለመቀየር ብዙ ወጪ ያስወጣናል። በትዳሮ ላይም የውጪ ዕርዳታ እንድ

ንፈልግ የሚያላስቡን አንዳንድ ምልክቶች ስላሉ እነዚያን ለይቶ ማወቅ ያስፈልገናል። ምልክቶቹም፡

5.1. በባልና ሚስት መካከል ያለው መራራቅ እየሰፋ መምጣት

በባልና በሚስት መካከል የሚኖረው መራራቅ የአደጋ ምልክት ነው። ሁለት ዓይነት መራራቅ አለ። አንደኛው የአካል ሁለተኛው የመንፈስ መራራቅ ነው። ቢጋብቻቸው ላይ ችግር ሊፈጥር የሚችለው በአካል ብቻ ሳይሆን በመንፈስም መራራቅ ሲኖር ነው። በሥራ ምክንያት በወር አንድ ጊዜ ወይም በሁለት ወር አንድ ጊዜ የሚገናኙ ባልና ሚስት ራሳቸውን ለፈተና ስለሚያጋልጡ ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው። ባል ሚስቱን በሚፈልግበት ሰዓት ሚስት ያልተገኘች አንደሆነ ፍላጎቱን ከጋብቻ ክልል ውጪ በመውጣት ለማርካት መሞከሩ አይቀርም። በአካል መራራቅ ምክንያት ትዳራቸው የተበላሸባቸው ወይም የፈረሰባቸው ለዎች ጥቂቶች አይደሉም። ጳውሎስ ያገባ ሰው ባይሆንም ለዚህ ነው "ለጸሎት ተስማምታችሁ ካልሆነ በስተቀር እርስ በርሳችሁ አትከላከሉ" በማለት ምክር የሰጠው። በአካል መራራቅ መጥፎ ቢሆንም በግልጽ ስለሚታይ ቶሎ ማስተካከል ይቻላል። ሁለተኛው መራራቅ ደግሞ የመንፈስ መራራቅ ነው። አንድ ቤት ውስጥ በአንድ ጣራ ሥር አየኖሩ አንድ አልጋ ላይ እየተኙ አንድ ብርድ ልብስና አንሳላ እየለበሱ ከአንድ ገበታ ቆርሰው አየተመገቡ ፍጹም ተራርቀው የሚኖሩ ባልና ሚስቶች አሉ። ይኼኛው መራራቅ የበለጠ አደገኛ የሚሆነው ለውጪውም ሰው ሆነ አብሮት ለሚኖረው ለኑሮ ጓደኛውም ግልጽ ስለማይሆን ነው። አብረው መኖራቸውን እንጂ በመንፈስ ተራርቀው እንደሚኖሩ ለዎች አያውቁም።

ባልና ሚስት አብረው ሲኖሩ ግጭታቸውን በአግባቡ መያዝ ከቻሉ ግጭት በትዳራቸው ውስጥ ዕድገት የማግኘት ዕድል ይሰጣቸዋል። "ደስታ ያለበት ጋብቻ ግጭት አለመስማማት ችግር ቁጣ ወይም ብሰጭት የሌለበት ነው" ብሎ የሚነግራችሁን ሰው አትመነት። እንዲህ ዓይነቱ ትዳራ መንግሥተ ሰማይ አንደሆነ ነው አንጂ በምድር ላይ የለም። መንግሥተ ሰማይ ደግሞ ማግባትም ሆነ መጋባትም እንደሌለ አናውቃለን። ማንኛውም ትዳራ የራሱ የሆነ ችግር አለው። አንዱ ሌላውን በትክክል መረዳት ካልቻለ በሀሳብ አለመገናኘት ወይም እለመጣጣም

ምንጊዜም ቢሆን ቢጋብቻ ውስጥ መኖሩ አይቀርም። ቢጋብቻ ሕይወት ውስጥ የሚያስደስት ነገር ብቻ ሳይሆን የሚያስቆጣም ነገር ሊኖር ይችላል። ሕይወት ያለው ነገር ሁሉ ደረጃውን እየቀነሰ ወይም እያረጀ አንደሚመጣው ሁሉ ትዳራም በአግባቡ ካልተያዘ የመበላሸት ዝንባሌ አለው። ባልና ሚስት በመካከላቸው የመንፈስ መራራቅ ከሌለ በትዳራቸው ውስጥ አንዳንድ ውጥረቶች (tension) ወይም ችግሮች ቢፈጠሩ እንኳን ይቅር። በመባባል አንድነታቸውን እንደጠበቁ መዘለቅ ይችላሉ። በመካከላቸው የመንፈስ መራራቅ ሲኖር ችግራቸውን በራሳቸው መፍታት ካቃታቸው በሙያው የሰለጠነ የጋብቻ አማካሪዎችን ዕርዳታ በአስቸኳይ መፈለግ አለባቸው።

5.2. የግንኙነት (Communication) ችግር

በባልና በሚስት መካከል የተዛባ ግንኙነት ሲኖር በትዳራቸው ውስጥ ትልቅ ችግር እንዳለ ያመለክታል። ሁለት ወጣቶች ትዳራ መስርተው በአንድ ጣራ ሥር ከመኖራቸው በፊት ገና በትውውቅ ላይ በነበሩ በትወቅት እርስ በእርሳቸው ተነጋግረው አይጠግቡም ነበር። በየቀኑ በአካል ቢገናኙም በሰልክ ምን ያህል ሰዓት ያወሩ እንደነበረ ሁለቱም ያስታውሳሉ። ትዳራ መሥርተው አንድ ላይ መኖር ሲጀምሩ ግን የሚያወሩት ነገር ሳይጠፋ ንግግራቸው እየቀነሰ ይመጣል። ይህን ስንል ከመጋባታቸው በፊት እንደሚያወሩት ማውራት አለባቸው ማለት አይደለም። ማዕድ ላይ ተቀምጠው ንግግራቸው "ጨውን አቀብለኝ... አቀብይኝ" ከማለት የማያልፍበት ጊዜ አለ። ዝምታው እየሰፋ ሲመጣ በመካከላቸው አንድ ዓይነት ውጥረት (tension) መኖሩን ያሳያል። አንዳንድ ሁኔታዎች እንደጠበቁት ሆኖ ሳይገኙት እንዲሁም ከዚህ በፊት ያላዩትን ነገር ማየት ሲጀምሩ አንዳንድ ጥያቄ በውስጣቸው እየተፈጠረ ይመጣል። በትዳራ ውስጥ ግጭት እንደሚኖር ቢያውቁም ይህን ያህል ይሆናል ብለው ሰላ ልገመቱ ግጭታቸው እያስደነገጣቸውና አያስፈራቸው ይመጣል። እንዲሁም ከውስጣቸው የሚለማቸውን ሁሉ ገልጠው መናገር እንደሌለባቸው እየተሰማቸው ነገርን በውስጣቸው ማጠራቀም ይጀምራሉ። ይህንን ብናገር ግጭት ያመጣ ይሆናል በሚል ፍርሃት የሚሰማቸውን ስሜት ገልጠው አይናገሩም። ስሜታቸውን ገልጠው መናገር እንዳለባቸው ቢያውቁም አንዳንዶቹ ለመናገር ጉልበት ያጣሉ። ለመነጋገር ሲሞከሩ ብዙ

ጊዜ ይጋጫሉ። በውይይት ውስጥ ተናጋሪና አድማጭ መኖር እንዳለበት ቢያውቁም ብዙ ጊዜ ሁለቱም መናገር ስለሚፈልጉ አድማጭ አይኖርም። አድማጭ ከሌለ ደግሞ ጥሩ ውይይት አይኖርም። ሁለቱም ወገን የራሱን ስሜት ለመግለጽ እንዲሁም ሌላው ለተናገረው ነገር የሚሰጠውን መልስ ያስባል እንጂ ሌላው የሚናገረውን ማዳመጥ አይፈልግም። በዚህ ሁኔታ ከቀጠለ ግን “በናገር አይሰማኝም” ወይም “አትሰማኝም” በማለት ንግግራቸውን ይቀንሳሉ። ንግግራቸው “እሺ! እምቢ! ነው! አይደለም!” ብቻ ከማለት አያልፍም። ባልና ሚስት አንዱ የሌላውን ሀሳብም ሆነ ስሜት መረዳት ካልቻለ ጥያቄቸው ጤናማ እንዳልሆነ በግልጽ ይታወቃል። መደማመጥ ካልቻሉ አንዱ የሌላውን ሀሳብ መረዳት ካቃተው አንድን ታቸውን ጠብቀው ወደፊት መዝለቅ ስለማይችሉ የውጪ ዕርዳታ በአስቸኳይ መፈለግ አለባቸው።

5.3. ቅሬታን በልብ ማጠራቀም

በጋብቻ ውስጥ የባልና የሚሰትን ጥንኑነት ከሚያበላሹት ምክንያቶች መካከል አንደኛው ቅሬታን በልብ ውስጥ ማጠራቀም ነው። ባልና ሚስት ተቀራርበው ሲኖሩ አንዱ በሌላው ቅር የሚሰኝበት የሚያዝንበት የሚበሳጭበት ምክንያት እንደሚያጋጥማቸው የታወቀ ነው። ቅር የተሰኘበትን ነገር በጊዜው መበመር በማስያዝ ፈንታ በልባቸው የሚያጠራቅሙ ከሆነ የሚጎዳው ቅር አሰኚውን ብቻ ሳይሆን ቅር የተሰኘውም ለው ጭምር ነው። ባልና ሚስት ግጭታቸውን እርግብው በፍቅር ለመኖር ግልጽ ሆነው መናገርና እርስ በእርሳቸው ይቅር መባባል ሲችሉ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ምንም ያህል ብትቆጠሩም አትሥሩ፤ ቆጣችሁም ሳይወገድ ፀሐይ አይጥለቅባችሁ” (ኤፌ. 4:26) ያለው ቅሬታን በልብ ውስጥ ማጠራቀም የሚያደርሰውን ጉዳት ስላወቀ ነው። ብዙ ጊዜ የተሰማቸውን ቅሬታ በፍቅር በመግለጽ ፈንታ ሚስት ባሏን “የተጎዳሁ መሆኔን እያወቀ ይቅርታ ለምን አይጠይቀኝም?” ትላለች። ባልም የተጎዳበትን ነገር ገልጾ ለሚሰኩ በመንገር ፈንታ “እንደጎዳችኝ እያወቀ ለምን ይቅርታ አትጠይቀኝም?” በማለት ውይይቱን እንድትከፍት ከእርሷ ይጠብቃል። በዚህ ዓይነት እርስ በእርሳቸው በመፎካከር ሀሳባቸውን ገልጾ መናገር ሲያቅታቸው በመካከላቸውም ያለው ልዩነት በዚያው መጠን እየለፋ ይመጣል። እርስ

በእርሳቸው ተወያይተው ግጭታቸውን ማርገብ ካቃታቸው የግድ የውጪ ሰው ዕርዳታ መፈለግ አለባቸው። ካልሆነ ግን ትዳራቸው ለእደጋ የተጋለጠ እንደሚሆን ግልጽ ነው።

